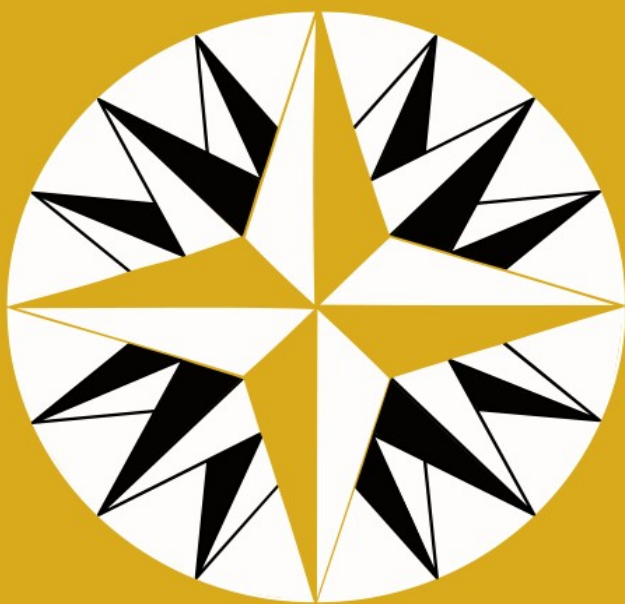

Charles Baudelaire
KVĚTY ZLA

SVĚTOVÁ ČETBA SV. 158

Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění

Květy zla

Charles Baudelaire

Přeložil Svatopluk Kadlec

BAUDELAIRE A JEHO KVĚTY ZLA

Pro druhé vydání své prakticky jediné a v jistém smyslu celoživotní básnické sbírky Květy zla chystal Charles Baudelaire předmluvu. V dochovaných náčrtcích k ní psal mimo jiné: „Můj nakladatel tvrdí, že by pro mne mělo jakousi užitečnost, kdybych vysvětlil, proč a jak jsem tuto knihu napsal, jaké byly mé cíle a prostředky, můj úmysl a má metoda... Což se však nezdá zřejmé, když to člověk lépe rozváží, že by to byla práce zcela zbytečná, a to jak pro jedny, tak pro druhé, protože jedni vědí a uhadnou, a druzí nepochopí nikdy?“

Baudelaire předmluvu nedopsal a nevydal, Patrně opravdu uznal za marné, aby čtenářům cokoliv blíže vysvětloval. Byl zřejmě smířen s tím, že bude málo těch, kdo vědí a uhadnou a kdo nad Květy zla budou sdílet jeho vlastní víru, že je nadán „obdivuhodným darem básnickým“, že bude chápán teprve za třicet let a že v dějinách poesie zaujme místo vedle Byrona a Huga.

Ostatně se podle náčrtků předmluvy chystal informovat čtenáře takto, lépe také takto: „Slavní básníci se už dávno rozdělili o končiny básnické oblasti, které jsou na květy nejbohatší, Zdálo se mi zábavné a o to příjemnější, že úkol byl méně snadný, vytěžit k r á s u z e Z l a. Tuto knihu, zcela neužitečnou a naprosto nevinnou, napsal jsem jediné proto, abych se pobavil a abych uplatnil svou vášnivou zálibu v překážce.“

Baudelaire měl silný sklon k mystifikování, a to hodně výstřednímu. Kolovaly desítky jeho hrůzostrašně cynických výroků, na kterých nebylo zbla pravdy. Byl to jeden z příznačných rysů jeho povahy plné protikladů. Souvisel zákonitě s rysem jiným. Baudelaire totiž na rozdíl od většiny romantiků a ve shodě se soudobými parnasisty nebo realisty — byla to jedna z těch stránek, kterou měl s nimi společnou — neukazoval rád „své srdce obnažené“, abychom užili titulu jedné části jeho osobních deníků (*M o n C o e u r m i s à n u*).

Kdo však ví, zda by několik Baudelairových nemystifikujících úvodních slov nebylo přece jen zabránilo několika dodatečným nedorozuměním a nebylo leckteré jeho posuzovatele uchránilo před tím, aby se jejich soud nerozcházel tolik s budoucím soudem dějin, jak se to stalo v případě Julesa Vallèse? „Všechny strany,“ napsal Ernest Raynaud o postoji francouzské kritiky při Baudelairově smrti v roce 1867, „usmířily se v tom, jak jej zuřivě zatracovaly. Jedni se pohoršovali nad Baudelairovým neznabožstvím, druzí nad jeho příkladným koncem, uprostřed modliteb a svátostí. Předstihovali se v tom, že ho prohlašovali za „blázna“; ale vítěznou palmu urážky si odnášel jistý Jules Vallès“ (*C h a r l e s B a u d e l a i r e*, 1922).

Tento „jistý Jules Vallès“, známý náležitě teprve od dob Pařížské komuny, označil totiž Baudelaira za pouhého „komedianta (cabotin)“; řekl, že „nebyl básníkem nebem nadaným a že se mohl hrůzně namáhat, aby se básníkem vůbec stal“, a odhadoval, že po „okamžiku slávy a věku agonie“ mu „sotva“ bude dopřáno více než „deset let nesmrtelnosti“. Dnes, u příležitosti stého výročí Květů zla, i největší přátelé Julesa Vallèse, mezi nimi na prvním místě Louis Aragon, připomínají si a citují s pocitem lítosti jeho tehdejší neprozřetelná slova.

Baudelaire však právě v souvislosti s Květy zla dal jednou nedlouho před svou smrtí nahlédnout docela bezelstně do živé dynamiky svých rozporů, jež zvládnout nebylo v jeho moci. Stalo se tak v soukromém dopise, který psal v únoru roku 1866 notáři Ancellovi, svému soudnímu opatrovníkovi. „Musím Vám říkat, Vám, který jste na to nepřišel o nic více než ostatní, že jsem do té kruté knihy vložil celé své s r d c e, celou svou n ě h u, celé své n á b o ť e n s t v í (přestrojené), celou svou n e n á v í s t? Je pravda, že napíši opak, že se

budu dokládat živým bohem, že je to kniha č i s t é h o u m ě n í, p o š k l e b k ů (singeries) a k e j k l ů a že budu lhat jako vytrhavač zubů.“

Připustíme proto jakoukoliv míru mystifikace, která mohla proniknout a pronikla do Květů zla. Nic to nezmění na tom, že v době, která jim dala vyrůst místo nějakým idyličtějším „květům dobra“, byly také nejautentičtější zpovědi, „zoufalým výkřikem duše, která nechce ztroskotat, a jedním z nejdojímavějších nářků, který zazněl od dob Pascalových“ (A. Ferran, *L'Esthétique de Baudelaire*, 1933). Po stu letech života — a jakého života! — této sbírky věru nevšedních květů není dnes již sporu aspoň o jednu věc: Baudelaireův geniální básnický zjev a jeho pronikavé působení nelze si odmyslit z dějin moderní francouzské poesie. Který jiný básník nepřestal být po tolik jejích generací a s větším oprávněním po nějaké stránce uznáván jako její magnus parens?

*

Narodil se v Paříži 21. dubna 1821. Jeho otec, bývalý vysoký úředník v Napoleonově senátu na odpočinku, měl dvašedesát let; jeho matce nebylo celých osmdvacet. Věková i povahová rozdílnost rodičů byla možná jedním ze zdrojů Baudelaireovy tělesné a duševní nerovnováhy; hlavní příčinou však byla zřejmě choroba, kterou si přivodil kolem svého dvacátého roku.

První událostí dramatických následků v jeho životě byl matčin druhý sňatek roku 1828 (otec mu zemřel roku 1827) s věkově přiměřenějším J. Aupickem, později generálem, vyslancem a za druhého císařství senátorem. Chlapec to pocítoval jako zradu a nikdy se nezbavil svého vzdoru. Po maturitě (1839) Baudelaire přece jen prosadil, že se dá na dráhu literární. Po dva roky poznával zblízka život bohémy v Latinské čtvrti a navazoval první literární známosti, zvláště mezi pozdně romantickými „excentrickými“ básníky.

Nové zvyklosti, které si odtud přinášel, a vzrůst jeho vlastních sklonů výstředních přiměly rodiče k radikálnímu zásahu: vypravili jej do Indie. To byla další významná zkušenost v Baudelaireově životě. Do Kalkuty nedorazil, kapitán lodi byl nucen poslat svého netečného i cynického svěřence domů již z ostrova Bourbon (nyní Réunion). Baudelaireův nedobrovolný výlet do tropů trval od června 1841 do února 1842. Stačilo to, aby si z něho zachoval oslňující dojmy, které se obrazy také v jeho tvorbě.

Vrátil se ještě více zaujatý potřebou samostatnosti. Jako plnoletý si zakrátko vymohl vyplacení dědictví po otci, odstěhoval se z domu a začal žít životem módních dandyů, kteří chtěli být jakousi „novou aristokracií“ estétů uprostřed společnosti červencové monarchie pronikavě buržoasnější. Připoutal se k mulatce Jeanně Duvalové, „černé Venuši“ Květů zla, které již začínal psát. Za dva roky se mu podařilo utratit polovinu peněz. Rodinná rada mu k jeho potupě a na jeho záchranu vnutila soudní opatrovnictví notáře Ancella. Tato událost z podzimu 1844 byla třetí významnou událostí v Baudelaireově životě.

Od té chvíle pro něho nastaly horší časy. Byl konec s elegantním dandyovstvím, byl nucen žít v nuzných poměrech a roku 1845 se pokusil o sebevraždu. Musil se snažit vydělávat výtvarnými a literárními kritikami a svou sporadickou literární tvorbou. Objevil Poea a začal ho překládat (1848—1865). Za revoluce roku 1848 dal se na čas strhnout událostmi, stal se mimo jiné spoluredaktorem a příspěvatelem efemerních republikánských listů, ale brzy se od politického novinářství vrátil k literatuře a kritice. Poznal paní Sabatierovou, jednu z kurtisán druhého císařství, jejíž salon navštěvovali výtvarníci a literáti; Baudelaire ji platonicky opěvoval. Seznámil se také s herečkou Marií Brunaudovou (v Květech zla anagram Daubrunová, žena se „zelenýma očima“). Zůstával však dále připoután svým vztahem k mulatce Duvalové, která ho uměla využívat až do jeho smrti.

Když roku 1857 vyšly *Květy zla*, byl Baudelaire spolu s oběma nakladateli z mravnostních důvodů odsouzen k pokutě a k vyřazení šesti básní, jeho peněžní situace se stále nelepšila. Vydal r. 1860 *Umělé ráje* (*Les Paradis artificiels*), druhé rozšířené vydání *Květů zla* (1861) a zveřejňoval časopisecky kromě kritik postupně *Malé básně v próze* (*Petits Poèmes en Prose*, 1869 knižně). Marně jednu chvíli pomýšlel na uvolnění křesla ve Francouzské akademii (1862). Horšící se zdravotní stav a dluhy jej přiměly k tomu, že roku 1864 jel zkusit štěstí do Belgie. Počítal na výdělek za články a za přednášky v *Le Cercle artistique* v Bruselu. Avšak úspěch se nedostavil, živil se tedy v Belgii dál, jak se dalo, a vydal tam plakety *Trosky* (*Les Épaves*, 1866), obsahující třináct básní, z toho čtyři nové. Když se jeho zdravotní stav zhoršil natolik, že Baudelaire ztrácel řeč, byl dán do léčebného ústavu, nejdříve v Bruselu, odkud byl pak převezen do Paříže. Tam zemřel po dlouhé agonii 31. srpna 1867. Posmrtně byly vydány mimo jiné ve dvou svazcích Baudelaireovy literární a výtvarné kritiky z let 1845—1863: *Romantické umění* (*L'Art romantique*, 1868) a *Estetické zajímavosti* (*Curiosités esthétiques*, 1868; obsahuje především jeho „Salony“).

Baudelaire vyrůstal v literárního autora za červencové monarchie a publikoval hlavně za druhého císařství. Tehdy se ve Francii naplno rozvíjely industrialisační a všeobecně kapitalistické tendence porevoluční buržoasie. Ta byla vedena představami o mechanickém pokroku, opírala se o rozmach techniky, umožňovaný pozitivní vědou, a byla na cestě povyšovat ji (období „scientismu“) na civilisační modlu. Nová sociální problematika objevující se v souvislosti s náhlým vzrůstem dělnictva se ve Francii zatím ještě jevila převážně z různých aspektů romantickoutopistických.

Baudelaire zaujímal k soudobým thesím o pokroku, k nekonečné zdokonalitelnosti společnosti a k faktické „amerikanisaci“ moderní společnosti stanovisko skeptické a přímo negativní. Nedůvěřoval těm, kdo věřili „módním knížkám té doby“, v nichž prý se „pohodávalo o umění, jak učinit národy šťastnými, moudrými a bohatými za čtyřiašest set hodin“ (*Malé básně v próze*). Byl příliš poznamenán determinismem své vlastní bytosti a nakloněn přijímat ze své katolické výchovy představu o dědičném hříchu, to jest porušení lidské přirozenosti. Proto si poznamenal do deníku: „Pokrok (pravý, to jest mravní) může být jedině u jednotlivce a jednotlivcem samým“ (*Mé srdce obnažené*). Konečně viděl „v Průmyslu a Pokroku“, jak mu je ukazovala jeho doba, „despotické nepřátele veškeré poesie“ (*Romantické umění*). To však na druhé straně naprosto nevylučovalo, aby upřímně nesympatisoval se sociální poesí dělnického básníka Pierra Duponta a aby v Pařížských obrazech svých *Květů zla* neukázal, kam až sahá míra jeho sociálního citu.

Baudelaire měl odpor k představě mechanického pokroku zvláště proto, že se jeho ideologie stala páteří hmotářství soudobé buržoasní společnosti. Její snahy, jak se mu zdálo, vyčerpávaly se v době červencové monarchie Ludvíka Filipa v duchu aktuálních hesel jejích oficiálních mluvčích, Guizotova: „Obohacujte se!“ a Saint-Marc Girardinova: „Buďte prostřední!“ Za druhého císařství zabředala „hnusná duše“ buržoasie, uzavírající se smyslu pro pravou poesii a pravé umění, úplně do hmotářského pozitivismu. Při posudku Flaubertovy *Paní Bovaryové*, která vyšla časopisecky roku 1856 a knižně roku 1857, charakterisoval tu mentalitu: „Od několika let se zájem, který veřejnost věnuje duchovním věcem, podivně zmenšil; rozpočet jejího nadšení se stále ztenčoval. Poslední léta Ludvíka Filipa viděla poslední výbuchy ducha, který se ještě dal zaníť hrami obraznosti; ale nový romanopisec měl před sebou společnost naprosto opotřebovanou — ba hůře než opotřebovanou — otupělou a žravou, mající hrůzu jedině z výtvorů obraznosti a lásku jedině k vlastnictví.“ Byla to navlas táž společnost, kterou měl před sebou právě autor *Květů zla* sám na rozdíl od ní přesvědčený, že „poesie je jedním z umění, která vynášejí nejvíce; že to

však je druh investice, z níž pobíráme teprve pozdě úroky náhradou za to velmi veliké“ (*R o m a n t i c k é u m ě n í*).

Poslyšme však, jak daleko dovedl jít jeden z literárních představitelů této společnosti, L. E. Duranty, spolu s Champfleuryem zakladatel literární školy realistické — ve své manii ryze materiální reality a v potřebě vysmívat se básníkům, které považoval za neužitečné a přímo škodlivé! V polovině padesátých let napsal článek *R o z m n o ž o v á n í b á s n í k ů* (*L a M u l t i p l i c a t i o n d e s P o é t e s*), v němž je přirovnával k hlodavým králíkům a prohlašoval, že „kazí“ život a že „poesie je aritmetika obraznosti“. Navrhoval tři články zákona proti básníkům: 1. Veškerá poesie se zakazuje pod trestem smrti, každý verš přivedený na svět bude zničen, 2. Tento zákon nemá zpětné platnosti. 3. Verše napsané před tímto zákazem budou vzaty z oběhu a dány pod uzávěru. (Charles Beuchat, *Histoire du naturalisme français*, 1949).

Positivismus zajisté nevedl jen k takovému grotesknímu tupostem. Celkově vzato však skutečně ve svých důsledcích ústil do jakéhosi fetišismu vnější, smyslům bezprostředně přístupné materiální reality. Ve vývoji francouzské literatury se to nutně musilo odrazit odvratem od tendencí romantismu a pronikavým rozvojem obrozujících se tendencí realistických. Tato obroda přicházela především z oblasti pozitivní vědy, zaměřené v duchu přírodovědeckého materialismu. Básník, který si ještě donedávna s Victorem Hugem a jinými přisvojoval výmluvně jakousi Bohem prý danou duchovní funkci proroka vedoucího k vágním humanitně pokrokovým cílům, ztrácel veškerý úvěr ve společnosti tváří v tvář pozitivnímu vědci. Jeho prestiž dík konkrétním výsledkům jeho exaktních method, novému vedoucímu postavení pozitivní vědy ve společnosti a jejím perspektivám do budoucnosti radikálně vzrostl.

Ve francouzské literatuře — především v jejích tendencích realistických a později naturalistických, ale zčásti i v parnasistní poesii, jinak blízké lartpourlartismu — odrazil se tento fakt velmi silně. Ztrácela větší nebo menší měrou vědomí své specifčnosti v koncertu společenských funkcí, vědomí svých zvláštních úkolů a jim přiměřených prostředků. Sbližovala své cíle s cíli pozitivní vědy a jedné chvíle (u naturalistů, zvláště u Zoly) je s nimi přímo ztotožňovala. V důsledku toho se snažila přidržovat také, pokud to šlo, pracovních method vědeckého pozorování, dokumentace a podrobného popisu. Objektivistická neúčastnost vědce stávala se nutností i pro literárního autora. „Pravda“ byla prvním a prakticky jediným cílem literárního úsilí, arci viděná mediem různých temperamentů. Pravda chápána pozitivisticky.

Baudelaireovi připadl historický úkol, aby za tohoto stavu věcí ukázal, že skutečnost je složitější a že poslání literárního autora je poněkud jiné.

Baudelaire se rovněž odvracel od některých aspektů romantismu (subjektivních efusí nebo sociálního utopismu) a nestavěl se přímo proti realismu. Avšak stejně jako Flaubert soudil, že je to pojem nejasný. Se soudobými realisty se rozcházel především proto, že podle něho vystupovali jako „ubijecí (massacreurs)“ vlastností a vyobcovávali z tvorby obraznost. Když psal o dílech Salonu z r. 1859, řekl, že umělec lze zhruba „rozdělit do dvou táborů velmi odlišných: jeden umělec, který sám sebe nazývá *r e a l i s t o u*, což je slovo dvojznačné, jehož smysl není přesně vymezený, a kterého raději, abychom lépe charakterisovali jeho omyl, nazveme *p o s i t i v i s t o u*, praví: ‚Chci předvádět věci takové, jaké jsou, nebo jaké by byly za předpokladu, že já neexistuji.‘ Svět bez člověka. A druhý umělec, člověk obraznosti, praví: ‚Chci ozářit věci svým duchem a promítnout odraz na lidi ostatní.‘“ (*E s t e t i c k é z a j í m a v o s t i*.)

„Svět bez člověka.“ To je jeho základní výtká. Trvalo desítky let, než francouzští realisté poznali, do jaké míry domácí objektivistický realismus a naturalismus, v porovnání s realismem mistrů ruských nebo anglosaských, byl realismem dehumanisovaným, odlidštěným, poněvadž se křečovitě a bez rozmyslu přidržoval poloh přírodovědeckého materialismu.

Baudelaire pozitivistickým realistům připomínal, že „pro samé pozorování a kopírování zapomínají cítit a myslet“. Že nebyl proti pozorování samému, to nejlépe dokládají jeho *Květy zla*: dovedou být do nejmenších detailů realistické, ne-li přímo naturalistické.

Proto také měli k němu realisté i naturalisté kladný poměr. Avšak Baudelaire, který zavrhoval neúčastný, objektivistický přístup ke skutečnosti a požadoval přístup aktivní, tvůrčí, kladl důraz na tvůrčí obraznost, „královnu všech schopností“, jež arci musí „disponovat nesmírným skladem pozorování.“

Dovolával se Delacroixe, jenž se na svět skutečnosti díval jako na slovník. Tvůrčí umělec v něm hledá složky, kterých pro své koncepce a intence potřebuje. Má dar koncentrace, zkratkového pohledu, syntetičnosti, nezůstává u detailní popisnosti. Organizuje příslušné složky a přeměňuje takto svou koncepci logickou methodou v komposici. Tím dává složkám, se kterými se ve slovníku setkáváme v jejich přírodní nekoherenci, lidský smysl, vtiskuje jim řád lidského ducha. Autoři netvůří, to jest nevybavení tvůrčí obrazností, přistupují ke skutečnosti trpně a dovedou ji jen mechanicky kopírovat.

Podle Baudelaira totiž je svět skutečnosti méně prostý, než jej vidí a zaznamenávají pozitivisté, kteří si jej ve smyslu své zjednodušující theorie poznání redukují jen na svět smyslům bezprostředně přístupné vnější skutečnosti. Jak to řekl Marcel Raymond, Baudelaire cítil, že „mezi věcmi a bytostmi jsou pouta, která nepozoruje žádná pozitivní věda“ (*De Baudelaire au surréalisme*, 1933). Baudelaire měl představu, že mezi oblastí světa hmotného a světa duševního a duchovního existují vztahy obdobnosti, analogie, že tedy jevům hmotným odpovídají jevy života duchovního a naopak, obdobně jako prý jistým rysům obličeje odpovídají jisté rysy povahové. Básník dříve a lépe než jiní umí ty obdoby vidět — „obecenstvo je v poměru ke geniovi jako hodiny, které jdou pozadu“ — v tom prý je jeden z příznaků jasnozřivosti jeho básnického daru. Jeho funkcí je vlastně být jakoby „překladačem“, „luštitelem“ skrytého smyslu věcí, neboť je živým „repertoirem“ metafor a analogií.

Baudelaire, dobově spjatý a spřízněný s pozdními francouzskými romantiky, vybudoval si celou filosofickou theorii o tak zvané „obecné analogii“. Pro nás není důležité, zda si pro ni šel k sociálnímu utopistovi Fourierovi, k Swedenborgovi nebo k jiným okultním myslitelům, kterými se hojně zabýval. Nemusí nás dnes ani zajímat, jaké celkové světónázorové představy polomystického rázu s touto teorií spojoval. Avšak už to, že si svou estetiku musil utvářet také s jejich pomocí, je dokladem, jak hledal oporu proti invasi pozitivistického realismu, povrchového, což dobře viděl dlouho před jinými, a přes své sbližování s vědou — vlastně paradoxně právě pro to sbližování — po stránce umělecké zpovrchnělého. Tato theorie o obdobách mu nadto pomohla ověřit si poznatek z oblasti praxe uměleckého mistrovství, že „u vynikajících básníků není metafor, přirovnání nebo epitheta, jež by nebyly s matematickou přesností přizpůsobeny aktuální příležitosti“ (*Romantické umění*), to jest poznatek, v jak vysoké míře tyto prostředky básnické řeči jsou u pravých tvůrců funkční. A dospěl k této theorii konec konců také proto, poněvadž mu pomáhala opírat jeho přesvědčení, že tvůrčí básník má svou specifickou funkci.

Hájí proti pozitivistům obraznost, hájí Baudelaire zároveň specifičnost poesie. „Jediná obraznost obsahuje poesii.“ Proto se stavěl proti učení o „nerozlučnosti Krávy, Pravdy a Dobry“. Byl to útok proti „heresi didaktičnosti poesie“, mířící proti soudobým tendencím, které v poesii viděly pouze nástroj k dosažení přímých, mechanicky utilitaristických cílů. Stále ukazoval na nebezpečí, které ohrožuje samu existenci poesie, jsou-li jí vnucovány jakékoliv ideje z vnějšku, morální stejně jako vědecké, aby je vyjadřovala. „Takové je východisko lidí nesprávně usuzujících, nebo alespoň lidí, kteří přes to, že nejsou naprosto básniční, chtějí o poesii rozumovat. Idea, říkají, je věc nejdůležitější (měli by říci: idea a forma jsou dvě bytosti

v jediné); přirozeně, nevyhnutelně zanedlouho řeknou: Protože idea je věcí nejdůležitější, je možno méně důležitou formu bez nebezpečí přezírat. Výsledek je zkáza poesie.“

V tomio směru našel Baudelaire nesmírně posílení u Poa. Zdůrazňuje, že poesie je cílem sama sobě, ukazoval na rozdíl mezi ní a vědou. „Způsoby, jakými se demonstrují pravdy, jsou jiné a jinde. Pravda nemá s písněmi nic společného. Všechno, co vytváří kouzlo, půvab, neodolatelnost písně, odňalo by Pravdě její autoritu a moc. Demonstrativní postoj myslí, který je chladný, klidný a neúčastný, odmítá diamanty a květy Musy; je tedy naprostým opakem stavu myslí básnické“ (R o m a n t i c k é u m ě n í).

Není příznačné, do jaké míry se dnes na příklad Louis Aragon hlásí k názorům zcela obdobným? V *Chroniques du bel Canto* (1947) uvažuje na jednom místě zevrubně o vztazích mezi poesíí a rozumem, mezi poesíí a hudbou, a pranýřuje „teroristické rétoriky.“ Sbližuje poesii s hudbou, se zpěvem, mluví o ní přímo jako o zpěvu — právě jako o „bel cantu“. „Co se mne týká,“ praví, „myslím, že právě tehdy, jakmile chápeme cestami, které nejsou cestami běžného chápání, začíná poesie... Zpěv, který je vždycky spjat suchem i se srdcem, probouzí se právě tehdy, když se snoubí hudba s hlasem...“

Baudelaire soudil, že poesie jeho doby dospěla ke stavu značné složitosti, smíšenosti, zvláště s jinými uměními. Má prý v sobě něco „z malířství, z hudby, ze sochařství, z umění arabesky, z výsměšné filosofie a z ducha analyzy“, čili prvky ryze rozumové také. Jeho koncepce „obecné analogie“ a „vztahů“ mu takovéto synkretické chápání usnadňovala. Jeden z prvních ve Francii pozdravil umělecké úsilí Richarda Wagnera. A v době, která ve Francii měla tak málo smyslu pro hudbu — neřekl Romain Rolland v *H u d e b n í c í c h p ř í t o m n o s t i*, že tehdy byl doslova ubit hudební genius Hectora Berlioze? — Baudelaire se stal předchůdcem těch básníků, kteří v druhé polovině století poesii tak základně sblížovali s hudbou. Hudebnost je jednou z podstatných složek básnického kouzla *K v ě t ů z l a*.

Baudelaire se stal nejen zastáncem práv obraznosti a poesie, nýbrž také uměleckého mistrovství. Jako ctitel Théophila Gautiera, od něhož si provždy zapamatoval zásadu: „Nevyslovitelné neexistuje“, měl s tímto mistrem, s parnasisty a s Flaubertem společný kult umění, „vášnivý sklon k překážce“. Arci nikoliv ve smyslu umění pro umění. Tuto estetickou zásadu prohlásil za neplodnou, poněvadž prý se prohřešuje „křiklavým způsobem proti geniovi lidstva“. Již v *R a d á c h m l a d ý m a u t o r ů m (C o n s e i l s a u x j e u n e s L i t t é r a t e u r s, 1846)* vyjádřil realistický názor na poměr mezi inspirací a básnickou tvorbou. „Orgie již není sestrou inspirace: zrušili jsme toto cizoložné přibuzenství... Velmi podstatná, ale pravidelná strava je jedinou věcí, které potřebují plodní spisovatelé. Inspirace je rozhodně sestrou každodenní práce.“ V tomto „pracovním“ pojetí inspirace se Baudelaire velmi vzdálil od většiny francouzských romantiků, zato se nechtě (neboť k nim nelnul) přiblížil ke klasikům.

Boileau učil dlouhé generace francouzských autorů, jakou „moc má slovo, jestliže se ho použije na správném místě“. Také u Baudelaira se setkáme s naprostou úctou k básnickému slovu, k přesvědčení o jeho moci. Avšak je to již v jiném smyslu nežli u racionalisty Boileaua. Baudelaire přikládá básnickému slovu moc „kouzelnou“, moc pronikat za pouhý povrch věcí a bytostí, do jejich smyslu, evokovat jej s pomocí básnických prostředků obraznosti, analogie, metafory atd. „Ve slově, ve verbu je něco posvátného, což nám brání, abychom s ním nakládali nahodile. Zacházet dovedně s jazykem znamená provádět jakési *e v o k a č n í k o u z e l n í c t v í* (une sorcellerie évocatoire). Tehdy promlouvá barva jako hluboký a chvějící se hlas; památníky se vztyčují a vystupují z hlubokého prostoru; zvířata a rostliny, vzpomínatelné ohydnosti a zla, článkují svůj nedvojsmyslný škleb; vůně vyvolává myšlenku a vzpomínku, které jí odpovídají; vášeň šeptá nebo řve svou řeč, která je věčně stejná“ (R o m a n t i c k é u m ě n í; podtrhl B.).

Baudelaire se ve smyslu svých filosoficko-estetických představ domníval, že touto cestou dostává klíč do světa „nadpřirorodního“ nebo „nadpřirozeného“. Ve skutečnosti jej vidíme na té přirozené linii vývoje poklaskické sensibility ve Francii, která vede přes Rousseaua, Chateaubrianda a romantiky. Vývoj této sensibility se nutně odrazil i v požadavcích kladených na evokativní, sugestivní možnosti básnického slova, které jsou vždy větší nebo menší měrou spjaty právě s jeho kvalitami emotivními. Baudelaire však ve Francii upozornil na možnost, jak dosahovat evokativní harmonie, jak vyvolávat potřebnou sugestivní atmosféru s takřka matematickou záměrností a dospívat tak k účinkům „neomylným“.

*

Baudelairovy *Květy zla* vyšly sice v knižním vydání souborně teprve roku 1857, vznikaly však ve skutečnosti ve značném časovém rozmezí. Jejich největší část byla napsána v letech 1840—1850, některé z nich vycházely časopisecky již od roku 1845. Název sbírky měl podle jejího prvního ohlášení na obálce Baudelairova Salonu z roku 1846 znít *Les bičanky* (*Les lesbiennes*). Avšak již v letech 1848—1852 se Baudelaire o ní zmiňoval jako o *Limbech* (*Les Limbes*). Pod tímto titulem roku 1851 vyšlo časopisecky několik básní najednou. Roku 1855 pak podobným způsobem vyšla řada dalších čísel, tentokrát konečně již s definitivním názvem *Květy zla*. Baudelaire, který jednou prohlásil, že má rád tituly tajemné, nepřipadl na něj sám. Poradil mu jej zapadlý soudobý autor Hippolyte Babou. Théophile Gautier — jemuž Baudelaire sbírku věnoval výmluvnou dedikaci, oslovuje jej jako „ryzího básníka, dokonalého čaroděje francouzského písemnictví“ — v zevrubné předmluvě k třetímu posmrtnému vydání sbírky poznamenal: „*Květy zla* byl jedním z těch šťastných titulů, na které se přijde nesnadněji, než si myslíme. Shrnoval krátkou a básnickou formou celkovou myšlenku knihy a naznačil její tendence.“

Mezi básněmi vyšlými dříve již časopisecky byly také dvě z těch, které způsobily pohoršení teprve v knižním vydání. To vyšlo 25. června roku 1857. Baudelaire byl poučen nedávným případem Flaubertovy *Paní Bovaryové*, knižně vydané na začátku téhož roku. Předvídal, že odvážná novost jeho sbírky rovněž narazí na odpor, a počítal s tím, že to, jako se stalo předtím Flaubertovi, na jeho básně upozorní.

Knížka skutečně byla oficiálními kritiky ihned pranýřována jako pohoršující a stala se 20. srpna 1857 předmětem soudního stíhání pro „urážku veřejné mravnosti a dobrých mravů“. Jenže na rozdíl od Flauberta, který byl osvobozen, s Baudelairem to dopadlo hůře. Baudelaire se proto obrátil na císařovnu a výsledek byl ten, že mu pokuta byla z tří set franků snížena na pouhých padesát. Mohlo ho však potěšit uznání, kterého se jeho sbírce dostalo v dopisech jak od Flauberta, tak od Huga, který mu 30. srpna 1857 napsal ze svého vyhnanství v Hauteville-House: „... Právě se Vám dostalo jednoho z řídkých vyznamenání, která současný režim je s to udílet. To, co nazývá svou spravedlností, odsoudilo Vás ve jménu toho, co nazývá svou morálkou; je to o jeden věnec víc. Tisknu Vám ruku, básníku.“

V prvním vydání obsahovaly *Květy zla* celkem 100 čísel, uspořádaných do pěti částí: I. *Spleen a ideál*. II. *Květy zla*. III. *Vzpoura*. IV. *Víno*. V. *Smrt*. Tyto velké části obsahovaly ještě některé menší thematické cykly. Tak na příklad baudelairovská kritika zjistila, že v první a daleko nejrozsáhlejší části *Spleen a ideál* první thematický okruh ideálu obsahuje menší thematické celky týkající se umění (velikost vyvoleného básníka, básníkova bída, krása) a lásky (cyklus Jeanny Duvalové, paní Sabatierové, Marie Daubrunové, a konečně cyklus podružnějších hrdinek). Všechno nasvědčuje tomu, že jednotlivé básně *Květy zla*, jakkoliv vznikaly odděleně, byly řazeny se zřetelem k předem promyšlenému plánu. Baudelaire

podrobil 2. vydání (1861), rozmnožené na 126 čísel a obohacené o šestý oddíl Pařížské obrazy, celkové revisi. Hlavní oddíly seřadil teď — definitivně — v tomto pořadu: I. Spleen a ideál. II. Pařížské obrazy. III. Víno. IV. Květy zla. V. Vzpouora. VI. Smrt. 3. vydání (1868), rozmnožené na 151 čísel, bylo vydáno Charlesem Asselineauem a Théodore de Banville.

Se zřetelem k filosofickým koncepcím Baudelairovým, správněji k jeho bytostnému vztahu k otázkám života a smrti, byly *Květy zla* definovány znamenitou zkratkou jako „jediné drama: drama člověka žijícího po nekonečnu“ (vydavatel J. Crépet, 1942). Nad nimi se nám vnucuje výrok Baudelaira kritika z *Romantického umění*: „Často bylo opakováno slovo: Styl, toť člověk; nemohlo by se však říkat stejně oprávněně: Volba sujetů, toť člověk?“

Málokdy možná platilo toto slovo v takové míře jako právě v případě *Květů zla*. Jejich sujety vydávají svědectví o autorově tragické rozervanosti, působící o to přesvědčivěji, že se Baudelaire s ní na čtenáře obrací v tak ukázněné formě a že na něho naléhá s tak sugestivní silou celého básnického umění svého „evokačního kouzelnictví“. Je to svědectví o tom, jak autor-člověk je zmítán z krajnosti do krajnosti, bezmocně, s osudově paralyzovanou vůlí, při pronikavě jasném vědomí této bezmocnosti. Je rozpolcen mezi „hrůzu před životem“, spleen, a mezi „extasi nad životem“, ideál; mezi otroctví chorobné neukojitelných smyslů a mezi touhu po čistotě a duchovnosti; mezi skepticismus a nihilismus a mezi jakousi mystickou vírou; mezi potřebu histrionských mystifikací a mezi potřebu upřímnosti („Naprostá otevřenost, prostředek původnosti“, čteme v jeho zápiscích); mezi smysl pro realitu a materii a mezi záliby výstřední obraznosti, smysl pro symbolismus vztahů a analogií.

Determinovanost osobními dispozicemi a předpoklady zde hrála jistě největší úlohu. K ní se v rozhodující době Baudelairova zrání připojily vlivy další. Narazil na ně mluvě o Pétrusovi Borelovi, jednom z „excentrických“ romantiků, který na něho značně zapůsobil. Šlo o vlivy atmosféry buržoasní monarchie Ludvíka Filipa, která nastolovala a patronovala prostřednost „správného středu“ a vháněla jistou část revoltující mládeže na posice krajnosti ve všem, v názorech politických a sociálních stejně jako v umění a v životním stylu. Tuto extremistickou mentalitu, psal Baudelaire, lze prý vysvětlit jediné „nenáviděnými okolnostmi, do nichž byla uzavřena znučená a bouřlivá mládež“. Nejen Pétrus Borel k ní patřil, nýbrž také Charles Baudelaire. Jeho *Květy zla* nemálo ohrážely literární vkus doby svých začátků.

Ale v Baudelairových *Květech zla* bylo a zůstalo daleko víc. „Krása“ napsal v *Romantickém umění*, „je utvořena z prvku věčného, neměnného, jehož množství lze zjistit krajně nsnadno, a z prvku relativního, příležitostného, který bude, chcete-li, střídavě nebo zároveň dobou, módou, morálkou a vášní. Bez tohoto druhého prvku, který je jakoby zábavným, dráždivým, chutí povzbuzujícím obalem božského koláče, by první prvek byl nestravitelný, nezhodnotitelný, nepřizpůsobený a neupravený se zřetelem k lidské přirozenosti.“ Přílišná dráždivost toho dobového a dandyovsky módního prvku zastřela a zastírá stále nemálo čtenářům ten trvalý prvek Baudelairova genia v jeho sbírce. Louis Aragon myslil na tyto čtenáře, když letos psal své úvahy k stému výročí *Květů zla*: „Ubozí lidé, kteří nechápou, že básníkem je právě ten, kdo dovede ukázat slunce v hemžení nihiloby, kdo v kalu vidí všechny hýřivé barvy života...“

Otakar Novák.

KVĚTY ZLA

RYZÍMU BÁSNÍKU,
DOKONALÉMU ČARODĚJI
FRANCOUZSKÉHO PÍSEMNICTVÍ,
SVÉMU VELMI DRAHÉMU
A VELMI VÁŽENÉMU
MISTRU A PŘÍTELI

THÉOPHILU GAUTIEROVI

S POCITY
NEJHLUBŠÍ POKORY
PŘIPISUJI
TYTO CHORÉ KVĚTY

CH. B.

PŘEDMLUVA

Blud, hloupost, skrblictví, hřích plný nepravosti,
nám v duchu obývá a tělo trápí nám.
My nabízíme krm svým milým výčítkám
tak jako žebráci svým hmyzům, které hostí.

Náš hřích je zavilý a lítost bez odvahy,
příznání dáme si vždy dobře zaplatit,
svou vinu hodláme svým podlým pláčem smýt,
a hned se vracíme na kalu plné dráhy.

To Satan Trismegist svou řečí kouzly jistou
nám na podušce Zla k snům ducha konejší,
a vůle, drahý kov, i sebepevnější,
je v páru měněna tím chytrým alchymistou.

To Ďábel na drátkách tak pohybuje námi.
V odporných předmětech vidíme půvab, žel,
a denně ujdeme kus cesty do Pekel,
bloudíce bez děsu čpavými temnotami.

Jak bídný zhýralec, hryzoucí žádostivě
zmučený scvrklý prs nevěstky zvadlých vnad,
toužíme tajnou slast narychlo vychutnat,
jak starý pomeranč ji mačkajíce chtivě.

Jak hlístí milion nám v hlavě sevřen těká
dav dravých Démonů, hýřících o překot,
a vydechneme-li, tu s hluchým nářkem vod
nám do plic stéká Smrt, neviditelná řeka.

Nevetkalo-li nám svůj vzorek roztomilý
v nevalnou kanavu životů chudých let
až dosud násilí, oheň, dýka a jed,
to proto jedině, že není v nás dost síly.

Ale v té hromadě fen, opic, supů, hadů,
pantherů, šakalů, škorpionů a mūr,
plíživých, chrochtavých, štěkavých, řvavých stvůr,
v nečistém zvěřinci neřestí bez příkladu,

je jedna strašlivá, trůnící nade všemi!
Ač šetří posunky a křiky, na dumách,
přec mileráda by svět obrátila v prach
a jedním zívnutím by spolkla celou zemi.

Tot' Nuda! — V očích pláč, bezděčný, každou chvíli,
sní o popravištích, v mších kouříc huku svou.
Ty znáš, můj čtenáři, tu stvůru zhýčkanou,
čtenáři pokrytče - můj bližní, bratře milý!

SPLEEN A IDEÁL

Ž E H N Á N Í

Když moci nejvyšší v svých hůrách nařídí to
a na tom světě běd se Básník objeví,
zděšená rodička, které je Bohu líto,
pozvedne k Nebi pěst a rouhajíc se dí:

„Ach, že jsem nevrhla spíš celé klubko zmijí,
než abych živila tu směšnou ratolest!
Prokleta budiž noc se slastmi, které mjíj,
za kterých počalo mé břicho hned můj trest!

Protože ze všech žen jsi mne chtěl mít tou ženou,
která v svém manželu má odpor probouzet,
a ježto nemohu tu zrůdu pokřivenou
jak lístek milencův do ohně vrhnout zpět,

já obrátím Tvou zášť, jež příliš těžká je mi,
na nástroj prokletý té strašné zvůle Tvé
a tak ten zákrsek vždy budu tisknout k zemi,
že nikdy nezvedne své puky morové!“

Tak v nářku polyká své záští slintající,
pro Boží záměry bez porozumění,
a sama v Geheně se stará o hranici,
jež matkám za hříchy je přisouzena v ní.

Provázen Andělem, pod jehož křídly žije,
ten vyděděnec však se sluncem opíjí
a všechno, co kdy jí, a všechno, co kdy pije,
pokládá za nektar a za ambrosii.

Hovoří s oblakem, se zefýrem si hraje,
na cestě křížové se zpěvem opájí,
a Duch, s ním chodící, se rmoutí poznávaje,
že je tak veselý jak ptáče v podhájí.

Ti, které chce mít rád, naň patří s hrůzou v zraku,
„či hledí, smělejší před jeho mírností,
vyloudit z něho pláč, a vztekli, bez rozpaků
zkoušejí na něm moc své tajné krutosti.

Jak ve víno, tak v chléb, kterým se skromně sytí,
míchají špínu slin a popel v zlovůli,
všeho, nač sáhne kdy, se pokrytecky štítí
a vyčítají si, že v jeho kroku šli.

A jeho milenka jde křičíc na náměstí:
„Když se mu zdá, že mám ke zbožnění dost krás,
já chci si na způsob těch starých model vésti
a jako ony dám se pozlacovat zas.

A nardy, kadidly, myrhami, klaněními
a vůní mas a vín pak budu mámit se,
zvědava, zda jsem s to v tom srdci, patřícím mi,
nejvyšších božských poct si dobýt směříc se.

A až se nabažím té bohaprázdné frašky,
položím na něj spár své ručky v závratí,
a moje nehtíky mu budou bez překážky
jak drápy Harpyjí až k srdci vnikati.

Jak ptáče, zděšené a plné nepokoje,
mu z hrudi vytrhnu to rudé srdce s vším,
a abych ztišila nejdražší zvíře svoje,
já na zem hodím mu je s opovržením!“

A Básník pozdvihne své zbožné paže prose
a spatří vzhlížeje na Nebi trůn se skvět,
a blesky, sršící mu z ducha skvoucího se,
jej zbaví pohledu na tento vztekly svět:

„Díků Tobě, Bože můj, jenž dáváš utrpení
tak jako božský lék vši špínu léčící,
nejlepší z olejů, nad který jistě není,
ke svatým rozkoším nás připravující,

já vím, žeš Básníkům dal místo důstojné jich,
v blažených kohortách svých svatých Legií
a že je povoláš na věčnou slavnost jejich,
kvas Trůnů, Mocností a Sil, jenž nemíjí.

Vím, že jen bolest je stav pravé vznešenosti,
do které nemohou se svět a pekla dát,
a pro svou korunu mystické zářivosti
— že musím úctu vždy a všude vzbuzovat.

Té krásné čelence, jež plna jasu plane,
by sotva stačily, byť Tebou vsazeny,
však skvosty Palmyry, pod písky zasypané,
či perly z mořských den a staré kameny;

vždyť bude ze světla, jež čerpá svoji záři
ve svatém ohnisku původních paprsků,
a oči smrtelné, byť v plném lesku září,
jsou pouze jejich mdlá zrcadla bez lesku!“

ALBATROS

Aby čas na moři za plavby krátilo si,
tu mužstvo posádky si chytá v dlouhých dnech
své němé průvodce na cestách, albatrosy,
spějící za lodí po hořkých propastech.

Ti vládci blankytu, jen postaveni na zem,
hned neohrabaní a plni ostychu,
svá křídla veliká jak vesla spustí rázem
a zplihlá po bocích je vlekou potichu.

Jak nemotorný je ten poutník okřídlený!
On, prve krásný tak, jak směšný, chudák, je!
Ten zobák dráždí mu svou lulkou z mořské pěny,
ten po něm, bezmocném, zas chodí kulhaje.

A Básník také je jak tento kníže výší,
jenž létá bouřemi a z šípů má jen smích;
když stojí na zemi, kde posměch v tvář mu číší,
při chůzi vadí mu pár křídel olbřímích.

VZLÉTÁNÍ

Vysoko nad doly, vysoko nad jezery,
nad lesy, nad moři a nad pohořími,
daleko za sluncem, za kraji prázdnými,
za samým etherem, kde končí hvězdné sféry,

se vlníš, duchu můj, pln hybné jarosti,
jak plavec, který rád se dává proudem nésti,
hlubokou nesmírnost tam brázdíš v mužném štěstí,
s nevyličitelnou opojnou radostí.

Vzlet' nad ty miasmy, ze kterých zhouba dýše,
do vyšších prostorů se rozlet' očistit
a jako božský mok pij dlouze jasný svit,
plnící průhledné, jak křišťál čisté výše.

Je šťasten, kdo je s to se z nud a stálých běd,
svou tíhou tlačících mlhavý život k zemi,
velkými, širými, mocnými perutěmi
k těm světlým krajinám svobodně rozletět!

Ten, jehož myšlenky se zrána v šťastném vzletu
tak jako skřívani vstříc nebi vynesou hned,
kdo krouží nad žitím a je s to rozumět
tichému hovoru němých věcí a květů!

SPOJITOSTI

Příroda, to je chrám se živým sloupovím,
kterým se chvílemi změt' tichých hlasů nese,
a lidé chodí tu v tom symbolovém lese,
bdělými pohledy se sklánějícím k nim.

Jak dlouhé ozvěny, které se zdálky mísí
v tajemnou, hlubokou a temnou jednotu,
objemnou jak ta tma a jak to světlo tu,
tak vůně, barva, zvuk též odpovídají si.

Jsou vůně čerstvé tak jak líčko dítěte,
s libosti hoboje a se svěžestí trávy,
a jiné, vítězné, mdlé, těžké, prokleté,

s rozpínavostí drog, které nic nezastaví,
tak ambra, kadidlo a různé silice,
ve kterých pěj' duch a smysly žíříce.

MILUJI VZPOMÍNKU

Miluji vzpomínku na staré rajske časy,
kdy Foibos zlatíval rád sochy svými jasy.
To muži s ženami, jaří a ztepilí,
se bez vší přetvářky a strachu těšili,
užívající tu ústrojí svého těla,
a nebe milostné jim laskávalo čela.
Kybélé, úrodná na ušlechtilý plod,
neměla za těch dob své syny za nevhod,
a jako vlčice, v svém srdci ke všem vřelá,
snědýma prsoma svět štědře napájela,
Nádherný silný muž se právem radoval,
hrd na to množství krás, jimž vládl jako král,
ovoce bez kazu, bez vady, bez zprýštní,
probouzející chuť svou tuhou lesklou dřením.

Dnes, chce-li pojmut kdy tu ryzí velikost,
dnes básník všude tam, kde lid je šatů prost,
kde nahost mužovu či ženinu lze zřítí,
však před tím obrazem tak strašidelným cítí,
jak duši najednou mu svírá temný chlad.
Truchlivé zrůdnosti, plačící pro svůj šat!
Ó směšné komoly, vy masek hodná těla,
zkroucená, vychrtlá či zase zbřichatělá,
které bůh Prospěchu, na věky rozzloben,
zamotal, robata, do krutých hrubých plen!
A vy pak, ženy, vy, žel, bledé jako síra,
živené zhýralstvím, které vám krásu sžírá,
vy, panny, vlekoucí svůj úděl, první hřích,
a všechnu šerednost a hrůznost plodných břich!

My, lidé zkažení, však zato, pravda, máme
teď krásy jiné, dřív lidstvu málo známé:
tvář, kterou stravuje rak srdce napořád,
což se nám zdálo unylou krásou zvat.
Než tyto objevy těch našich zvrhlých vznětů
nemohou zabránit neduživému světu
se klanět před mládím, před mládím posvátným,
s upřímným pohledem, zářícím jasem svým,
s čirými očima pramenné průzračnosti,
které jde pyšně vpřed a šíří, bez starosti,
jak azur oblohy, jak skřivan nebo květ,
své vůně, písničky a něhyplný vznět!

MAJÁKY

Veliký Rubensi, ty Lethe, sade snění,
panenský polštář, kde nelze milovat,
kde život však se dme a zmítá bez umdlení
jak vítr v povětrí či moře v moři snad,

da Vinci, zrcadlo hlubokých temných svitů,
kde krouží andělé s tajemným úsměvem
ve stínu ledovců a sosen skalních štítů,
uzavírajících tu jejich chladnou zem,

Rembrandte, špitále, plný vzdechů a žalů,
zdobený pochmurně jen křížem na stěně,
kde v slzách modlitba se vypařuje z kalů
a zimní paprsek se mihl zmateně,

ó Michelangelo, pustino v spoustách mraků,
kde vidět Herkuly se s Kristy proplétat
a strašné fantomy se zvedat za soumraku
a prsty dlouhými si rubáš vztekle rvát,

chlípnosti faunovy a boxerovy vzteky,
ty, který dovedls snést krásu žoldáků,
vznešený Pugete, nažloutlý, mdlý a měkký,
císaři zločinců se smutkem ve zraku,

Watteau, ty mumraji, kde těkají a září
proslulá srdce v hrách tak jako motýli,
lehoučké kulisy, zalité lustry záři,
lijící ztřeštěnost v ten tanec opilý,

Goyo, sne plný hrůz, neznámých dosud světu,
zabitých zárodků, pečených o sabat,
bab s lesklým zrcátkem a nahých panen v květu,
v punčochách, aby tím budily v běsech hlad,

přízračný Delacroix, krvavé pleso v boru,
kde padlí andělé se rojí v obzorech,
kde dlouze nesou se pod nebem s leskem móru
podivné fanfáry jak tichý Webrův vzdech,

ty kletby, rouhání a žaluplné lkání,
ty křiky, extase, pláče a *Tedeum*,
toť echo, vrácené sty bludišť bez ustání,
a lidské srdce má v nich božské opium.

Tot' křik, sty hlídkami vždy zopakovaný,
tot' heslo, volané sty hlásnicemi v tmách,
tot' maják, na hradbách sta tvrzí zažháný,
hlas lovců, zbloudivších ve strašných houštinách!

Vždyť to je opravdu nejlepší důkaz, Pane,
jaký lze podávat o naší hodnotě,
to vroucí vzlykání věk k věku sdělované
a mroucí na břehu Tvé libé věčnosti!

NEMOCNÁ MUSA

Co, milá Muso má, dnes ráno je ti jen?
V zapadlých očích ti přízraky noci vlají
a Já ti na líci, žel, vidím zarmoucen
hned strach, hned šílenost, jež, chladné, nezpívají.

Chrstl ti siný skřet a žlutý sukkub v sen
snad ze své urny děs a lásku, kterou tají?
Či pohroužila tě k dnu bájných Minturen
snad můra perutí, když krutě mávala ji?

Ó, kéž ti pod srdcem, vždy zdravím dýšícím,
sídlí jen myšlenky, vítězné duchem svým,
a tvá krev křesťanská v rytmických vlnách plyne

jak řecké slabiky, zvučící víc než jiné,
jimž vládne Foibos sám, ten otec prapísní,
a spolu velký Pan, ten pán a vládce žní!

PRODEJNÁ MUSA

Ó Muso duše mé, sídlící v palácích,
až v černých večerech za husté metelice
pustí své Borey zlý Leden na ulice,
zda budeš mít čím hrát pár modrých nohou svých?

Zda v nočních paprscích přes temné okenice
si vzkřísíš ramena studená jako sníh?
Zda vzlétneš k blankytům a sklidiš zlato s nich,
až spatříš s palácem svůj měsíc vyprázdnit se?

Musíš vždy zvečera, jen kvůli krajíci,
houpat jak ministrant svou kadidelnicí
a zpívat *Te Deum*, na které nedáš tuze,

jak hladná kejklířka se chlubit kouzlem pout
a smíchem plným slz, jež nelze postřehnout,
aby ses líbila a budila řev v luze.

NEHODNÝ MNICH

Ve starých klášterech si na své stěny holé
věsili obrazy se svatou Pravostí;
to rozjasňovalo ty chodby s šerem zmole
a zmirňovalo tak chlad jejich přísnosti.

Když setbou Kristovou se zelenaly role,
nejeden slavný mnich, jež svět dnes málo ctí,
za svoji pracovnu si volil svaté pole
a oslavoval Smrt, pln prosté zbožnosti.

— Je moje duše hrob bez nejmenšího jasu,
a já, mnich nehodný, jím bloudím od všech časů,
nic nezkrašluje zdi těch temnot klášterních.

Zda z toho divadla své bídy neskonale
vytvořím, líný mnich, jen hloubající stále,
kdy lásku očí svých a dílo rukou svých?

NEPŘÍTEL

Mé mládí nebylo než dobou nepohody
a jasné slunce mi jen zřídka zaplálo;
dešť s bouří natropil v mém sadě tolik škody,
že plodů růžových mi zbývá pramálo.

A teď se přiblížil již podzim vidin ke mně,
a já snad lopatu a hrábě abych zdvih
a znova shrabal prst' té zatopené země,
po vodě plné děr, jak hroby hlubokých.

Najde však nový květ, o kterém se mi snívá,
v té půdě smývané, tak jako výspa bývá,
tajemnou potravu, sloužící květinám?

Čas život polyká — ó běda, třikrát běda! —
a podlý Nepřítel, jak srdce hlodá nám,
se silný po krvi, co pozbýváme, zvedá.

O S U D

Ta tíže by se dala nést
jen, Sisyfe, s tvou statečností,
Ač chuti k dílu v nás je dosti
— *ars longa, vita brevis est!*

Vzdáleno hrobek slavných rovů,
jde, buben v roušce, srdce mé,
a bubnujíc si smutečně,
jde pustou cestou ke hřbitovu.

— Víc drahocenných klenotů
spí, zahaleno v temnotu,
vzdáleno sond a motyk, v stráni,

víc květů svými parfumy,
jak tajemství tak sladkými,
zbůhdarma hýří v pusté pláni.

MINULÝ ŽIVOT

Já dlouho v porticích jsem míval sídlo svoje,
pomořská slunce je barvila plameny
a sloupy, vysoké a pyšné, zatměny,
je večer měnily vždy v čedičové sloje.

A vlny, valíce lesk nebes přes pěny,
mísily mysticky bohaté zvuky svoje
s barvami západů, a nyvé oči moje
pak odrážely je, hrou světél plněny.

Tam žil jsem v rozkoších a v klidném šťastném štěstí
uprostřed azuru, vln, záře věčných tich
a nahých otroků, svým pižmem páchnoucích,

ovívajících mě palmovou ratolestí
a pečujících jen, jak ještě prohloubit
bolestné tajemství, nutící mě dál nýt.

CIKÁNI NA CESTÁCH

Věštecký snědý lid s plameny v zřítelnicích
zas včera vyrazil, na zádech s robaty,
pro která, kdykoli jen k němu vztáhnou rty,
má pohotově zdroj svých prsů padajících.

Mužové mlčky jdou ve výstrojích se skvících
kol kár, kde rodinky se choulí pod šaty,
a oči těžké sny, do dálek upjaty,
želejí přeludů před nimi prchajících.

Když cvrček z doupěte je vidí kol se brát,
cvrkaje zesílí svou píseň nastokrát
a dobrá Kybélé hned zvyšuje své věno

a dává skále téc a poušti bujně kvést
před těmi poutníky, pro které všechny jest
království příští tmy dokořán otevřeno.

ČLOVĚK A MOŘE

Vždy, volný člověče, rád moře budeš mít!
Máš v moři zrcadlo, zahlédáš duši svoji
v tom rozvíjení vln, které se věčně rojí,
a tvůj duch nemůže mín' hořkou tůň bít.

Rád zahloubáváš se do svého zpodobnění,
očima, rukama je bereš v objetí
a srdce nejednou bez tepu ztichne ti,
když ozve se ten pláč, tak těžko k utišení.

Jste oba záhadní a oba mlčíte;
on nikdo, člověče, tvých hlubin neprohlédl
a clonu s tajů tvých, ó moře, nepozvedl,
jak svoje tajemství žárlivě střežíte!

A přece od věků se potíráte v klání,
bez každé výčitky a každé milosti,
jak máte řež a smrt oba dva v libosti,
Ó věční sokové, ó bratři rozhněvaní!

DON JUAN V PODSVĚTÍ

Když stanul Don Juan u podzemního toku
a když byl Charonu svůj obol odevzdal,
jakýsi žebravec, žár Antisthenův v oku,
se vesla mstitelskou a mocnou rukou jal.

Pod černou oblohou se otáčely ženy,
své prsy visící na odív stavíce
a jako tupý skot, za obět' nabízený,
svým dlouhým mečením ho provázejíce.

Sganarel o svou mzdu jej upomínal v smíchu,
Don Louis zvedal prst a ukazoval jím
všem mrtvým, bloudícím po březích řeky v tichu,
na syna bez úcty ke skráním šedivým.

Elvíra, chvějíc se v svém smutku vedle něho,
zrádného manžela, milence, zlého k ní,
jako by mámila poslední úsměv jeho,
zářící sladkostí prvního vyznání.

Na zádi vztyčen stál a brázdil vody vírem
kamenný velký muž v železném brnění.
Netečný hrdina, skloněný nad rapírem,
však patřil na brázd, nic nezře kromě ní.

ZTRESTÁNÍ PÝCHY

V těch dobách báječných, před dalekým lety,
kdy Theologie se skvěla svými květy,
prý jeden z doktorů, a větší druhů svých
— když byl dřív pronikl do srdcí lhostejných
a v jejich hlubinách hnul zmatenými tmami,
když cestou k nebesům se prodral cestičkami
tak divnými, že sám je neznal dosavad
a kudy chořoval jen průvod duchů snad —
jak člověk stížený závratí z hrozné výše
se jednou rozkřikl v své satanášské pýše:
„Ježíši, Ježíšku, já hodně jsem tě zdvihl!
Kdybych tě, slabého, napadl v hůrách tvých,
tvá hanba zajisté by zakryla tvou slávu
a ty bys nebyl nic než zmetek směšný davu!“

V té chvíli se mu však hned rozum zakalil,
třpyt slunce na nebi se flórem zahalil
a chaos zakroužil tou hlavou plnou jasu,
tím chrámem plným krás a řádu do těch časů,
pod jehož klenbou byl jen lesk vždy domovem.
Strašlivé ticho s tmou se rozhostily v něm
jak v sklepě, k němuž klíč se ztratil nenadále.
A on pak jako zvěř po městě bloudil stále,
a když, nic nevida, se napříč poli bral
a léto od zimy již nerozpoznával,
byl, zbytečný jak věc patřící mezi smetí,
pln špíny, šeredný, jen pro smích houfu dětí.

K R Á S A

Jak zkamenělý sen jsem krásná, smrtelníci!
A můj prs, o který se každý zraní hned,
má vnukat básníku vždy lásku na pohled,
jak hmota mlčí a nic se nemění.

Jak nechápaná sfinx já trůním v oblacích,
k bělosti labutí mám srdce sněhobílé;
co ruší linie, mi není nikdy milé,
a nevím, co je pláč, a nevím, co je smích.

Před mými postoji, ke kterým, když je měním,
jako bych zhlédla se ve slavných pomnících,
básníci stráví dny úporným přemýšlením.

Mámt' k okouzlování těch tichých milců svých
nejčistší zrcadla, zveličující krásu:
své oči široké, své oči věčných jasů.

I D E Á L

Nebude to vděk krás lhbivých krasaviček,
zplanělé ovoce mrzkého století,
prst pro kastanětu a nočka pro střevíček,
co srdci, jako mé, by mohlo hověti.

At' má si Gavarni, ten básník chloros v květu,
cvrlikající houf špitálních krásků dál,
já stále nevidím v těch bledých růžích květu,
který by připomněl můj rudý ideál.

Co chce to srdce zde, jak propast plné stínů,
jste, Lady Macbeth, vy, tak velká ve zločinu,
a ty, sne Aischylův, rozvité v orkánu;

ty, Noci, dcero můr snů Michelangelových,
točící pokojně, v polohách zraku nových,
své vnady hnětené pro ústa Titánů.

O B R Y N Ě

V těch dnech, kdy Příroda, bez polevení činná,
počala každý den ke stvůrné rodině,
jak kocour rozkošník u trůnu královnina
já velmi rád bych žil u mladé obryně.

Rád patřil bych, jak duch a tělo rozkvétá jí
a za strašlivých her jí roste každým dnem,
a podle vlhkých mlh, jež ženám v očích vlají,
bych hádal, hřeje-li snad vášeň pod srdcem.

Po chuti běhal bych po horstvech jejích svalů,
svah jejích kolenou bych zlézal jako skálu,
a v létě, když by ji den sluncem zkolébal

a napříč nivami ji svalil s nyvou lící,
ve stínu prsů bych jí pohodlně spal
jak tichá samota, pod kopci dřímající.

KLENOTY

Má drahá, svlečena, mi chtěla vyhovět,
jen v špercích zvonících se položila líně,
a tato skvělá zbroj jí dala pyšný vzhled,
jaký v svých šťastných dnech má maurská otrokyně.

Když mi ten kamenný a zlatý třpytný svět
svůj cinkot posměšný za tance vrhá zticha,
jsem nad tím zvučením u vytržení hned,
a já mám k smrti rád, kde zvuk se v světlo míchá.

Tak ležíc dala se mnou tedy milovat
a shůry divanu se usmívala stále
k mé lásce hluboké, jak jenom moře snad,
vzpínající se k ní tak jako ke své skále.

Své oči hroužíc v mé jak tygr krocený,
střídala polohy s mdlou tváří každou chvíli,
a cudnost s chlípností ty její proměny
vždy novým půvabem a kouzlem obdařily.

A ruce s nohama a stehna s kyčlemi,
jak olej nahládlé, jak labuť rozvlněné,
před zrakem vidoucím jen míhaly se mi
a ňadra se břichem, ty hrozny vinice mé,

se nesly, lstivější než roj zlých andělů,
chtějící zjitřit mír mé duše syté těla
a zhurta strhnout ji se skály úbělu,
na kterou usedla, tichá a osamělá.

Tu jako bych byl zřel se novou kresbou pnout
holobrádkovu hrud' z Antiopiných boků,
tak její šťhlý pás dal pánvi vyniknout.
Ličidlo na hnědi té kůže sládlu oku.

A když se smířila pak lampa se skonem
a pokoj v temnotách jen krb již ozařoval,
kdykoli s úpěním se plamen zvedl v něm,
vždy tu plet' ambrovou svou krví zaplavoval.

M A S K A

*Alegorická socha v renaissančním slohu Sochaři Ernestu
Christophovi*

Hled' vděky florentské, hled' jejich výběr pestrý!
V tom těle, plném šlach a plném vlnění,
je Jemnost se Silou, ty věrné božské sestry.
Ta žena, opravdu div všeho stvoření,
tak božsky robustní a přitom štíhlá mile,
by mohla lehávat na lůžkách v šarlatu
a krátit papežům a králům dlouhé chvíle.

— Hled' též ten paúsměv kol rozkošnických rtů,
kde zpupnost provádí vášnivě vzněty svoje,
ten pohled potouchlý, nyvý a jizlivý,
ten drobný obličej za rámem ze závoje,
z kterého vítězně nám všechny rysy dí:
„Jsem zvána Rozkoší a Láskou věnčívána!“
Hled', jakou dráždivost to skýtá spanilost
bytosti, které je ta majestátnost přána!
Pojd' blíž a obejdi ten jedinečný skvost!

Urážko umění! Ó, jaká noční můra!
Ta žena božských vnaď, slast příslibující,
má na svých ramenou dvě různé hlavy, stvůra!

Ba ne! Ten obličej se šklebem na líci,
toť maska, ozdoba svým vzhledem klamající,
hled' zde tu trpící, tu s tváří horoucí,
tu hlavu skutečnou, tu hlavu s pravou lící,
odvracející se s odporem od lhoucí.

— Nesmírný proud tvých slz, ty bědná krásu krásy,
mi vplývá do srdce, plného starostí.
Tvá lež mě opájí, má duše žízeň hasí
ve vlnách, zvedaných v tvých očích Žalostí!

— Proč to však nařlíká, proč pláče kráska skvělá,
která by lidský rod k svým nohám srazila?
Co tajně hlodá jí bok siláckého těla?

— Pláče, že žila tu, že žije, zběsilá!
Co zvlášť však trápí ji v tom jejím velkém žale,
co ji tak roztřásá, je trpké vědomí,
že musí, bohužel, žít na tom světě dále,
dnes, zítra, pozítří a vždycky — jako my!

HYMNA NA KRÁSU

Jsi, Kráso, z propasti či z bezedného nebe?
Tvůj pohled s dábelským i božským zářením
rozlévá v zmatku zlo a dobro kolem sebe,
a proto k vínu tě snad přirovnávat smím.

Máš v očích svítání i západ s jejich mírem
a šfířš parfumy jak v tmách noc bouřlivá,
Tvá ústa s polibky jsou číše s elixírem,
po kterém slíí hoch a muž sil pozbývá.

Vystouplas z podzemí, či z hvězd jsi sestoupila?
Za tvými sukněmi jak pes jde Osud jat,
rozséváš pohromy a radost, rozmařilá,
a neodpovědna, vše řídíš napořád.

Zlá šlapeš po mrtvých a tropíš si z nich šprýmy,
z tvých skvostů nezdá se Děs nejmíň rozkošným
a Vražda, jedna z tret, z těch mezi nejdražšími,
tancuje milostně nad zpupným břichem tvým.

Osleplá jepice za tebou letí, svíce,
a plápolajíc dří: „Bud', ohni, chvála ti!“
Milenec supící nad tělem krasavice,
toť mroucí, který hrob si hladí v závratí.

Co na tom, vzešla-lis již v pekle nebo v ráji,
ty stvůro, hrozná tak bez vlastní viny snad,
když mi tvá noha, zrak a úsměv otvírají
vstup k nekonečnosti, kterou mám, temnou, rád.

Anděl či Siréna, z Boha či ze Satana,
jen když mi, vílo má se zrakem mámivým,
ty rytme, vůně, dne, má kněžno milovaná,
činíš svět méně zlým a čas míň strašlivým.

EXOTICKÝ PARFUM

Když večer v podletí, k snům oči přimhouřeny,
chtiv dýchám zvláštní pach na žhavém prsu tvém,
vídávám před sebou se vinout šťastnou zem,
mámenou nebesy se sluncem beze změny:

mdlý ostrov, prostřed vod v svou lenost pohroužený,
rodící stromoví se sladkým ovocem
a muže siláky, ač štíhlé v těle svém,
a přímé, bezelstné, div vzbuzující ženy.

Kouzelným končinám tvou vůní veden vstříc,
zřím přístav se stěžni a ráhny plachetnic,
znavených dosavad mořskými potulkami.

A parfum, linoucí se ze hřebenčků,
který je v povětří a chřípí nadouvá mi,
v mé duši mísí se se zpěvem plavčků.

Ó rouno, bujně se až k šíji kadeřící!
 Ó lesklé prstence! Mdlá vůně! Závratí!
 Chci vzkřísit v alkovně, tmou noci černající,
 dnes večer vzpomínky v té temné hřívě spící
 a jako šátkem jí v ní budu mávati.

Afrika s Así, žár jejich nyvých pouští,
 vzdálený, daleký, již skoro mrtvý svět,
 žije v tvých hlubinách, ty lese vonných houští!
 Tak jako jiný duch po hudbě v dál se pouští,
 můj po tvém parfumu se dává, lásko, vpřed!

Pojedu tam, kde strom i člověk, mízou kvase,
 pozvolna zemdlévá horkostí podnebí,
 Buď vlnou, strhni mě a nes mě, pevný vlase!
 Ukrýváš třpytný sen, ty moře temnojasé,
 o plachtách, veslařích a vlajkách na nebi:

hle, přístav šumící, kde se má duše spájí
 opojným hlaholem, barvou a parfmem,
 kde lodi po móru a zlatě sklouzávají,
 vztahují paže z vod a dlouze objímají
 svit čisté oblohy s tím věčným plamenem.

Pohroužím opile svou hlavu chtivou snění
 v ten černý oceán, v kterém se jiný skryl,
 a můj duch subtilní v objetí kymácení
 se s vámi shledá zas — ó plodná zahálení! —
 nesmírná hýčkání voňavých prázdných chvil!

Ó vlase modravý, ty stane spjatý tmamu,
 já v tobě nacházím modř nebe širého,
 na březích porostlých tvým pýřím s kučerami
 mě v divném spojení a pomíšení mámí
 pach pižma, oleje a dehtu čirého.

Má ruka bude sít v tvou těžkou temnou křtici
 perly a safíry po celý dlouhý věk,
 abys vždy slyšela mou touhu zkoušející.
 Jsi oasa, kde sním se zadumanou líci,
 jsi tykev, ze které ssám víno vzpomínek?

Ó, JÁ TĚ ZBOŽŇUJI

Ó, já tě zbožňuji jak noční nebe v dáli,
ty velké mlčení, ty vázo temná žaly,
tím víc tě miluji, čím víc mi unikáš,
ozdobo nocí mých, čím krutější se zdáš,
když kupíš za sebou ty míle bez milosti,
dělící ruce mé a modré nesmírnosti.

Já v stálých výpadech se plazím za tebou,
tak jako k mrtvole se plazí červi tmou,
a vzývám i ten chlad, ty stvůrná ukrutnice,
pro který líbíš se mi, krásná, ještě více.

TY, ŽENO NEČISTÁ

Ty, ženo nečistá, bys s vesmírem spát chtěla!
Tvou duši bez citu jen nuda krutou dělá.
Aby tvůj strašný zub v té zvláštní hře byl jist,
on denně někomu to srdce musí hrýzt.
Tvé oči, zářící jak krámy v chvíli šera
či pyramidy svíc v dnech slávy za večera,
si slouží nestoudně jen cizím zářením
a nepoznávají řád krásy vlastní jim.

Ty stroji bezduchý, jež žene krutost kletá,
zázračný nástroj, pijáku krve světa!
Ach, což se nestydíš, což nespátřilas snad
ve všech těch zrcadlech svá kouzla uvadat?
A velikost toho zla, v němž myslíš znáš se zcela,
tě nikdy v úzkosti zpět couvnout nepřiměla,
když mocná Příroda, v svých plánech veliká,
chtějíc hnít genia, se k tobě utká,
ty kněžno neřesti, ty zvíře jménem žena!

Ó hanbo vznešená, ó slávo pokálená!

SED NON SATIATA

Ty božstvo podivné, tak temné jako tma,
páchnoucí tabákem a pižmem pomíchaně,
ty dílo obíů, těch Faustů na savaně,
zplozenko půlnoci s vranýma bokoma,

já radš než opium a hašíš, modlo má,
mám elixír tvých úst a nedal bych ho za ně;
když táhnou za tebou mé touhy v karavaně,
tvůj zrak je cisterna, kde piji hoře má.

Černýma očima, okýnky nitra svého,
dšti na mne menší žár, ztlum, běse, sílu jeho,
nejsem Styx, abych tě moh pojmut devětkrát,

nemohu, Megéro se stálým ohněm v klínu,
abych tě udolal a ukojil tvůj hlad,
v tvém lůžku pekelném se změnit v Proserpinu.

V TĚCH ŠATECH VLNIVÝCH

V těch šatech vlnivých se třpytem perleti,
i když jen klidně jde, přec budí ve mně zdání,
jako by tančila, podobna háděti,
které má kejklíř Ind svou holí ke kývání.

Jak písek Sahary a její modrá bář,
k všem lidským útrapám a žalům bez lítosti,
jak dlouhé sítě vln, čeřící mořskou plář,
tak líně vine se se strašnou netečností.

Z kouzelných nerostů má lesklé zornice,
a v této podstatě s tak podivnými rysy,
v které se stará sfinx a čistý anděl mísí,

v které je zářením, zlatem a kovem vše,
plá hvězdou zbytečnou, pro život bez vší ceny,
studený majestát neplodné krásné ženy.

TANCUJÍCÍ HAD

Rád vídám na tvém krásném těle,
drahá svůdnice,
jak hvězdu v modři potemnělé
kůži třpytit se.

Tvůj bohatý vlas, který čpí ti,
zvláštních vůní pln,
je vonné moře plné bití
modrohnědých vln.

Jak plachetnice, kterou zrána
vzbouzí vanutí,
se moje duše, dálkou zvána,
strojí k vyplutí.

Tvé oči, kde nic nezazáří
dobrem ani zlem,
jsou chladné šperky, kde se sváří
zlato s železem.

Když kráčíš v taktu, krásko nyvá,
mohlo by se zdát,
že se to kolem hole kývá
tancující had.

Tvá lenivostí těžká hlava
s tváří dítěte
se nenuceně pohoupává
hlavou slůněte.

A tělo se ti chýlí, dlouží
jako štíhlá loď,
když s boku na bok ráhna hrouží
do vzbouřených vad.

Když jako moře, vzduté v máji
táním ledovců,
ti sliny v ústech stoupávají
k samým krajům rtů,

já v duchu české víno piji,
trpké, vítězné,
tekutá nebe, která sijí
hvězdy v srdce mé.

MRŠINA

Co jsme to viděli to letní jitro boží,
vy moje lásko jediná?
V zatáčce pěšiny na kamenitém loži
ležela bídna mršina,

a nohy zvedajíc jak prostopášná žena
a plna žáru potíc jed,
strkala nestoudně, nedbale rozvalena,
své pařící se břicho vpřed.

S hůr slunce pražilo, tak jako by ji chtělo
v tu chvíli celou upéc hned
a vrátit Přírodě, co spojovala v tělo,
ve stonásobném množství zpět.

A nebe shlíželo k té pyšné kostře těla
jak ke kvetoucí květině.
Puch byl tak strašlivý, že jste div neomdlela
na sporé trávě v pěšině.

Ze břicha v rozkladu, nad kterým zněl šum hmyzu,
se táhly larvy v tisících,
a oblévajíce ty živé cáry slizu,
tekly jak hustý kal kol nich.

To vše se zvedlo hned, hned kleslo jako vlna,
či šumíc trysklo do výše,
jako by mršina, divného dechu plna,
tu žila dále množíc se.

A tento svět pak zněl, pln hudby neurčité,
jak šelest větrů nebo vod,
či zrní rytmicky přehazované v sítě
a natřásané o překot.

Tvar mizel, spíše sen, nic nežli skizza matná,
dlouhými časy otřelá,
kterou teď umělec, jestli se chopí plátna,
jen po paměti dodělá.

Za skálou čekala toulavá strašná fena,
a vzteklym zrakem měříc nás,
čfhalo na chvíli, kdy by se, nerušena,
zas mohla pustit v hodokvas.

— A přece budete jak to tak strašné hnití,
sám mor té spouště zteřelé,
vy hvězdo očí mých, vy slunce mého bytí,
má vášni, vy můj anděle!

Ba, tak se budete, žel, jednou jevit světu
i vy, má kněžno něžných vnad,
až, s Bohem smířena, pod rovem tučných květů
se budete v prach rozpadat.

To, krásko, rcete však těm červům, kteří, hluší,
vás budou líbat kusadly,
že tvar a podstatu svých lásek chovám v duši,
i když se bědně rozpadly.

DE PROFUNDIS CLAMAVI

Má lásko jediná, tvůj cit si vyprošuji
z dna temné propasti, kam srdce spadlo mi.
Toť vesmír pochmurný, kde obzory se tmí
a kde jen rouhání a hrůza nocí plují.

Půl roku plane s hůr mdlé slunce nehřejíc,
a pak se s ních jen tma půl roku snáší dolů;
toť země pustější než krajina kol pólu,
kde není žádná zvěř, les, zeleň, potok, nic...

Na světě není nic, co hrůzou předčilo by
to slunce ledové a plné kruté zloby
a tu tmou nesmírnou jak Chaos s temnem svým;

já osud závidím i tvorům nejnižším,
ti v spánek bezduchý, snů zbyti, pohrouží se,
jak času přadeno tak zvolna odvíjí se.

U P Í R

Ty, která vniklas jako meč
v mé slabé srdce žalostivé,
ty, která, silná jako léč
sta běsů, krásné zvíře divé,

ted' v duchu krutě zdeptaném
jak paní roztahuješ se mi,
ty bídná, s kterou spoután jsem
jak odsouzenec s galejemi,

jak se hrou umíněný hráč,
jak starý piják se sklenicí,
jak s červy mrcha v šachtě tlící,
bud' zatracena, mrtva radši!

Já hbitý nůž jsem prosil v zlosti,
aby mi získal volnost zpět,
a o pomoc v své zbabělosti
jsem žádal i ten zrádný jed.

Žel, nůž i jed se otočily
a s pohrdáním řekly jen:
„Ty nejsi hoden, pobloudilý,
být z toho jařma vyproštěn.

I kdyby tě snad naše síly
upíra tvého zbavily,
tvé polibky by za chvíli
tu jeho mrchu oživily.“

LETHE

Pojď na mé srdce, hluchá duše moje,
můj drahý tygře, stvůro studící,
chci dlouho v houšť tvé hřívý bující
již vhroutit prsty plné nepokoje

a hlavu, bolící mě přespříliš,
ti v suknicích s tvou vůní schovat
a jako zvadlý květ v nich vydechovat
natuchlý pach své lásky mrtvé již.

Chci spát, chci spát, spíš spáti nežli žíti,
a v klamném spánku jak smrt pochybném
bez výčitek své polibky mdlým rtem
po krásném těle z mědi rozprostřít ti.

Pro pohlčení sytých vzlyků mých
nad propast tvého lůžka nic mi není,
jeť na tvých ústech mocné zapomnění,
a Lethe proudí ve tvých polibcích.

Svou sudbu, svou to rozkoš od nynějška,
chci mlčky jako vyvolenec nést.
Mučedník, který nevinen vzal trest
a niti vznětem další muka těžká,

já zášť chci utopit a budu pít
nepenthes dobrý s dobrým bolehlavem
z ostrého hrotu na tvém prsu tmavém,
pod kterým nebyl nikdy žádný cit.

KDYŽ S HROZNOU ŽIDOVKOU

Když s hroznou židovkou za noci bleďo jáse
tak jako mrtvola u mrtvoly jsem spal,
já u té nevěstky potichu snít se jal
o krásce, které radš má touha odříká se.

A v duchu viděl jsem ji v celé její kráse,
ty její pohledy, sty vděky hýřící,
a vlasy, tvořící jí vonnou přilbici,
při pouhé vzpomínce mě vzněcující zase.

Vždyť vroucně líbal bych tvé tělo vznešené,
od svěžích nohou dál až k černovlasé hřívě
bych poklad laskání ti rozvinoval snivě,

jen kdybys byla s to, ty krásko z kamene,
kdy pláčem vřelých slz na chvíli zacloniti
ty lesklé zornice, tak chladně zářící ti.

POHROBNÍ VÝČITKA

Až, temná krásko má, až budeš svoje roky
pod kryptou z mramoru v tmách jednou vyspávat,
až budeš za svou síň a za celý svůj hrad
mít jenom vlhký sklep a jámu s puchem stoky,

až balvan, tísnící tvou plachou hrud' a boky,
které tak rozkošně si hoví dosavad,
ti bude zbraňovat si v srdci něco přát
a navždy upoutá tvé dobrodružné kroky,

hrob, věrný důvěrník mých nekonečných snů
— neb chápat básníka je hrobu vždycky přáno —
v těch nocích bezesných ti řekne v stálou tmu:

„Nač platno vám to je, má špatná kurtisáno,
že nepoznala jste, nad čím to mrtvý štká?“
A červ ti zhrýže tvář jak sama výčitka.

K O Č K A

Pojď, krásná kočko, na mé srdce nýt,
své drápy v tlapu vtáhni znovu
a nech mě po chuti se pohroužit
v své oči z achátu a z kovu.

Když tě mé prsty zdlouha laskají
po šíji nebo pružném hřbetě
a když se opájejí potají,
po mlunném těle hladíce tě,

zřím v duchu drahou s jejím pohledem.
Ten pohled s chladem zraku tvého
mě, milé zvíře, bodá oštěpem.

A kolem těla měděného,
od sametových nohou po šíji,
dráždivý parfum krouží jí.

DUELUM

Dva statní soupeři se bili v lité bitce,
třísníce zbraní vzduch, až planul zkrvaven.
— Ty hry, to řinčení, toť, drahá krasavice,
lomozy mladosti, vydané lásce v plen.

Jsou kordy zlomeny jak naše mládí nyní.
A nabroušený dráp a zub co nevidět
už pomstí krutý meč a dýku proradkyni.
— Ó vzteku srdcí mdlých, po lásce samý vřed!

Hle, v křížku svezli se ti hrdinové naši
v strž navštěvovanou dravými pardály
a z jejich těl tam květ na trní povyraší.

— Tot' peklo, tato strž, kde naši známí dlí.
Ach, svalme se jen v ni, má amazonko divá,
ať naše tajná zášť se věčně rozhořívá!

BALKON

Ó matko vzpomínek, ty moje paní paní,
ty moje starosti, má slasti veškerá,
vzpomínej na krásu našeho milování,
na kouzlo ohniště ve chvílce večera,
ó matko vzpomínek, ty moje paní paní!

Za tichých večerů se září krbu v tmě
a na mém balkoně pod růžovými mhami
tvé srdce hřálo mě a tvůj prs sládl mně.
My sobě říkali, co bude žít vždy s námi,
za tichých večerů se září krbu v tmě.

Za horkých večerů jsou slunce čarokrásná
a prostor hluboký a srdce mámivé.
Když jsem se nakláněl nad tebou, kněžno jasná,
jako bych dýchal to sám parfum krve tvé.
Za horkých večerů jsou slunce čarokrásná.

Noc houstla pozvolna tak jako tmavá zed',
mé oči hledaly ve tmě tvé zřítelnice,
a já jsem pil tvůj dech, ten hořkosladký jed.
Tvé nohy klímaly v mých družných rukou sníce,
noc houstla pozvolna tak jako tmavá zed'.

Já vím, jak štěstí chvil sny vyvolávat lze si,
vidím svou minulost v tvém klíně laskavém.
Proč moc tvých nyvých krás bych hledal jinde kdesi
než v drahém těle tvém a v sladkém srdci tvém?
Já vím, jak štěstí chvil sny vyvolávat lze si.

Ty sliby, polibky a vůně vlasů tvých
vystoupí z propasti, střežící tmou, co tají,
tak jako, omyta v svých mořích hlubokých,
omládá slunce zpět na nebe stoupávající?
— Ó sliby, polibky, ó vůně vlasů tvých!

POSEDLÝ

Hle, slunce skrylo se pod rouškou mraků kdes.
Ó Luno všech mých dnů, jak ono skryj se v stínu,
po chuti spi či kuř, mlč, nemá na hodinu,
a v žalost propadlá, svou smutnou hlavu věš!

Takovou mám tě rád! Než chceš-li přesto dnes
jak hvězda zatměná, jež vzhází z polostínu,
plát tam, kde Zběsilost má svoji domovinu,
pak, dýko rozkošná, již ze své pochvy lez!

Zažehni světlem lamp svou hroznou zřítelnici!
Zažehni žádosti surovým hrubcům v líci!
Mne blaží všechno tvé, tvá vzteklost i tvůj žal;

bud' nocí, jitřenkou, čím chceš, ty kruté dítě;
já nemám v těle pór, který by nevolal:
„Ó Belzebube můj, já nad vše zbožňuji tě!“

FANTOM

I

Tmy

V těch sklepech nevyzpytatelných smutků,
kam jsem byl Osudem již vyhoštěn,
kam nepronikne nikdy světlý den,
kde, s Nocí, hostitelkou chmurnou vsutku,

jsem jako malíř, ježž Bůh trestá tím,
že po tmách malovat mu dává v smíchu,
kde, kuchař strašných chutí, sedím v tichu
a svoje srdce vařím si a jím,

chvílemi protahuje se a září
jakýsi přízrak plný skvělosti.
Z orientální dumy v její tváři,

když dosahuje celé velikosti,
já poznávám svou krásnou návštěvnici:
toť Ona, zářivá, ač temných líc.

II

Vůně

Čtenáři, dýchals kdy, pln chtivosti,
kadidlo, které naplňuje chrámy,
či pižmo váčku, parfum dobře známý
svou nepovlnou zarputilostí ?

Ó, toho kouzla, které nás zas mámí
svou minulostí za přítomností!
Tak milenci s těl drahých bytostí
sbírají květy mezi vzpomínkami.

Z bohatých vlasů jejích pryžových,
kadidelnice, váčku vůně syté,
stoupaly pachy, divoké a lité,

a z šatů, hedvábných či plyšových,
nasáklých jejím čistým mládím zcela,
syrová vůně srsti vycházela.

III

Rám

Tak jako dodá rámec nejčastěji
i malbě ruky pyšné na věhlas
cos ze svých vlastních zvláštností a krás,
od skutečnosti osamotňuje ji,

tak přizpůsobily se kráse její
zde všechny klenoty i svršky zas,
nic nezastiňující její jas,
na pohled za rám jenom sloužíce jí.

A nejednou se věru mohlo zdát,
že věří, že ji vše chce milovat;
v polibcích lůžka nahé tělo topíc,

hned loudavá, hned prudká v posuncích,
jevila rozechvěna v každém z nich
dětinnou roztomilost hravých opic.

IV

Portrét

Choroba a Smrt v prach a popel mění
veškerý plamen, který pro nás plál.
Z těch velkých očí plných zanicení,
z těch úst, kam jsem své srdce hroužíval,

z těch polibků jak balzám sama síla,
z těch vznětů prudších nežli denní žár,
co zbývá tu? Tot' hrozné, duše milá!
Nic nežli bledý náčrtek tří čar,

jenž jako já též o samotě zmírá
a jejíž Čas, stařec bez poshovění,
svým drsným křídlem denně krutě stírá...

Ó vrahu Života a Umění,
ji, zdroj mé rozkoše a zdroj mé slávy,
ji však mi nikdy nevymažeš z hlavy!

TY VERŠE DÁVÁM TI

Ty verše dávám ti, věz, aby jeden den
— když by má sláva snad po časech přistávala,
lod', které vichřice na bludné pouti přála,
a mozky přiměla se vhroutit večer v sen —

vzpomínka na tebe, báj nepravdivá zmála,
znavila čtenáře jak tlukot na buben
a s každým rýmem mým, jak by se ozval jen,
mystickým řetězem spoutána zůstávala.

Ty kletá bytosti, již krom mne, jak se zdá,
od pekel do nebes nic neodpovídá.
— Ó ty, jež jako stín se stopou pomíjivou

svým okem sršícím a nohou tančící
přebíháš hlupáky, jimž zdáš se bolestivou,
ty socho tmooká, ty vílo zločící!

„V čem tkví ten smutek váš,“ řekla jste znenadání,
„který se prudce dme jak moře ke skalám?“
— Když naše srdce tu již mělo vinobraní,
je tento život zlo, jak známo snad je vám.

Tot' bolest prostinká, bez záhad, velmi jasná,
Jak vaše veselost, přející všem svůj jas.
Nuž, nepátrejte dál, vy všetečnice krásná,
a byť mám rád váš hlas, již mlčte, prosím vás!

Dost, vy vším nadšená! Vy s dětinskýma rtoma!
Daleko silněji než Život, nevědomá,
svým jemným poutem Smrt přechořadito drží nás.

Ó, nechte, nechte jen mé srdce lží se zpíti,
v tůň vašich zřítelnic jak v sen se pohroužiti
a dlouze dřímati ve stínu vašich řas!

ONA CELÁ

Dnes časně zrána, na úsvitě,
mě navštívil v mém bytě Ďas,
pokoušel mě a řekl hbitě:
„Já rád bych věděl, co z těch krás,

které to kouzlo vytvářejí,
z těch různě černých drobností,
tvořících vábné tělo její,
má v sobě nejvíc sladkosti.“

— Tys, moje duše, ďáblu děla:
„Ach, protože mě blaží vším,
nemohu dávat z toho těla
jednomu přednost před druhým.

Protože vše mě okouzluje,
já nevím, co je svůdnější.
Vždyť ona jak Den oslňuje
a jak Noc něžně konejší.

Soulad, který v tom těle vládne,
je nejvzácnějším souladem
a analýze není snadné
akordy tónů poznat v něm.

Metamorfoso přetajemná
mých smyslů v jeden vyšší všech!
Ten její hlas je vůně jemná
a sladká hudba její dech!“

CO POVÍŠ VEČER DNES

Co povíš večer dnes, má duše osamělá,
co, srdce, zvadlé již, dnes večer povíš té,
která, tak líbezná, tak laskavá, tak vřelá,
svým božským pohledem zas náhle křísí tě?

Své pýše dáme pět jen samou chválu o ní,
nic není sladšího než v její moci být,
nehmotné tělo jí andělskou vůní voní
a její pohledy nás oblékají v třpyt.

Necht' je to za noci a stranou všeho hluku,
necht' je to v ulicích a v nejhustějším shluku,
zjev její plápolá jak plamen pochodně.

„Jsem krásná,“ říkává, „a poslyšte mé přání!
Milujte napříště jen Krásno kvůli mně.
Jsem strážným Andělem, jsem Musa, vaše Paní!“

ŽIVÁ POCHODEŇ

Kráčejí přede mnou ty Oči třpytné síly,
jež magnetisoval sám Anděl učený.
Jdou, bratři nebeští, i moji bratři milí,
a v oči střásají mi svoje plameny.

Ochraňujíce mě před léčkami a hříchy,
po cestách Krásy vždy a všude vedou mě.
Tot' moji sluhové, já, jejich otrok tichý,
jsem cele poslušen té živé pochodně.

Ó oči líbezné, záříte, plny krásy,
mystickým třpytem svěc, hořících v plném dni,
který, byť nachoví, jim plamen neuhasí.

Ty oslavují Smrt, vy slavné Vzkříšení.
Kráčíte, slavíce mou oživnuvší duši,
ó hvězdy, jejichž svit ni slunce neporuší.

TÉ, KTERÁ JE PŘÍLIŠ VESELÁ

Tvá pyšná hlava, gesta, zrak
jsou krásné jako krásné kraje
a ve tváři ti úsměv hraje
jak vánek v nebi bez oblak.

I mrzout věčně zamračený
je oslňován zdravím tvým,
tak jako záře prýštícím
z tvých ramenou a rukou ženy.

Ty barvy, jasné jako smích,
kterými krášlíš oblékání,
v básnickém duchu budí zdání
baletu květin vířících.

Ty šaty jsou tu nepokrytě
tvé pestré duše symbolem,
bláznivá, do níž zblázněn jsem,
mám k tobě zášť a miluji tě!

Zabloudiv jednou v krásný sad
a vleka jím svou atonii,
já cítil jako ironii
— šíp slunce hruď mi rozdírat.

A smavé jaro, plné vznětu,
tak srdce pokořilo mi,
že za tu zpupnost přírody
jsem vztekle ztrestal jeden z květů.

Tak bych se chtěl já jedenkrát,
za noci, když zní chvíle slasti,
k pokladům tvého ženství vkrásti,
bez hluku, podle jako had,

abych ti ztrestal jaré tělo,
šetřený prs ti rozdrásal
a v žasnoucí klín se ti vssál,
až by ti maso zkrvavělo,

a pak — ó slasti temných chvil! —
tě těmi rty, mně neznámými,
však hezčími a lesklejšími,
svým jedem, sestro, napojil!

ZVRATNOST

Ó smavý Anděle, znáš úzkost šířající,
strach, hanbu, výčitky, žal, vzlyky, tesknění
a neurčitý děs z těch nocí bez dnění,
jak papír mačkaný nám srdce svírající?
smavý Anděle, znáš úzkost šířající?

Ó dobrý Anděle, znáš záští sině bledé,
pěst ve tmě sevřenou, pláč žluči v ony dny,
kdy Pomsta bubnuje svůj alarm pekelný
a naše schopnosti vpřed, náčelnice, vede?
Ó dobrý Anděle, znáš záští sině bledé?

Ó zdravý Anděle, znáš Zimnice, ty stvůry,
které kol dlouhých zdí bílého špitálu
tak jako vyhnanci se vlekou pomalu,
a jektajíce rty, o slunce prosí hůry?
Ó zdravý Anděle, znáš Zimnice, ty stvůry?

Ó krásný Anděle, znáš tvořící se vrásky
a hrůzu ze stáří a muka za těch chvil,
když čteme ve zraku, kde náš zrak lačně pil,
najednou tajný strach oddané věrné lásky?
Ó krásný Anděle, znáš tvořící se vrásky?

Ó šťastný Anděle tak jaré, světlé líce,
i mroucí David by chtěl zdraví získati
v té záři kouzelné, jež z těla tryská ti.
Já na tobě však chci jen modlitbu, nic více,
ó šťastný Anděle tak jaré, světlé líce!

Z P O V Ě Ď

Jen jednou jedinkrát, vy krasavice milá,
se vaše paže růžová
v mou paži důvěrně po cestě zavěsila,
což vždy má paměť uchová.

Byl velmi pozdní čas; na nebi luna plála
jak metál právě ražený
a noc se velebně jak řeka rozlévala
na Paříž pohrouženou v sny.

A podél domů v tmách se zpod vrat pro sloužící
soukaly kočky děrami
a s uchem ve střehu se kradly po ulici
jak stíny drahých za námi.

Vtom vám však unikl za mého lichocení,
vzkvetlého v záři luceren,
vám, zvukný nástroj tak bohatého znění,
v kterém se chvěje radost jen,

vám, jako fanfára za třpytivého rána
vždy veselostí zářící,
plačtivý, žalný tón, tón temný jako hrana
a smutně kolísající

jak strašné, nečisté a neduživé dítě,
za které rodina se rdí
a které schovala před všemi lidmi skrytě
do sklepa, kam se nechodí.

Tak, bědný anděli, tak zněl ten tón váš lkavý:
že jista není žádná věc,
že lidské sobectví, nechť jakkoli se staví,
se vždycky zjeví nakonec,

že krásnou ženou být je těžké živobyť,
že je to práce ošklivá,
cvik chladné baletky, která jen nudu cítí
a příjemně se usmívá,

že dávat na srdce tu může jenom hloupý,
že láska s krásou klamou svět
— až Zapomenutí je hodí do své stoupy
a Věčnosti je vrátí zpět.

Já často vzpomínám té lunny zřící s výše,
té tiché noci kouzelné
a toho tajemství v tmě šeptaného tiše
do zpovědnice duše mé.

SVÍTÁNÍ V DUŠI

Když vstoupí k hýřilům se zorou růžolící
hlodavý Ideál a začne s dílem svým,
procítá jakýmsi mstitelským tajemstvím
v tom sytém zvířeti zas anděl dřímající.

Modř nebes duchovních, nedosažitelná,
se před tím sraženým, který sní trpě dále,
otvírá, vábivá, jak propast nenadále.
Tak, drahá Bohyně, Bytosti světelná,

po prostých orgiích, z nichž trochu ssuti zbylo,
tvůj obraz, jasnější a růžovější jen,
v mých očích zjevených se míhá celý den.

Hle, slunce září svěc svou září zaclonilo.
Tvůj zjev vždy vítězný lze, duše přeskvělá,
tak srovnat se sluncem, jež, nesmrtelné, plá!

HARMONIE VEČERA

Hle, čas, kdy na stvolech za mdlého zachvívání
jak kadidelnice květ vydechuje pach;
parfumy se zvuky těkají v pozdních mších,
ten valčík zádumný a nývé rozkochání!

Jak kadidelnice květ vydechuje pach;
viola naříká jak srdce, když se raní;
ten valčík zádumný a nývé rozkochání!
Obloha smutně ční jak širý oltář v tmách.

Viola naříká jak srdce, když se raní,
to srdce, které má z nicoty temný strach!
Obloha smutně ční jak širý oltář v tmách;
v svou ssedající krev se slunce zvolna sklání...

To srdce, které má z nicoty temný strach,
na světlou minulost je plno vzpomínání.
V svou ssedající krev se slunce zvolna sklání...
Jak zlatá monstrance se skvíš v mých vzpomínkách!

LAHVIČKA

Jsou vůně, pro které jsou póry v každé látce,
a zdá se, že i sklem se prodírají hladce.
Otevřeš truhličku, z Východu původem,
která se zpěčuje a skřípe v zámku svém,

či v pustém bytě skříň, černou a plnou prachu,
s vůněmi starých dob zatuchlých těžkých pachů,
a najdeš lahvičku, jež rozpomíná se,
z níž tryská, oživiš, zas duše po čase.

Zachvívající se v temnotě neprůhledné,
tisíce myšlenek v ní spaly, kukly bědné,
a teď se dávají se vzpjatým křídlem v let,
blankytné, růžové a zlaté na pohled.

Hle, šťastná vzpomínka, jak poletuje mhami!
Zavíráš zvolna zrak, tvou duši Závrať mámí,
vší silou tlačíc ji ke hloubi plné tmy,
k propasti zčernalé lidskými miasmy.

A zhurta sráží ji u rokle věkovité,
kde — Lazar páchnoucí, svůj rubáš rvoucí lítě —
přízračná mrtvola zažluklé lásky v snách
se hýbe, hrobová a libá, v temnotách.

A tak, až z paměti se jednou ztratím světu,
až v onu smutnou skříň bez smutku hodí mě tu
jak starou lahvičku, již na nic, samý prach,
naprasklou, lepkavou a špinavou až strach,

já budu rakví tvou, Ó more roztomilý,
neklamným svědectvím tvé sžírající síly,
ty jede andělský, ty moku drtící,
který jak životem, tak smrtí srdci jsi!

Víno nám odívá i brloh v hrozně špíně
kouzelnými krásami
a staví ve zlatě své páry před námi
bájně sloupořadé síně
jak slunce v západu, když mizí mlhami.

Opium zvětšuje, co nemá omezení,
posouvá kraj věčnosti,
a prodlužujíc čas a hloubíc radosti,
plní duši chtivou snění
temnými požitky nad její možnosti.

To všechno není nic před jedem, který kane
ze zelených očí tvých,
těch jezer duše mé, která se zhlíží v nich...
Mé sny táhnou v karavaně
a tiší žízňivost v těch jícnech bezedných.

To všechno nic není před zázrakem tvé sliny,
která pálí leptajíc,
a v zapomenutí mou duši vrhajíc,
stahuje ji do hlubiny
a v mdlobné závratí ji valí smrti vstříc.

O B L O H A P O D M R A K E M

Tvůj pohled jako by byl zakryt hustou mhou.
Tvé oko — se sivou či modrou duhovkou? —
hned něžné, zasněné, hned kruté, bez citu,
obráží lhostejnost a bledost blankytu.

Jsi jak ty vlhké dni, mhou stále zastřené,
rozplakávající nám srdce zmámené,
když čivy, napjaty po temných bolestech,
jsou příliš vzníceny a dráždí ducha v snech.

Máš cosi z obzorů, tak krásně zářících,
když slunce mlžných dob žár zažehají v nich...
Jak svítíš, krajino, zalita vlhkým dnem,
vznícena paprsky z oblohy pod mrakem!

Ó ženo neblahá, ó pásma plná vnad,
budu mít i tvůj sněh a vaše jiní rád,
budu s to v zavilé zlé zimě nacházet
rozkoše ostřejší než ocel nebo led?

K O Č K A

I

Jako by to byl domov její,
mi zticha hlavou bloudivá
překrásná kočka mámivá.
Když mňouká, sotva slyšet je ji,

tak cudně vládne tónem svým.
Necht' ustává či vztekle kvílí,
ten hlas je sytý, plný síly.
Toť jeho kouzlo s tajemstvím.

Ten hlásek, který zní tak jemně
a v temné nitro proudí mi,
jak bohatý verš ve mně zní
a elixírem vzněcuje mě.

Uspává každé bolesti
a krotí příliš prudké vzněty
a sebedelší těžké věty
je beze slov s to pronést.

Ne, není na tom světě šmytce,
který by strunu v srdci mém,
nástroji jistě bezvadném,
byl rozezpíval někdy více

než hlas tvůj, kočko záhadná,
ty serafinská kočko skvělá,
u které jako u anděla
vše subtilnost a soulad má.

II

Srst plavě hnědá jí tak voní,
že jsem byl večer jeden den
skrz naskrz celý navoněn,
ač jsem jen jednou sáhl po ní.

Toť domácího krbu duch.
V své říši přísné samovlády
vše řídí, soudí, dává rady.
Je snad to víla nebo bůh?

Když se k té kočce, mně tak milé,
mé oči točí poslušně,
jako by magnet táhl je,
a já se hroužím v štěstí chvíle,

vídávám náhle, zmaten z nich,
plameny jejích zornic žlutých,
těch luceren v tmách zažehnutých,
upřeně na mne hledících.

KRÁSNÁ LOĎ

Chci ti dnes vyprávět, ó čarodějko nyvá,
o krásách, kterými tě mládí přiodívá,
chci ti dnes líčit sličnost tvou,
kde krása nezralá se snoubí se zralou.

Když jdeš a nabíráš svou širou sukní vání,
jsi jako krásná loď na širé mořské pláni,
plující zticha s plátnem svým
valivým rytmem vln, líným a pomalým.

Se zvláštním půvabem se tvoje pyšná hlava
na plných ramenou a krku pohoupává;
máš vítězný a klidný vzhled,
když, dítě vznešené, se zvolna bereš vpřed.

Chci ti dnes vyprávět, ó čarodějko nyvá,
o krásách, kterými tě mládí přiodívá,
chci ti dnes líčit sličnost tvou,
kde krása nezralá se snoubí se zralou.

Tvoje hrud' mórová, trčící prsy svými,
je krásná almara se křídly vypouklými,
se křídly, které svítíce
zachytí každý blesk tak jako puklice.

Dráždivé puklice růžových ostrých hrotů!
Almaro tající dobrotu na dobrotu,
likéry, vína, parfumy,
po kterých třeštila by srdce s hlavami.

Když jdeš a nabíráš svou širou sukní vání,
jsi jako krásná loď na širé mořské pláni,
plující zticha s plátnem svým
valivým rytmem vln, líným a pomalým.

Tvé nohy vznešené, pod sukní vířící ti,
sužují žádosti a temné choutky nítí
jako dvě čarodějnice,
když v kotli míchají, svůj lektvar mísíce.

Tvé paže, v kterých by byl mladý silák třtinou,
soupeří s hroznýši, když svoji náruč svinou,
stvořeny pro stisk objetí,
stisk, který milence do srdce vtiskne ti.

Se zvláštním půvabem se tvoje pyšná hlava
na plných ramenou a krku pohoupává;
 máš vítězný a klidný vzhled,
když, dítě vznešené, se zvolna bereš vpřed.

VYZVÁNÍ NA CESTU

Dítě, sestro má,
zda sis vědoma
štěstí v dálce žít jen sobě?
Milovat a snít,
do smrti se mít
v zemi podobné vším tobě!
Slunce v kruhu mhy
mračné oblohy
mají pro mou duši tesknou
kouzlo očí tvých,
zlých a proradných,
které přes proud slz se lesknou.

Tam má rád a krása chrám,
mír a rozkoš vládne tam.

Skvělý nábytek,
který leštil věk,
by nám zářil po ložnici;
vzácné květiny,
svůj dech nevinný
s pachem ambry směřující,
stropy s třpytem skla,
bezdná zrcadla,
východní lesk ve všem všudy,
vše by tajně tam
promlouvalo k nám
sladkou řečí rodné půdy.

Tam má rád a krása chrám,
mír a rozkoš vládne tam.

Hled' v těch úžinách
lodi dřímat v snách,
plných snění o toulání;
připlouvají sem
z krajů za mořem
vyplnit ti každé přání.
— Slunce v podzápad
halí v zlatý šat
celé město, pole, moře;
je to hodina,
kdy svět usíná,
v teplé světlo kol se noře.

Tam má řád a krása chrám,
mír a rozkoš vládne tam.

NENAPRAVITELNÉ

I

Lze zabít Výčitku, zvilou jako had,
která se plazí, svíjí, žije
a jak červ mrtvého nás hlodá napořád,
jak z dubu housenka z nás tyje?
Lze zabít Výčitku, zvilou jako had?

Je nápoj, ve kterém utopit možno je ji,
nepřítelkyni bez citu,
s dravostí hetéry, s ničivou chutí její,
s trpělivostí termitů!
Je nápoj, ve kterém utopit možno je ji?

Když, čarodějko, víš, rci tomu duchu zde,
který má úzkost z temné Smrti,
který je jako ten, kdo pod kupou těl mře,
kterého kopyty kůň drtí,
když, čarodějko, víš, rci tomu duchu zde,

rci tomu mroucímu, za kterým vlk už spěje,
nad kterým havran krouží již,
rci tomu padlému, zda má být bez naděje,
že bude mít svůj hrob a kříž!
Ten mroucí ubožák, za kterým vlk už spěje!

Lze zažhnout špinavou, bahnitou nebes bář?
Lze roztrhnout tmy na blankytu,
tmy smůly hustější, bez večerů a rán,
bez hvězd a bez smutečních svitů?
Lze zažhnout špinavou, bahnitou nebes bář?

Naděje, která v tmách za okny Krčmy kmitá,
pohaslá, navždy mrtva jest!
Ach, nalézt bez luny, kde útulek se skýtá
mučedlníkům špatných cest!
Pohasil Dábel vše, co v oknech Krčmy kmitá!

Máš ráda proklatce, má čarodějko, rci!
Víš ty, co odpustit se nedá?
Znáš hroty Výčítky, ty šípy smrtící,
kterým je terčem srdce, běda!
Máš ráda proklatce, má čarodějko, rci!

Nenapravitelné svým kletým zubem hlodá
 nám duši, pomník bez ladu,
a často, mravenec, hryzoucí odespoda,
 napadá stavbu v základu.
Nenapravitelné svým kletým zubem hlodá!

II

Na všedním divadle já mnohdy viděl jsem
 za jásavého zpěvu chóru,
jak víla zažehá na nebi pekelném
 zázračnou divukrásnou zoru,
na všedním divadle já mnohdy viděl jsem,

jak bytost ze světla a stříbrného flóru
 v prach sráží obra Šatana;
v mém srdci bez vznětu, divadle beze sboru,
 je však vždy marně čekána
ta Bytost světelná se dvěma křídly z fóru!

ROZHOVOR

Jste nebe jeseně pod růžovými mhami!
V mém nitru stoupá však jak moře vzdutý žal,
který, jak spadává, na ústech nechává mi
palčivou vzpomínku na hořký rmut a kal.

— Tvá ruka nadarmo se k mému prsu krade;
co hledá, milenko, je pusté místo, věř,
kde krutý ženský zub a nehet loupil všade,
Ach, nech již hledání; mé srdce spolkla zvěř.

Mé srdce nešťasné je palác zneuctěný,
kde hýří, kde se rve a vraždí dravá spřež.
— Kol ňadra nahého vám těká vůně ženy!...

Ó Kráso, ty vždy tak, ty biči duší, chceš!
Spal žhavým pohledem, jak slavnost plným svitů,
ty cáry ubohé, co šelmy nechaly tu.

PODZIMNÍ ZPĚV

I

Ach, již se vhroužíme do smutných temnot s mrazem,
bud' sbohem, výsluní těch našich krátkých let!
Již slyším polena, jak dopadají na zem,
smutečným pochodem na dlažbě dvorů znět.

V mé bytí vplíží se čas zimy se vším všudy,
hněv, zášť, hrůza, děs a rvaní s dílem mým.
Mé srdce ztuhne v štít, štít ledový a rudý,
jak slunce zářící v svém pekle polárním.

Naslouchám polenům, po každé z ran se třesa,
termněji nezní to při stavbě šibenic.
Můj duch je jako věž, když přemožena klesá,
podryta beranem, bušícím čím dál víc.

A mně, mně za těch ran tak monotonních zdá se,
jako by chvatně kdes kdo rakev zatloukal...
Čí však? — Je po létě a je tu podzim zase!
Ten tajuplný hřmot zní jako odchod v dál.

II

Ó, mně se hadí lesk tvých dlouhých očí líbí,
dnes, sladká krásko, však ze všeho smuten jsem,
a nic, tvůj budoár, tvá láska, tvoje sliby,
mi nenahradí již svit slunce nad mořem.

A přece miluj mě, bud', něhyplná, matkou
i zlomyslníku či nevděčníku snad,
bud', ty má milenko či sestro, něhou krátkou
slavného podzimu či slunce v podzápad.

Máš úkol nedlouhý! Hrob dychtí po mém těle.
Ach, nech mě na svůj klín tvář složit zasněně,
ať mohu okoušet, žhavého léta žele,
mdlých, žlutých paprsků na sklonku jeseně!

JEDNĚ MADONĚ

Exvoto na španělský způsob

Má paní, Madono, chci vystavět k Tvé chvále
podzemní oltář v tmách své bída neskonale,
v mém srdci nejhlubším, kde nezasvítí mi,
v bezpečí před touhou a zraky světskými,
vyhloubit výklenek s blankytem plným zlata,
kde budeš žasnouc stát jak socha kouzlem jatá,
Z broušených Veršů svých, té mříže prosté vad,
kde rýmy z křišťálu jak hvězdy budou plát,
Ti zkuji Korunu, má smrtelnická Paní,
a v žárlivosti své Ti stříhnu bez váhání
barbarský těžký Plášť s tvrdostí ulity,
trvalou pochybou mé lásky podšitý,
který jak strážnice zavře Tvé vděky Panny,
nikoli Perlami, Slzami vyšívaný.
Za Šaty budeš mít mou Touhu měnivou,
jež klesá, stoupá zas před božskou krásou Tvou,
na vršcích houpe se a v dolech léhá mile
a halí v polibky Tvé tělo růžobílé.
Má Úcta obuje Tvé nohy v Střevíce,
deptané Tebou v prach, Ty moje Svěťice,
které svým stiskem však jak formy zmocní se jich
a věrně podrží v mém nitru obraz jejich.
A nejsem-li Ti s to přes všechnu vůli svou
zkout jako Podnožku snad Lunu stříbrnou,
já Hada z prsou svých dám pod tvé paty libé,
bys v smíchu šlapala to zvíře škodolibé,
nafouklé zášťerní a jedy sprostých slin,
vítězná Královno, ty Vykoupení vin!
Všechny mé Myšlenky, jež budou spořádány
jak Svíce stavěné na oltář Svaté Panny,
zlatíce modrý strop reflexy září svých,
Ti budou hledět vstříc vždy s ohněm ve zracích.
A ježto ve mně vše jen láskou k Tobě plane,
všechno se Kadidlem a Olibanem stane
a duch můj, vrchole tak bílý jako sníh,
se bude k Tobě nést ve vonných Oblacích.

A abych doplnil Tvé Mariiny ctnosti
a lásku promísil se zvrhlou ukrutností,
já — temná rozkoši! — já, katan nešťastník,
já z Hříchů smrtelných si skuji sedm Dýk,
a za terč bera si Tvou lásku v hloubce její,
jak kejklíř bez citu, aniž se pozachvěji,
je budu zarážet v Tvé Srdce trpící,
v Tvé Srdce krvavé, v Tvé Srdce zurčící!

ODPOLEDNÍ PÍSEŇ

Ač ty vzpurné brvy zlé,
čarodějko s okem záře,
nedodávají ti tváře,
jakou mají andělé,

vzývám tě, ty nicotnice,
ty má vášni strašlivá,
věrně, jako uctívá
kněz svou modlu jasné líce.

Poušť a prales s dechem svým
čpí z tvé hřívky hrubovlasé,
tvoje temná hlava zdá se
tajenkou a tajemstvím.

Tělem se ti line vůně
jako kadidelnicí,
krásko, nocí blažící,
teplá nymfo z chladné tůně.

Před tvou touhou nyjící
žádný lektvar ničím není,
je ti známo lichocení,
samy mrtvé křísící.

Tvoje kyčle hoří láskou
k čarám zad a ňader tvých,
vzbouzíš oheň v polštářích,
měníc pózy s trpnou maskou.

Někdy, chceš-li ztišit tím
tajuplnou vzteklost svoji,
hýříš vskutku v nepokoji
kousáním a líbáním;

mučíš mě, mé božstvo temné,
svými smíchy drzými,
a pak k srdci skláníš mi
oko jako luna jemné.

Pod stříbrný střevíc tvůj,
pod hedvábné nohy tvoje,
skládám celé štěstí svoje,
genia a osud svůj,

duši, která tebou žije,
světlo mé a barvo má!
Prudká vlna tepelná
v tmách mé černé Siberie!

SISINA

Představ si Dianu, jedoucí na Štvanici,
bloudící po lesích a v houštích slídící,
opilou povykem a s rozevlátou kšticí,
s nejlepším jezdcem se vítězně měřící.

Viděl jsi Théroigne, krev k smrti milující,
v útoku bosý lid vpřed pobízející,
prožívající zášť a s rozpálenou lící
královským schodištěm se s mečem řítící?

Tot', prosím, Sisina! Ta bojovnice milá
je však jak ukrutná, tak také ušlechtilá.
Ta chrabrost, která má tak ráda ryk a prach,

před bídou prosících je s to vždy sklonit zbraně,
a srdce, ztvrdnuvší ve sterých šarvátkách,
má proud slz pro toho, kdo stojí vskutku za ně.

JEDNÉ KREOLSKÉ DÁMĚ

V té zemi slunečné a naperfumované
pod loubím ze stromů a palem měděných,
se kterých malátnost na oči zticha kane,
já poznal kreolku krás nikým nezřených.

Nazlátlá plet' jí žhne, mé čarodějce vrané,
v zurčivém hrdle rá sta písni vznešených,
ztepilá vznáší se, lovkyně na číhané,
klid ve svém úsměvu a pevnost v očích svých.

Kdybyste přišla k nám, v kraj pravé slávy, paní,
na modré Loire či Seině v klínu strání,
vy krásko, hodná tam na starých zámcích žít,

jistě by klíčily pod listnatými krovky
tisíce sonetů v nejednom básníkovi,
kterého by váš zrak jal víc než černý lid.

Odlétá, Agato, tvé smutné srdce časem
prýč s moře černého těch městských bařin, rci,
a létá k jinému, kde všechno září jasem,
modré a hluboké tak jako panenství?
Odlétá, Agato, tvé smutné srdce časem?

Oceán konejší žal našich lidských chmur.
Kdo dal mu, zpěváku tak chraplavého hlasu,
kterého provází hrou varhan vítr hůr,
ten úkol vznešený nás hýčkat za zlých časů?
Oceán konejší žal našich lidských chmur.

Odvez mě, vagone, odnes mě, plachetnice,
zde z našich čirých slz je, běda, jenom kal.
Agata v srdci prý si říká za tesknice:
„Ach, od všech výčitek a vin a žalů dál
odvez mě, vagone, odnes mě, plachetnice!“

Ó, jak jste daleko, vy ráje mámivé,
kde v světle blankytů vše láskou, radostí je,
kde všechno kolkolem je hodno lásky své,
kde čisté rozkoše vždy naše srdce pije!
Ó, jak jste daleko, vy ráje mámivé!

Je snad již svěží ráj těch milých lásek mládí,
výlety, písničky, polibky, kytice,
viola, která hlas za strání zticha ladí,
a večer v lesíku pak plné konvice,
je snad již svěží ráj těch milých lásek mládí,

nevinný, čistý ráj těch kradmých radostí,
dál nežli Indie či sama Čína temná ?
Je možno vzkrísit jej svou vřelou žalostí,
zpět hlasem stříbrným jej přivolati z temna,
nevinný, čistý ráj těch kradmých radostí?

STRAŠIDLO

Jak andělové zlatoocí
v tvou alkovnu se vloudím v noci,
pod rouškou pozdní hodiny
se k tobě vplížím se stíny.

A zahrnu tě lichotkami,
lísáním hada kolem jámy
a celováním studeným
jak měsíc se svým svitem mdlým.

Až potom přijde bledé ráno,
najdeš mé místo zanecháno,
až do večera samý chlad.

Tak jako mu svou něhou druží,
já, temná krásko, mocí hrůzy
chci tvému mládí kralovat.

PODZIMNÍ SONET

Tvé oči z křišťálu se tážou častokrát:
„Čím, divný milence, jsem tě to okouzila?“
Mé srdce, které vše jen dráždí, pobloudilá,
krom živočicha v nás, když cudně krotí hlad,

ti nechce vyjevit, co tajím, sudbou klat,
tu černou legendu, jež ohněm psána byla.
Ty, která k dlouhým snům mě rukou zveš, má víla,
mně duch se protiví a vášně nemám rád!

Ach, milujme se dál tak něžně, láske milá!
V tmách Amor napjal luk a míří na nás, kat!
Znám jeho arsenál, vím, co má za poklad:

děs, zločin, šílenství! — Ach, margaritko bílá,
nejsi ty jako já podzimním sluncem snad,
ach, Margaritko má, tak chladná, sněhobílá?

SMUTEK LUNY

Dnes Luna líněji se hrouží do dumání;
jak kráska líbezná, na kyprých polštářích
si zlehka hladící svou roztržitou dlaní
před spaním obrysy dvou oblých prsů svých,

na měkkých lavinách mrouc poddává se nytí
a zírá toužebně na bílá zjevení,
která se nesměle na temné modři třpytí
a vyrážejí v ní tak jako kvetení.

Když občas uroní v svém snivém rozkochání
snad slzu pokradmou na tuto zemskou pláni,
horlivý poeta, nepřítel spánku, bdě,

hned chtivě chytí v hrst tu bledou slzu její,
v které jak v opálu se barvy duhy chvějí,
a ve svém srdci ji před sluncem ukryje.

K O Č K Y

Horliví milenci a vážní přísní vědci
lnou k stáru ke kočkám, mocným a potichým,
těm chloubám domácím, tak velmi blízkým jim
svou zimomřivostí a zalíbením v peci.

Ty věrné přítelky jak rozkoší, tak věd
si vždycky libují jen v hrůzných tmách a tichu,
a kdyby byly s to pod jařmo sklonit pýchu,
Erebos by si je vzal za své oře hned.

Když líně dumají, v snách zaujímávají
vznešené pózy sfing, trůnících v pustém kraji,
do spánku bez konce se dlouze hroužíce.

Hřbet jejich plodných těl magické jiskry plní
a jejich ztrnulé mystické zornice
šperkuje hvězdami jak písek zlaté zrní.

S O V Y

Pod tisy, kde je šero chrání,
jak cizokrajní bůžkové,
boulíce oči růžové,
se sovy hrouží v rozjímání.

Zůstanou tam tak potají
bez hnutí snít až do tesknice,
kdy, kosé slunce zmáhající,
se rozprostrou tmy po kraji.

Ta jejich póza moudrým praví,
že všeho ruchu a vší vřavy
jest na tom světě střežit se.

Míjivým stínem opájení
vždy pykávají želíce,
že chtěli měnit postavení.

D Ý M K A

Já básníkova dýmka jsem.
Má habešská či kaffí hlava
dí tomu, kdo ji ohledává,
že pán je velkým kuřákem.

Když začne hlodat bolest v něm,
já kouřím, dýmám, celá žhavá,
jak chatrč, kde se chystá strava
před dělníkovým návratem.

A kolébám mu duši snící
na vlavé síti modrých par,
pouštěných jícnem dštícím žár,

a valím balzám libě čpící,
žal jeho srdce těšící
a mdlobu ducha léčící.

H U D B A

Já hudbou častokrát jak mořem jímán jsem.
Ke své hvězdě matné
pod stropem temných mlh či čirým etherem
odeplouvám chvatně.

S plnými plicemi jak plachty vzdutými,
pevně vzpřímen stoje,
já zlézám kopce vln, které noc halí mi
svou tmou pod závoje.

A cítím v sobě plát žár vášní plachetnic,
když kol orkán duní,
a dobré vanutí a vzteklá bouře hřmíc
houpají mě tůní,

— Žel, někdy obráží svou klidnou hladinou
beznaději mou!

POHŘBENÍ PROKLETÉHO BÁSNÍKA

Jestliže jedné noci stinné
bloud křesťan, smilováním jat,
kdes za zdí, v bídné rozvalině,
tvé chlubné tělo pohřbí snad,

když cudné hvězdy sotva svítí,
s očima skoro pod víčky,
obloží pavouk hrob svou sítí
a zmije svými vajíčky.

A rok pak budeš bez pomoci
nad kletou hlavou slýchat v noci
vyjící vlky bědovat,

čarodějnice hlady kvílet,
oplzlé starce chtíčem šílet
a zloduchy kout pikle svád.

FANTASTICKÁ RYTINA

Ten divný přízrak má za úbor dohromady
jen hroznou čelenku jakoby z maškarády,
vraženou groteskně na lebce bezlící.
Bez ostruh, bez biče štve herku funící,
jež, fantom jako on, oř ze Zjevení známý,
jak epileptici má pěnu pod nozdrami,
Nazdařbůh oba dva se řítí prostorem
a po nekonečnu kříž krážem šlapou v něm.
A jezdec ve třmenech ohnivým mečem mává
nad davy bez jména, které oř rozdupává,
a jede jako král, přehlízející dvůr,
nesmírným hřbitovem pod nebem chladných hůr;
kde spí v mdlých paprscích, jež bledé slunce metá,
národy minulých i nových dějin světa.

VESELÝ MRTVÝ

V krajině slimáků, uprostřed pustých lad,
chci sám si vyryt hrob, kde složím staré kosti
a budu v pohodlí a v zapomnění spát
jak žralok v hlubině v své šťastné nečinnosti.

Já nemám závěti a nemám hrobky rád;
než prosit o slzy svět známý falešností,
chci spíš si krkavce za živa zavolat,
aby mi pouštěli vši žilou bez milosti.

Ó hluší červové, vy slepí druzi tmy,
veselý mrtvý sám se bere za vámi;
sem, epikurejci, vy milí syni tlení,

bez každé výčitky k mým troskám pojd'te blíž
a rcete, může-li být jaké utrpení
pro tělo bezduché a víc než mrtvé již?

SUD ZÁŠŤ

Zášť, to je dutý sud sinavých Danaoven;
šílená slepá msta s rudými pažemi
to chrstá nadarmo svůj okov za okovem,
pláč s krví zabitých do jeho prázdné tmy.

Běs tajně proráží dno oněch tůní dírou
a tou by vytekl pot dlouhých století,
i kdyby byla s to snad pro pouštění žilou
křísiti mrtvoly svých starých obětí.

Zášť, to je opilec v své krčmě, který cítí,
jak z vína rodí se jen další žízeň v něm
a jako Lernská saň se zvedá při napití.

— Než šťastní pijáci se znají s vítězem
a Zášti dáno je pak sudbou trestající,
že nikdy nemůže si zdřímnout pod lavicí.

PUKLÝ ZVON

Je sladkobolno snít za zimních večerů
a slyšet u krbu, kde bliká plamen v kouři,
jak dávné vzpomínky se rojí v etheru,
když zazní klekání a v mlhách dlouze bouří.

Bud' blahoslaven zvon s tím statným srdcem svým,
přes stáří těšící se stále plné síle
a burcující svět svým hlasem nábožným
jak starý válečník, pod stanem bdící čile.

Mně duše pukla však, a když chce za svých běd
do chladu noční tmy své písňě někdy pět,
zní její slabý hlas jak chrapot bojovníka,

který v své bezmoci nad mořem krve vzlyká
a v zapomenutí pod kupou mrtvých těl
za strašné námahy bez hnutí zmírá, žel!

S P L E E N

Rozzloben na život, Leden se vztekle mračí
a proudem vylévá svou urnu jako led,
chlad chrlí na hřbitov se zsinálými spáči
a novou úmrtnost pak na předměstský svět.

Můj kocour hledá kout a ke kamnům se tlačí,
zvedaje prašivý, až na kost zhublý hřbet;
básníkův starý duch okapem bloudí v pláči,
jak zimomřivý stín se plíže tiše vpřed.

V daleku skuhrá zvon, poleno plné sazí
nastydlé pendlovky fistulkou doprovází
a v kartách, vyrudlých a špínou páchnoucích,

fatálním dědictvím po vodnatelné tetě,
srdcový kluk jak květ pikovou dámu plete
a vypráví si s ní o mrtvých láskách svých.

S P L E E N

Mám více vzpomínek, než kdybych žil i věk.

Sám starý sekretář, kde v tuctu zásuvek
se básně, psaníčka a žluté soudní spisy
se svítkem kadeří a s účty spolu mísí,
chová míň tajemství než smutná hlava má.
Toť pyramida v tmách, toť krypta neznámá,
kde více mrtvých spí než ve společném hrobě.

— Jsem hřbitov, jehož tmy i měsíc hnusí sobě,
kde červi výčitky se plouží odevšad
a pouštějí se v ty, které jsem míval rád.
Jsem starý budoár, kde po koutech schnou růže,
kde tlí spoušť dávných mód, kterým nic nepomůže,
a kde pach flakonu, když začpí, otevřen,
ssají jen pastelý a bledý Boucher stěn.

Nic není delšího než strašná dnové zimy,
když sněhem závějí jdou kroky kulhavými
a Nuda nesmírná, plod nezvídavosti,
se zvolna nafoukne do Nesmrtelnosti.
— Ted, živá hmoto, jsi již jen kus bídne žuly,
který, sám v pustině, se v hrozných píscích tulí
kdes prostřed Sahary vždy ponořené v mších.
Ztracená stará sfinx, zmizelá na mapách
a dávající se mrzutě do zpívání
jen v rudých paprscích, když slunce mdlé se sklání.

S P L E E N

Jsem jako smutný pán nad říší deštivou,
ač mladý, starý již, a slabý přes moc svou,
v němž vychovatelé svou úctou odpor budí
a kterého jak psi, tak jeho koně nudí.
Nic kolem není s to jej chvíli rozjařit,
ni sokol, lovná zvěř, pod okny mroucí lid,
ni šašek miláček svou písní pro zasmání
mu, zlému churavci, již nerozjasní skrání.
V posteli s lilí si v rakvi připadá
a dvořanky, jimž pán se vždycky krásným zdá,
již nenacházejí dost svůdnou toaletu,
která v tom kostlivci by vzbudila kus vznětu.
On ani učenec, který proň zlato sved,
mu z duše zhoubné zlo již vymést nedoved,
a v lázních krvavých, známých nám od Římanů,
které jsou ke stáru libůstkou mocných pánů,
nemohl vrátit žár té tupé mrtvole,
jež místo krve má jen vodu Lethe mdlé.

S P L E E N

Když, víku podobno, se spouští nebe siné
na ducha, který lká, až k smrti rozteskněn,
když nám kruh obzoru, který se kolem vine,
dští noci smutnější, tmou černající den,

když náhle ze světa se stává vlhká cela,
kde jako netopýr se vznáší naděje,
svou plachou perutí v zdi bije rozechvělá
a hlavou tluče v strop, kde plno plísň je,

když roztahuje dešť své nekonečné nitě
a připomíná nám mříž širé věznice,
když němí pavouci v tmách tkají svoje sítě,
až v samých mozcích nám je napínajíce,

najednou začnou se zuřivé zvony třásti
a vrhnou k nebesům své hrozné skuhrání
jak bludní duchové bez domova a vlasti,
kteří se dávají urputně do lkaní.

— A duší stísněnou mi táhnou bez ustání
smuteční průvody bez bubnů, bez hudeb.
Naděje pláče mrouc a Úzkost, krutá paní,
svůj černý praporec mi vráží v zbitou leb.

P O S E D L O S T

Mne z tebe jímá strach jak z katedrály, Lese!
Hřmíš jako varhany a v srdcích prokletých,
těch síních smutečních, kde starý vzlyk se třese,
se nám pak ozývá zpěv *De profundis* tvých.

Mám tě s tvým vzpináním a zmatkem nerad, Moře!
Já v duchu cítím je a v strašném zmatku vln
poznávám hořký smích beznadějného hoře,
kterým se směje ten, kdo trpí, hanby pln.

Líbila by ses mi, ó Noci, převelice,
být bez hvězd, mluvících tak jasně září svou.
Vždyť toužím za prázdňem a tmou a nahotou.

Tmy jsou však obrazy, kde žijí, tryskajíce
po celých tisících ze zraku očí mých,
zmizelé bytosti pohledů důvěrných.

TOUHA PO NICOTĚ

Můj duchu malátný, dřív vždycky chtivý klání,
Naděje, nítící svou ostruhou tvůj vznět,
tě nechce sedlat již. Lež, oři, váháš hned,
když vidíš překážku a máš se dostat za ni.

Spi tupým spánkem svým, žij, srdce, v odevzdání!

Ach, tebe, duchu mdlý, přestávší tolik béd,
nemůže přivést již svár ani láska k plání!
Bud' sbohem, polnice a flétno plná lkání!
Přestaňte, rozkoše, mé srdce pokoušet!

Mně Jaro nevoní, byt' hýří, samý květ.

A nelítostný Čas mě hltá bez ustání
jak sněhy mrtvolu, tuhnoucí zvolna v led,
a já se dívám s hůr, zře na kulatý svět,
a nehledám si v něm již nikde pelech ani.

Lavino, ráčíš mě již strhnout temnou strání?

ALCHYMIE BOLESTI

Ten, Přírodo, tě strojí v jas
a onen v černě tě přiodívá.
Co o životě jedném zpívá,
o smrti druhým šeptá zas.

Neznámý Herme, druhu bdělý,
ty, který jsi mě děsival,
jsem jako Midas, bájný král,
ten alchymista neveselý.

Já zlato v sprostý kov, jaks chtěl,
a nebe v peklo měním, žel;
v rubáších, které tvoří mraky,

zřím ostatky mi drahých těl
a v modrých výších nad oblaky
jim stavím velké sarkofágy.

SYMPATICKÁ HRŮŽA

„Co z toho nebe sinavého,
které jak tvůj los mučí chlad,
co v prázdné duši cítíš z něho,
já, zhýralče, bych věděl rád.“

— Chtiv temného a nejistého,
nebudu jako Ovíd lkát,
když vyhnán z ráje latinského
se do vyhnanství musil brát.

Ó nebe zryté nad pobřeží,
já v tobě svoji pýchu zřím.
Tvá mračna v hávu smutečným,

tot' máry, kde mé dumy leží,
a tvoje blesky nad nimi,
tot' odlesk Pekel, milých mi.

MODLITBA POHANOVÁ

Ó Rozkoši, ty trýzni duši,
nic neochabuj v ohni svém,
hřej dál mé srdce, mráz je kruší.
Exaudi, diva, supplicem!

Bohyně, která kol jsi všady,
plameni v našem podzemí,
slyš duši, která, zkřehlá chladu,
ti věnuje zpěv, který zní.

Ó, buď mou kněžnou ustavičně!
Osvojuj si tvář nymfy sličné,
tak hebké jako aksamit,

či rač mi těžké spánky dštít
v mystickém pracujícím víně,
ó Rozkoši, ty pružný stíne!

P O K L O P

At' je to na moři či na pevnině, všady,
pod nebem v plamenech, pod bledým sluncem v mhách,
jak sluha Kristovy, tak Venušiny vlády,
jak měšťan u krbu, tak tulák na cestách,

jak Kroisos přecpaný, tak žebrák mroucí hlady,
ať jejich mozeček se skví či tápe v tmách,
veškerí lidé zde, v své hrůze ze záhady,
zvedají vzhůru zrak, z kterého zírá strach.

Hle, Nebe, klenutí, svou tíhou dusící je,
strop světly zářící nad scénou komedie,
kde herci stoupají na zkrvavělou zem,

strašidlo zhýralců, naděje poustevníků,
ten poklop na kotli, kde za temného křiku
vře Lidstvo nesmírné a bídné klokotem.

PŮLNOČNÍ ZPYTOVÁNÍ

Pendlovky, půlnoc bijící,
nás vyzývají s ironií
na užití dne, který mjíj,
na chvilku v duchu myslit si:
—Dnes, běda, pátek, třináctého,
jsme přes vše, co je známo nám,
přec žili jako kacíř sám
životem plným zla a zlého.

Rouhali jsme se Ježíši,
nesporným Bohům láli v zvůli.
Jak příživníci za tabulí
sprostého Kroisa sedící
jsme uráželi kvůli němu,
démonům zaprodanému,
co nám je drahé každému,
a lichotili odpornému;

rmoutili, kati otročtí,
prostáčky vysmívané davy,
slavili Hloupost býčí hlavy,
obludnou Hloupost Hlouposti;
líbali Hmotu s oddaností
a neurčitý bledý svit,
když v hnilobě se matně kmit,
jsme vynášeli do výsosti.

A chtějíce v svém zmámení
utopit závrat' v deliriu,
my, kněží pyšní na svou lyru,
rozvinující nadšení,
chmurnými věcmi probouzené,
jedli a pili přespříliš!...
— Ach, sfoukněmež tu lampu již,
ať nad námi své tmy noc sklene!

SMUTNÝ MADRIGAL

Nač je mi tvoje ctnost, má drahá?
Bud' krásná, budiž truchlivá!
Pláč kráslí tvář, když žal ji zmáhá,
tak jako zprahlou louku vláha.
Po bouři kvítí okřívá.

Mám zvlášť tě rád, když úzko je ti,
když se skrání ti mizí jas,
když srdce v děsu topí se ti
a nad tvou přítomností letí
mrak minulosti živé zas,

když ti z těch velkých očí pádí
jak krev proud pláče vroucího,
když přes to, že má dlaň tě hladí,
tvá úzkost, příliš těžká mládí,
zní jako chrapot mroucího.

Vdechuji — slastné vlnobití,
ó hymne plný sladkosti! —
ten vzlykot, který v hrudi zní ti,
a myslím, že tvé srdce svítí
perlami, jež tvé oči dští.

Vím, že v tvém srdci, kde se tají
spoušť vyvrácených lásek tvých,
plameny výhně stále plají
a že tvá ňadra zahřívají
zárodek pýchy prokletých.

Než dokud, drahá, tvoje snění
nebudou Peklo obřázet
a ty v zlé můře bez shovění,
sníc ohnivé sny, v kterých není
než prach a ocel, meč a jed,

všem otvírajíc jenom s bázní,
neštěstí tušíc kolkolem,
škubajíc se, když chvíle zazní,
nebudeš cítit v náhlé strážni
sevření prudkým Odporem,

až dotud, kněžno otročící,
jen s děsem milující mě,
mi v hrůze z noci chorolící
nemůžeš s pláčem v duši říci:
„Jsem jako ty, ó kníže mé!“

VAROVATEL

Kdo jménem člověk práv se zve,
má ve svém srdci žluté hádě,
které, tak jako na svém hradě,
když on dí „chci“, vždy řekne „ne“.

Vnoř oči v oči vábící tě,
v zrak Nyx či Nymf, Zub řekne hbitě:
„Bud' povinností pamětliv!“

Plod' děti, pečuj o stromoví,
brus verš, teš mramor, Zub ti poví:
„A budeš večer ještě živ?“

At' práci nebo snění žije,
nemívá člověk nikdy klid,
vždy slyší v hloubi nitra znít
varovný hlas té hrozně Zmije.

V Z P U R N Í K

Slét hrozný Anděl s hůr jak orel znenadání
a plnou rukou vjel do vlasů nevěrci.
„Čti,“ křičel třesa jím, „cti Boží přikázání!
Jsem dobrý Anděl tvůj. A já to, slyšíš, chci!

Ty musíš milovat bez všeho přetváření,
být laskav k ubohým, ke slabochům i zlým,
abys moh Ježíši klást v cestu bez zardění
vítězný koberec svým milosrdenstvím.

Tot' láska! Než se ti to srdce v kámen změní,
hled' zažhnout k Boží cti své celé zanícení;
tot' Rozkoš jediná, jež trvá nemizíc.“

A Anděl, věru tak jen z lásky trestající,
svou rukou olbřímí jej mučí s trýzní v líci.
Proklatec dál však dí: „Já nechci, nechci nic!“

VELMI DALEKO

Tot' zde ta chatrč vyhlášená,
kde ona dcera příkrášlená,
vždy pokojná a připravena,

sní v lůžku s rukou na líci,
a prsy ovívajíc si,
naslouchá kašně plačící:

tot' Dorotina slavná chýše.
Zdaleka prozpěvuje jí,
lká v dálce vánek s vodou tiše,
aby, zlé dítě, uspal spíše.

Natřena nejpečlivěji,
plet' její jemné kůže dýše
libovonnými oleji.
— A v koutě květy nyvějí.

STRŽ

Pascal měl svoji strž, propadající s ním.
Je všechno propastí, čin, touha, slovo, snění,
a já, já častokrát pak cítím na temeni,
jak vítr Hrůzy vlá mým vlasem zdviženým.

Nahoře, dole nic než hloubka plná tmění,
jen písky, mlčení a prostor nade vším...
Bůh na noc kreslí mi svým prstem cvičeným
zlou můru stotvarou bez všeho poshovění.

Já spánku hrozím se a hrůzu z něho mám
jak z jámy děsivé, vedoucí bůhvíkam.
Mně všemi okny v zrak jen nekonečno svítí

a můj duch, jímaný co chvíli závratí,
by chtěl jak Nicota nic nepojímati.
— Ach, nikdy z Bytostí a Čísel nevyjítí!

NÁŘEK IKARŮV

Milenec, děvkám dvořící se,
je spokojený, zdrav a syt.
Mně, když jsem mrak chtěl v náruč vzít,
však náhle ruce zlomily se.

Tot' z jasných hvězd v těch modrých tmách,
které nic v záři nezastíní,
že moje zhaslé oči nyní
zří slunce jen v svých vzpomínkách.

Já ve vesmíru slídl marně
po konci nebo po středu.
V nevímcím žhavém pohledu
svou perut' cítím praskat žalně.

A spálen láskou ke kráse,
žel, nedočkám se již té slávy,
že by ta propast, hrob můj tmavý,
snad jednou po mně zvala se.

ROZJÍMÁNÍ

Bud' moudrá, Bolesti, a ztiš ten pláč svůj stálý!
Ty večer přála sis, on padá na vši zem.
Ztemnělé povětří již město do tmy halí
a oněm nese mír a starost zase těm.

Mezitím co se kol dav smrtelníků valí
a šlehán Rozkoší, tím krutým katanem,
si na kvas rabů jde pro výčitky a žaly,
ty ruku podej mi a stranou nich pojď sem!

Hled' Roky zvěčnělé se v róbách z Léta Páně
z balkonů oblohy vyklánět ustaraně,
ctnou Lítost s úsměvem se vynořovat z vod,

pod mostem ke spánku se mroucí slunce klásti
a jako rubáš sám, svou vlečkou na Východ,
slyš, drahá, sladkou Noc, slyš Noc se zlehka krásti!

HEAUTONTIMORUMENOS

Věnováno J. G. F.

Jak řezník, nebo Mojžíš skálu,
tě beze zloby uhodím
a zpod tvých víček vyloudím
veliké vody, vody žalu,

tak aby svažil jejich proud
mou Saharu, poušť mezi všemi.
Má touha, vzduta nadějemi,
tvým slaným plácem bude plout

jako loď mořem širých toků
a vzlykot, kterým budu zpít,
mi bude v srdci temně znít
jak buben hřmící do útoku.

Zda nejsem notou falešnou
v té slavné Boží symfonii
svou věčně dravou ironii,
která mě kouše, třepe mnou?

Je vždy v mém hlase, hašteřivá!
Ten jed je krev, jíž živen jsem.
Jsem zlopověstným zrcadlem,
v němž furie se prohlížívá.

Jsem políček i tvář, kam pad,
jsem rána v zádech, krutá dýka,
jsem kolo, údy mučedníka,
jsem stejně oběť jako kat.

Jsem upír svého srdce, běda!
— Nešťastník, jeden z prokletých,
kterému Osud dal jen smích.
a který úsměv marně hledá.

NEZMĚNITELNÉ

I

Myšlenka, Tvar a lidské Bytí,
slétnuvší k zemi blankyty
a spadnuvší v Styx bahnitý,
kde oko Nebe nezasvítí,

mdlý Anděl, poutník bloudící,
zkoušený láskou k ohyzdnosti,
jak plavec, jatý ochablosti,
v snách plných mŕ se topící

a bojující v strašné tísní
se širým vírem vzdutých vod,
vpřed ženoucím se o překot
a kroužícím v tmách s temnou písni,

zmámenec, který touží pryč
z končiny hnusných plazů plné
a tápe potmě nesmyslně,
hledaje světlý den a klíč,

proklatec jdoucí bez té lampy
nad strží, jejíž puchy mu
zrazují vlhkou hlubinu
s věčnými schody bez té rampy,

kde sedí stvůry oslzlé,
a fosforovým zrakem zříce,
tmu zatemňují ještě více,
že vidět jen ty oči zlé,

loď, kterou vězní pól, past bílá,
a která marně pátrá v něm,
žel, po průlivu osudném,
kterým v ten žalář zabloudila,

tot' obraz sudby, jaká je,
která se ničím nepozmění
a která vnuká pomyšlení,
že Ďábel dobře dělá vše.

II

Tot' chvílka temná, chvílka čirá,
kdy srdce je si zrcadlem,
studnicí pravdy s černým dnem,
kde bliká hvězda jako síra,

výsměšný maják nad Peklem,
milosti Pekla záře siná,
útěcha, sláva prajediná,
svědomí probuzené Zlem!

HODINY

Hle, božstvo zlověstné, zlé, kruté, bez milosti,
svým prstem hrozícím nám říká: *Pamatuj!*
Tvé srdce zděšené si vezmou za terč svůj
zakrátko bolesti nesmírné palčivosti;

těkávé Rozkoše se vynesou k obzorům,
tak jako s jeviště se vytrácejí vily;
každíčký okamžik ti urve každou chvíli
část slasti, přirčené tvým pozemšťanským dnům.

Pamatuj! zašeptá s jizlivým smíchem v hlase
v hodině vteřina třitisícšestsetkrát.
— A Nyní zabzučí jak hmyz: Jsem Jedenkrát,
můj sosák nečistý ti krve vyssál zase.

Remember! Pamatuj! O, esto memor! (Slyš!
Mé hrdlo kovové je každé řeči znalé.)
Minuty, člověče, jsou rudné hrudky malé
a nesmíš nechat je, než zlato vytěžíš!

Pamatuj, Čas je hráč, bez každých tajných triků
vždy vyhrávající, jak psáno, stůj co stůj.
Den kvapem krátí se, noc dlouží, pamatuj!
Hrob žízní; klepsydra se prázdní, smrtelníku!

Již zazní hodina, kdy Ctnost, tvá panna choť,
kdy božská Náhoda a kdy i Lítost sama,
ta krčma poslední, až tuze dobře známá,
ti řeknou: „Bídáku, je příliš pozdě, pojď!“

PAŘÍŽSKÉ OBRAZY

KRAJINA

Abych své eklogy psal v bezúhonném slohu,
chci jako hvězdáři mít výhled na oblohu
a blízko zvoníc snít a naslouchávat jim,
když zazní hlaholem vpřed větrem neseným.
S rukama pod bradou se budu dívat s výše
na dílny, hudoucí a žvatlající tiše,
na věže, komíny, ty městské stožáry,
a nebe, budící sny o věčnosti vždy.

Je milé vidět mhrou, pod kterou vše se tratí,
v azuru večerku a v okně lampu vzpláti,
kouř k nebi vznášet se po celých oblakách
a lunu rozlévat své bledé kouzlo v tmách.
Shlížeje na jara, na léta, na podzimy,
až přijde zima zlá se sněhy únavnými,
zabedním v bytě vchod a okno za oknem
a budu potmě kout své vzdušné zámky v něm.

I budu v duchu snít o modři na obzoru,
zahradách, fontánách, plačících do mramoru,
polibcích, slavicích tlukoucích celý čas
a všem, co v Idyle má nejčistější hlas.
A Vzpoura, za okny se marně vztekající,
od mého pulpitu mi neodvrátí lící,

vždyť budu zaujat tou slastnou závratí,
svou vůlí Jaro v tmách si vyvolávatí,
žár slunce vykřesat ze svého srdce v šeru
a z žhavých myšlenek pak vlhou atmosféru.

SLUNCE

Když kruté slunce s hůr čím dál víc šípů střílí,
ve městě na střechy a venku na obilí,
já podél baráků na starém předměstí,
kde visí záclony, štít tajných neřestí,
v svém šermu podivném se chodím cvičit hbitě,
a slídě po koutech a všude rýmy cítě,
klopýtám slovíčky tak jako dlážděním
a najdu často verš, o kterém dávno sním.

Ten otec živitel, jenž každou bledost zmůže,
probouzí na polích jak žížaly, tak růže,
starosti k nebesům nám odpařuje hned
a vkládá do mozků a úlů sladký med.
On starce s berlami svým žářem omlazuje
a jako dívenky je zase rozjařuje
a rozkazuje žním růst a zrát v srdcích všech,
v své nesmrtelnosti vždy snících o květech.

A když se do města tak jako básník vhrne,
zušlechtí šťastně los i věci nepatrné
a vníká — bez hluku a bez sluhů — sám král,
jak v palác vznešený, tak také ve špitál.

URAŽENÁ LUNA

Ó Luno, vzývaná již předky pro svou záři,
má dobrá Cynthio, ty lampo našich děr,
vidíš z těch modrých niv, kde, serail sličných dcer,
houf hvězd tě sleduje pod stříbrnými šláři,

básníka nad prací se chýlit v potu tváři,
pár spících milenců na lůžkách šťastných her
plát svěžím smalem úst do fialových šer,
či zmije stočené, jak na drnech se páří?

A chodíš, pověz mi, v svém zlatém domině
potají celovat až do rozbřesku dne
dál Endymiona po starodávné skrání?

„Já vidím matku tvou, dítě těch zchudlých let,
jak k svému zrcadlu své těžké roky sklání
a líčí sobě prs, z kterého ssál tvůj ret!“

RUSOVLASÉ ŽEBRAČCE

Rusovlásko, drahá mi,
jejíž šaty děrami
zjevují svět bídnosti
i sličnosti,

sešlý básník, kterým jsem,
zří v tvém těle nemocném,
plném pih a znamének,
přec mnohý vděk.

Chodíš v těžkých botách svých
jako v lehkých střevíčcích,
vznešená a líbezná
jak princezna,

kdyby místo hadříků,
ani k hloubce kotníků,
nařasený dvorní šat
ti vlál kol pat,

kdyby s krásných nohou tvých,
v místě punčoch děravých,
zlaté klínky svítily
pro hýřily,

kdyby spadlá ramínka
odkryla nám zlehýnka
dva tvé prsy zářivé
jak oči tvé,

kdyby se tvé ruce pak
zdráhaly tě svléci však,
drzé prsty tlukouce
a ženouce,

perly z vody nad křišťál,
znělky, jaké Belleau psal,
ctiteli v tvém zajetí
k cti psané ti,

rýmařící mladíci,
ke tvé chvále básníci,
kradmo po tvém střevíci
se točící,

mnohý panoš, dobrodruh,
mnohý Ronsard, mnohý duch,
hledali by svěží skryš,
kde v noci spíš.

Počítávala bys v ní
polibků co lilií,
mnohý Valois sám tvůj řád
by přijal rád.

Ty však bloudíš ulicí,
sbíráš drobky hniijící,
před tím oním Véfourem
třísnící zem,

mžouráš v smutném úžasu
na šperčíky za pár sous,
které nejsem, ač bych rád,
žel, s to ti dát.

Běž, má krásko, bez ozdob,
vůní, perel, skvostů, rob,
zdobena jen nahotou
a bídou svou!

LABUŤ

Victoru Hugovi

I

Vzpomínám na tebe, vznešená Andromaché!
— Ta říčka, zrcátko, kde plála velebnost
tvé vdoví bolesti, přes všechen žal tak plaché,
ten lživý Simoeis, který tvým pláčem rost,

mou paměť úrodnou oplodnil nenadále,
když jsem dnes ráno šel přes nový Carrousel.
— Je stará Paříž pryč, vzhled měst se mění stále
a mnohem rychleji než lidské srdce, žel!

Jen v duchu vidím již ty dlouhé boudy s krámy,
ty dřívky sloupoví a hrubé hlavice,
omšelé balvany v kalužích s travinami
a cetky, svítící na dláždách ulice.

Na tomto prostranství stál zvěřinec v tom čase,
Zde jsem pad jeden den, kdy za mizící tmy
pod chladnou oblohou se budí práce zase,
kdy chrlí v klidný vzduch svůj orkán rasovny,

na labuť, uniklou za noci z klece temné.
Svou nohou blanitou trouc suché dlaždice,
vláčela perutě po hrbech hrubé země.
Do stružky bez vody zobákem noříc se

a křídla koupajíc si v prachu, lkala v stesku,
v svém srdci jezero, svůj krásný rodný kraj:
„Kdy, vodo, budeš dštít, kdy budeš blýskat, blesku?“
Vidím ji, nešťastnou, fatální divnou báj,

jak ovidiovsky, krk napínajíc dlouze,
k výsměšné obloze bezcitných blankytů
potichu vztahuje svou hlavu v smutné touze,
jako by Bohu cos snad vyčítala tu.

II

Jak Paříž mění se, tak ne mé smutné snění.
Paláce, lešení, předměstí, brány, val,
vše, všechno se mi tu hned v jinotaje mění,
a moje vzpomínky jsou věru těžší skal.

Před Louvrem tísni mě též jeden obraz známý:
má labuť šílená, svým steskem sžíraná,
směšná a vznešená jak exulanti sami,
a potom také ty, ty Andromaché ctná,

padnuvší z náruče slavného chotě v ruce
zpupnému Pyrrhovi tak jako sprostý skot,
u hrobu prázdného se sklánějící v muce,
ty, Hektorova dřív, ted' Helénova chot'!

A pak i černoška, která mře na úbytě
a blátem cupitá a plaše vyhlíží
svou krásnou Afriku a palmovníky skryté,
za širou stěnou mhy tak jako za mříží.

A ti, co pozbyli, co nezískají více,
kdo v slzách topí se a ssají Bolest svou,
jak dobrou vlčici ji chtivě dumlajíce.
Hubené sirotky, které jak květy schnou.

Tak v lese, kam můj duch se utíká vždy znovu,
má stará vzpomínka jak nářek rohu zní.
Sním o námořnících, zůstavších na ostrovu,
podlehlých, zajatých... i jiných, blízkých mi!

SEDM STARCŮ

Victoru Hugovi

Ty město kypící, ty město plné snění,
kde přízrak na chodce i za dne věsí se!
Tím cévstvím olbřímím, bušícím bez umdlení,
kolují tajemství, jak mízy pěníce.

Tak rána jednoho, kdy vlhký vzduch byl měkký,
kdy domy smutných tříd, mhou prodlužované,
v něm zpodobňovaly dva břehy vzduté řeky,
kdy — jako hercův duch, když ozdobně se pne —

šedivě žlutá mha prostory zalévala,
já, napínaje dál své čivy jako rek
a mluvě s duší svou, která již skoro spala,
šel šerým předměstím se hřmotem dvoukolek.

Vtom objevil se mi však divný stařec v plášti,
sám hadr, špinavý jak onen mlžný den,
který by, bez hrůzy svých očí plných záští,
svým zjevem přivolal déšť štědrých almužen.

Jako by ve žluči si smočil zřítelnici,
měl pohled mrazivý, chladnější nežli led,
a jeho dlouhý vous, jak šavle tvrdě čnící,
jako vous Jidášův svou špičkou trčel vpřed.

Byl ohnut, přelomen, a tvoře svými zády
a svýma nohama tak pravý úhel pak,
měl s holí, doplňkem patřícím dohromady,
podivné vzezření a chůzi, ubožák,

chromého čtvernožce či žida o třech tlapách.
Šel, zabředaje v sněh a bláto ulice,
jako by po mrtvých se bral v svých těžkých křápách,
nikoli netečně, spíš nepřátelsky zře.

A v patách šel mu druh: vous, oko, hřbet, hůl, cáry,
vše, dvojník stoletý z týchž pekel, vše měl s ním,
a obě strašidla, tak hrozná svými tvary,
týmž krokem kráčela za cílem neznámým.

Jakému spiknutí jsem to byl vydán, Bože?
A jaký krutý los si ráčil se mnou hrát?
Ten stařec zlověstný, před zrakem se mi množe,
se mně pak objevil po chvilkách sedmkrát!

Necht' ten, kdo směje se snad mému nepokoji
a necítí ten strach, co mne jal před nimi,
necht' jenom uváží, že přes vši sešlost svoji
ti hrozní netvoři se zdáli věčnými.

Přestál bych ve zdraví i pohled na osmého,
krutého dvojníka, v němž Osud smál se mně,
hnusného Fénixe, syna a otce svého?
— Odvrátil jsem se radš od spřeže pekelné.

V zoufalství opilců, jimž vše se dvakrát jeví,
já domů vrátil se a zavřel za sebou,
pln hrůzy, zimnice a zmatku bez úlevy,
rozjitřen záhadou a absurdností tou.

Můj rozum marně chtěl se dostat na pevninu,
vše jeho úsilí mařila bouře hned,
má duše tančila, loď bez stěžňoví, v stínu
— po moři strašlivém bez břehů na dohled.

STAŘENKY

Victoru Hugovi

I

V malebných zákoutích ukrytých v metropoli,
kde sama ohavnost se jeví kouzelnou,
fatálním duchem hnán, vyhlížím zvláštní tvory,
na výsost půvabné přes všechnu sešlost svou.

Ty chromé stvůrky jsou Lais a Eponiny!
— Ach, milujme je dál, jsou dosud dušemi
ty křivé, hrbaté a chabé ženské stíny!
V suknicích plných děr a v šátcích s třásněmi

jdou větry vzteklymi, v tvář bičujícímu je,
a cítí mrazení, když hrčí omnibus,
tisknouce na svůj bok kabelky, relikvie,
vyšité rebusy či květy jejich Mus.

Cupají komicky, podobny loutkám vskutku,
jak poraněná zvíř se těžce belhají
či tančí mimoděk jak zvonky plné smutku,
na které Démoni se věsí potají.

Ač staré, mají přec jak jehly oči jasné,
svítící leskem děr, kde voda v noci spí,
rozkošná očička děvčátka, které žasne
a mile směje se na všechno, co se skví.

Zda jste si povšimli na stařenině rakvi,
že je tak maličká jak dětská častokrát ?
Učená Smrt v ten pár dvou podobných si rakví
ukládá zvláštní znak, kterým je člověk jat,

a mně, když vídávám ten vetchý fantom lidský
hemživým obrazem Paříže přecházet,
se o té bytosti, tak křehké, zdává vždycky,
že k nové kolébce se tiše bere vpřed,

leda bych, dumaje o měřictví té chvíle,
před nesouladností těch údů přemýšlel,
kolikrát truhlář as to měří při svém díle
tvar truhly, do které se klade změť těch těl.

— Ty oči, studně slz na celé myriady,
kelímky, ve kterých zanechal kov svůj jas,
chovají pro toho, ježž kojil Osud hladý,
v svých tůních tajemných spouští čaromocných krás.

II

Starého Frascati Vestálka milující,
ta kněžka Thalie, tak slavná v okolí,
ta, jejíž jméno zná jen suflér v hrobě tlící
a kterou stínilo kdys kvítím Tivoli,

ty všechny, všechny mě z té duše opájejí!
Než jsou tu, které, slast vidouce v bolesti,
žádaly Oddanost o dobrá křídla její:
„Ó Hippogryfe, rač nás v nebe donést!“

Ta, v krutých neštěstích svou vlastní pocvičená,
ta, kterou přetížil zlý manžel tíhou bled,
i ona, Madona, svým děckem probodená,
ty řeku slzami by mohly napájet.

III

Jak já ty stařenky jsem sledovával kdysi!
Z nich jedna, když se již mdlé slunce naklání
a plno rudých ran do barev nebe mísí,
si snivě sedala na lávku v ústraní

a naslouchala tam té ryčné hudbě známé,
kterou park zalévá kapela vojáků
a která za těch chvil, kdy v duchu okříváme,
nalévá hrdinství do srdce měšťáků.

Hltajíc, vzpřímena, chování přísně dbalá,
ten válečnický zpěv, ve kterém mizí spleen,
jak stará orlice své oko otvírala,
se skrání z mramoru jakoby pro vavřín.

IV

Tak zmatkem živých měst se tiše ubíráte,
stoické, bez žalob na bídu krutých let,
vy matky trpící, vy nevěstky či svaté,
vy, jejichž jméno si kdys šeptal celý svět.

Vy, které byly jste sám půvab, ctnost a sláva,
jste lidem lhostejny a vůbec neznámy.
Teď vás jen opilec svou láskou napadává
a drzý, sprostý kluk se šklebí za vámi.

Vy stíny svraštělé, vy, stydlí se žiti,
teď plaše, shrbeny, se ploužíte kol zdí
a svět vás nezdraví, vy prapodivná bytí,
pro věčnost zralé již ostatky lidskosti!

Já, který zpovzdáli vás střežím starostlivě,
zíraje na váš krok, žel, plný vratkosti,
tak jako kdybych byl snad vaším otcem, dive,
já tajně okouším však tajných radostí:

vídávám najednou zas vaše vášně květi,
prožívám vaše dny, jak zlý, tak dobrý čas,
mé srdce těší se za vašich hříchů štěstí,
má duše třpytí se vši vaší ctností zas!

Trosky, mé příbuzné, vy hlavy téže výšky!
Já každý večer vám své sbohem dávám všem!
Kde zítra budete, vy Evy s osmi křížky,
vy, které Boží spár již tiskne pod tu zem?

S L E P C I

Jsou hrozní, duše, hled'! Jak loutky chodíce,
za chůze nejisté se směšně vznášejíce,
jak náměsíčníci vpřed nastavují líce
a hrouží bůhvíkam své temné zornice.

Oči, kde dávno již nic z Boží jiskry není,
dál k nebi zdviženy, jako by patřily;
je není viděti se schýlit na chvíli
a s hlavou svěšenou jít v snivém zamyšlení.

Tak procházejí tu tou nekonečnou tmou,
v níž věčné ticho má svou sestru neplodnou.
Ó město, co tvůj svět kol řve a zpit se šklebí,

až k trýzni roznícen tvým vilným šilením,
já, hled', též vleku se, a tupější jich, dím:
„Co to jen hledají ti všichni slepci v Nebí?“

JEDNÉ KOLEMJDOUNÍ

Kol mne se vzdouvala a řvala ulice.
Tu náhle, ve smutku, jak pyšná bolest sama,
mě přešla veliká a štíhlá krásná dáma,
houpajíc festonem své dlouhé suknice.

Šla, s nohou sochy, vpřed, jas vznešenosti v líci,
a já jí rozčilen, jak blázen touhou štván,
pil z očí, nebes v tmách, kde klíčí uragan,
okouzlující slast a rozkoš zničující.

Blesk světla... potom noc! — Ó krásko mizící,
ty, která pohledem můj život vzkřísila jsi,
snad tě již nespatřím, leč ve věčnosti, rci!

Kdes jinde! Daleko! Již pozdě! Nikdy asi!
Vždyť neznám přec tvůj cíl, ty neznáš můj cíl zas,
ty, kterou bych měl rád, jak jistě tušíš!

PRACUJÍCÍ KOSTLIVEC

I

Na stáncích na nábřeží Seiny,
kde spí víc knih jak mumie,
lze v kresbách z anatomie,
které tam leží zaprášeny

a kterým starý umělec,
opravdu zručný, jako vřelý,
přes jejich námět neveselý
svým rydlem dodal Krásy přec,

žřít kostlivce a stáhlá těla,
jak jako sedláci se dřou,
což onu hrůzu tajemnou
tajuplnější ještě dělá.

II

Chrapouni smutní, co z těch lích,
na kterých dřete s urputností,
s vším úsilím svých bílých kostí
a svalů z kůže stažených,

co za zvláštní žeň dobýváte,
trestanci, z kostnic puštění,
a v kterém statku, rcete mi,
to naplnit jí sýpku máte?

Ukazujete nám tu jen
— ó kruté sudby naznačení! —
že příslibený spánek není
nám ani v hrobě zaručen,

že Nicota nás zrádně klame,
že vše, i Smrt, jen šálí nás
a že snad věčně, celý čas,
na věky věků, běda, máme

v nějakém kraji neznámém
dál vymrskávat půdu strohou
a zkrvavělou nahou nohou
svůj těžký rýč dál vrývat v zem?

S O U M R A K

Hle, večer líbezný, ten přítel zlosynů,
jak spolupachatel se plíží ve stínu,
Jak velká alkovna je nebe plné tmění
a člověk zneklidněn se v dravé zvíře mění.

Ó milý večere, ty, kterého si přál,
kdo nelže říkáje: „Já dneska pracoval!“
Tot' večer útěchy, tot' večer ulevení
pro duchy, kteří jsou svou trýzní umořeni,
zaryté učence s mdlou hlavou třestící
a zbité dělníky, k svým lůžkům spějící.

Tu však se vzbouzejí jak sprostí obchodníci
moroví démoni v povětrí kolující
a tlukou do oken a štítů v uličkách,
kde rozsvěcuje se již Prostituce v tmách
rudými světélky, kol kterých vítr sviští,
Otvírá čern svých děr, podobna mraveništi,
Tak jako nepřítel, vpřed vyrážející,
svou tajnou pěšinku si razí ulicí,
Po čtvrti neřesti se drze hemží všade,
červ, který Člověku před ústy jídlo krade.
Chvillemi slyšet je syčení kuchyní,
šum hlasů z divadel či hudby ze síní.

Zapadlé kavárny, kde hosté hrou se mámí,
se plní šejdři, hráči a nevěstkami,
a lupič bez citu a všeho ostychu
se také brzo dá v své dílo potichu
a bude páčit v tmách dveře a pokladnici,
aby moh pár dní žít a obléc milostníci.

V té vážné hodině se, moje duše, vzmuž
a zavři pevně sluch těm jekům jako nůž!
Tot' doba, za které se nemocní zvlášť trápí.
Posupná temná Noc jim hrouží v hrdla drápy
a oni končí dny a jdou tmou hrobu vstříc,
plníce chroptěním zdi přísných nemocnic.
Víc jich si navečer, když modré nebe tmí se,
již nikdy nesesedne se svými doma k míse.

A velmi mnohý z nich až do posledních chvil
nepoznal teplý krb a zmírá, aniž žil.

V blednoucích lenoškách hetéry bledých lící,
namalovaných brv a očí fatálních,
pošilhávající a zticha střásající
klinkání kamenů a kovu s uší svých,

kol hracích stolečků bezústé obličeje,
čelisti bez zubů, rty bez vší červeně
a prsty, ve kterých se nedočkavost chvěje,
slídící v zářnadrí či v kapsách zmateně,

strop v špině tonoucí se svícny zašlých září
a řada velkých lamp, lijících žlutý svit
na slavné básníky se zachmuřenou tváří,
přicházející sem své poty promarnit,

toť obraz, který jsem za jedné noci snivé
před jasným pohledem vtom viděl vystávat,
sám sebe spatřuje v té díře mlčelivé
ve stínu ledově a beze slova stát

a tajně závidět těm lidem vášně lité,
obstárlým nevěstkám smuteční radosti,
a všichni kupčili před mými zraky hbitě,
ta se svým půvabem, ten se svou starou ctí.

Mé srdce pojal děs, že žárlím na chudáka,
který jde k propasti a zpit svou krví, žel,
by spíše nežli smrt i muka nevímjaká
a nežli nicotu i samo peklo chtěl.

TANEC KOSTLIVCŮ

Ernestu Christophovi

Má, skvělá postavou, jak živá přes svou lenost,
s tím párem rukavic, kytkou a šátkem svým,
nedbalost v chování a jistou nenucenost
hubené kokety, nápadné vzezřením.

Kdo viděl na plese kdy tenší život v kole?
Královsky volný háv, přepjatý na pohled,
spadává na nohu, poněkud suchou dole,
sevřenou střevíčkem půvabným jako květ.

Ryš, naléhající na okraj klíčních kostí
jak vilný pramínek, o skálu trouci se,
zablácen rozechvěn, pln směšné horlivosti,
truchlivé půvaby, za které stydí se.

Ze tmy a prázdnoty jsou její hrozné oči
a lebka, s kvítečky na vrchu temene,
na křehkých obratlích se kymácivě točí.
Ó kouzlo nicoty, tak hrůzně zdobené!

Ti, kteří nechápou, jen tělem opájení,
nesmírnou nádheru lidského kování,
tě karikaturou snad nazvou v rozhořčení.
Mně vyhovuješ však, jsi, Kostro, drahá mi!

Přicházíš pokazit svou mocnou šklebivostí
snad slavnost Života, ty stvůro zlovolná?
Nebo šťve starý chtíč dál tvoje živé kosti
a k rejí Rozkoše tě, lehkověrnou, má?

Chceš zahnat v zpěvu strun a v jasném světle sálu
výsměšnou můru snů, tvé noci mučící?
Či žádáš, aby snad orgie za přívalu
zchladily strašný žár v tvém srdci zuřící?

Bezedná studnice vší hlouposti a vinyl
Odvěká retorto, překapující žal!
Já vidím mřížovím tvých žeber plných hlíny
tu stále hladovou zlou zmijí bloudit dál.

Po pravdě mám však strach, že tvoje krása nývá
nedojde odměny, náležející jí,
Kdo ze smrtelníků kdy smysl pro šprým mívá?
Příšerná rozkošnost jen silné opíjí.

Přízraků plná hloub tvých očí závrať budí
a moudrý tanečník k tvým věčným úsměvům,
ve kterých třicet dva tvé bílé zuby studí,
pohlíží znechucen, hnus cítě stoupat k rtům.

A přec, kdo kostlivce netiskl k srdci v citu
a kdo se neživil již věcí hrobovou?
Co jenom na šatech a vůni záleží tu?
Předstírat ošklivost, toť věřit v krásu svou.

Kouzelná svůdnice, beznosá tanečnice,
rci jen těm štítivcům: „Ó hloupí pyšnivci,
byť máte ličidel a pudrů plné líce,
páchnete smrtí již! Ó čpaví kostlivci,

odkvetlí krasavci, šviháci hololící,
natřené mrtvoly, svůdníci lysých čel,
rej tance kostlivců, vše rozhoupávající,
vás nese v končiny, které svět neviděl.

Od Seiny s chladem mlh ke Gangu s teplem trópů
smrtelný lidský houf se kroutí hopsaje
a slepý nevidí z azurového stropu
andělskou troubu zet jak tromblon do kraje.

Smrt se ti pod každým tvým sluncem obdivuje,
mé lidstvo ubohé, v tvých směšných posuncích
a často jako ty se myrhou navoňuje
a mísí jizlivě v tvou zřeštěnost svůj smích!“

L Á S K A K E L Ž I

Když zdálky vidím tě, má netečnice drahá,
za hudby, jejíž tříšť strop zhurta sráží zpět,
jít krokem souladným, jenž cestou zvolna váhá,
a nyvým pohledem se kolem rozhlížet,

když pátrám v světle lamp v tvé zabarvené tváři,
s chorobným půvabem v té chvíli v rozkvětu,
kde ohně večera ti nítí ranní září,
a v očích vábivých jak oči portrétu,

já dím: Je nádherná, má divně svěží čelo.
To pevná památka ji zdobí jako hrad,
a srdce, zhmožděné jak broskev, jako tělo
je s to již znalecky, vší vášní milovat.

Ach, jsi plod podzimu se svrchovanou chutí,
jsi váza smuteční, slz vyčkávající,
jsi parfum, který v nás sny o oasách budí,
jsi měkká poduška či košík květin, rci!

Jsou oči tklivější, já dobře vím to, ony,
ve kterých není nic ze vzácných tajemství,
etuje bez skvostů, falešné medailony,
hlubší a prázdnější, než, Nebesa, jste vy!

Co však tu nestačí tvé zdání, krásko moje,
mé srdce těšící, když prchá před pravdou?
Co jest tu bezcitnost a všechna tupost tvoje?
Masko či okraso, já zdravím krásu tvou!

JÁ V DUCHU STÁLE ZŘÍM

Já v duchu stále zřím tu vilku na předměstí,
náš milý bílý dům, ač malý, plný štěstí,
sádrovou Venuši a starou Pomonu,
svou nahost halící do houště záhonu,
a slunce, které se tak oslnivě lesklo,
když večer za oknem se dívávalo přes sklo,
jak oko dokořán na nebi všetečném,
na naše večere, za kterých mlčel jsem,
svou září svícovou nám zlatíc za západu
šerkové záclony a prostřený stůl vzadu.

TÉ CHŮVĚ

Té chůvě, na kterou jste pro cit žárlívala
a která spí své sny pod drnem jako skála,
té bychom měli snad dát na hrob aspoň květ,
Vždyť mrtví snášejí tak mnoho, mnoho béd!
Když Říjen studený, ten klestič starých stromů,
jim vztekle zafičí kol mramorových domů,
tu musí lidi mít za bezcitné až strach,
že pěkně v teploučku spí doma v peřinách,
co oni, kostlivci, za spánku červy žráni,
bez druhů v postelích a milých povídání,
necítí ve tmě nic než sněhy zimy tát
a dlouhé století den za dnem odplyvat,
a aniž přátele či jejich živí milí
nahradí cáry stuh, které jim z věnců zbyly.

Kdybych ji uviděl, když syčí polena,
jak u mne na křeslo si sedá, blažena,
kdybych ji zastihl v zlý večer prosincový,
jak v koutku pokoje si nahrbena hoví
a vážná, na chvíli pryč z věčné postele,
mě střeží mateřsky, mne, dítě dospělé,
co jenom mohl bych té zbožné duši říci,
zře z důlků bez očí jí slzy kanout lící?

MLHY A DEŠTĚ

Ó zimy šedivé a jara zablácená,
omamná období, ó, buďte pochválena!
Zahalujete mi jak rozum, tak i cit
svým mlžným rubášem a temným rovem v klid.

V té pláni, v jejíchž tmách lká vítr, vpřed se žena,
a v nocích bez konce korouhev smutně sténá,
má duše může líp než v teplém máji snít
a křídla havraní k svým letům rozevřít.

Ó doby pobledlé, vy kněžny našich pásem,
nic není sladšího pro srdce chmurných snů,
na které padá snh od nepamětných dnů,

než vaše temnoty, neoživené jase
— leč večer bez luny, za něhož by se žal
na lůžku hazardním v dvojici uspával.

PAŘÍŽSKÝ SEN

Constantinu Guysovi

I

Té krajiny, tak hrůzokrásné,
neznámé očím smrtelným,
vzdálený obraz vidím jasně,
ještě teď ráno mámen jím.

Sny jsou vždy divy přeplněny.
Já z rozmarného nápadu
jsem odstranil z té zvláštní scény
všechno, co roste bez řádu,

a pyšný malíř ducha svého,
jsem chutnal ve svém výtvoru
opojnou jednotvárnost všeho,
kovu, vody a mramoru.

Ten bábel schodišť, klenb a arkád
byl palác konců mizících
a všade plný plných kaskád,
do zlatých mis se řítících,

a katarakty nad chodbami
se oslnivé věšely
křišťálovými záclonami
na hladké stěny z oceli.

Ne stromy, sloupy obklopeny,
rybníky spaly v hladině,
kde zhlížely se jako ženy
strašlivé nymfy obryně.

Spoušť modrých vod se rozlévala
v různozelených nábřežích
a miliony mil se hnala
k hranicím světa, záříc v nich.

Byl to svět vzácných drahokamů,
magických vln a širých skel,
oslňovaný spoustou mamů,
které sám v sobě ohrážel.

Na nebi tiché Gangy plály
a bez nejmenší účasti
poklad svých uren vylévaly
do démantových propastí.

Já, strůjce této féerie,
jsem svrchovaně zaváděl
bouřlivé moře, zkrotiv si je,
pod tunel z šperků, jak jsem chtěl.

A vše, i černě, vše jasně plálo,
duhové, světlé, samý třpyt,
a vodstvo lesk svůj vsazovalo
ve vykrystalovaný svit.

Než bez hvězd, slunce na blankytu,
které by mohlo ozářit
ty divy, které plny třpytu
vyzařovaly vlastní svit.

A nad tím kouzlem plným ruchu
pak stálo — hrozné zjevení,
vše pro vjem zraku, ne však sluchu! —
strašlivé věčné mlčení.

II

Otevřev oči plnojasé,
já zřel děs svého doupěte
a cítil, ve své duši zase,
hrot vši své strasti prokleté.

Mé pendlovky se zhurta jaly
poledních dvanáct odbíjet
a nebe dštilo svoje kaly
na tento ztuhlý bídný svět.

SVÍTÁNÍ

Na dvorech kasáren budíček jasně zpíval
a ranní vítr vál a lampy rozechvíval.

To byla hodina, kdy mračno těžkých snů
napadá na lůžkách jinochy v polosnu,
kdy lampa na dnění svým nachem odráží se
tak jako krvavé, mdlé oko chvějící se,
kdy duše, drcena svým tělem tíživým,
urputné zápasy dne s lampou svádí s ním,
Jak uslzená tvář, osušovaná váním,
vzduch věcí mizících se plní zachvíváním,
muž psáním zemdlévá a žena laskáním.

Z komínů začal se tu tam již valit dým.
Nevěstky s mdlými rty a s víčky zmodralými
dřímaly, ubohé, tupými spánky svými.
Žebračky, vlekoucí své prsy mrazivé,
foukaly na uhlí a zkřehlé prsty své.
To byla hodina, kdy ve chladě a kale
bolesti rodiček se horší nenadále.
Jak vzlykot, po kterém se řine horká krev,
protrhl povětří kohoutí rudý zpěv,
šedivé moře mlh zaplavovalo domy
a mroucí chudáci, ležící v bezvědomí,
škytali v špitálech v posledním tažení.
A zhýralci šli spat, svou dřinou zdrceni.

Jitřenka, třesouc se v své růžožluté robě,
šla zvolna po Seině, pusté v té ranní době,
a Paříž, mnouc si již svá víčka zamžená,
se chápala svých děl — jak pilná stařena.

VÍNO

DUŠE VÍNA

Zpívala jednu noc v svých lahvích duše vína:

„V skleněném vězení pod rudou pečetí,
ubohý člověče, můj hlas se k tobě vzpíná
a píseň bratrství a lásky pěje ti.

Já vím, co námahy a co to potu stojí,
co slunce horkého na stráni třeba je,
než je mi dáno žít a mít tu duši svoji.
Však já též nemíním být nevděčné a zlé.

Vždyť cítím strašnou slast, když padám v šťastné chvíli
do hrdel dělníků zle zbitých pracemi
a jejich teplá hrud' je hrob mně tuze milý,
kde líp než v chladných tmách mých sklepů spí se mi.

Slyšíš znít, příteli, líbezné písně svátků
a tichou naději se ve mně ozývat?
Kasaje rukávy, za stolem sedě v chládku,
mě budeš velebit a spokojen se smát.

Tvé ženě znavené se mnou žár v očích vznítí
a tvůj syn nabude svých sil a barev zas,
ten atlet života, sláb, bude ve mně míti
svůj olej, sílící mu svalstvo pro zápas.

A v tebe zapadnu jak živá ambrosie,
to zrno, které Bůh Rozsevač ráčí set,
aby se z lásky nás dvou počla Poesie
a k nebi vytryskla tak jako vzácný květ.“

VÍNO HADRÁŘŮ

Na starém předměstí, v tom labyrintu bláta,
kde lidstvo hemžíc se za svými cíli chvátá,
k v červeném světle lamp, v nichž vítr třese sklem
naléhá na oheň a zmítá plamenem,

lze vídat hadráře, jak jde a hlavou kroutí,
a do zdí vráže je jak básník za své pouti,
nic nedbá čmuchalů, svých bídných poddaných,
a duši vylévá, pln slavných plánů svých.

Přisáhá slavnostně, vznešený zákon dává,
zloduchy poráží, oběti pozvedává,
a stoje pod nebem jak pod baldachýnem,
svou ctností zpíjí se v mém srdci nevinném.

Ti lidé, trápení sty trampot v domácnosti,
drcení robotou a stářím bez lítosti
a celí ohnutí pod tíhou odpadků,
zvracených Paříží po koutech ve zmatku,

jdou domů, páchnouce jak sudy hadry svými,
po boku s přáteli v zlých bitvách zbělelými
a s vousem visícím jak prapor plný ran;
před nimi tyčí se les květných slavobran,

a oni, vítězní — ó kouzlo okamžiku! —
za hlučné orgie trub, bubnů, slunce, křiku
tu přinášejí čest a slávu národu,
který, zpít láskou k nim, je zdravý v průvodu.

Tak valí víno vpřed, sám Paktol jasuplný,
tím Lidstvím ubohým své zlatonosné vlny;
skrz hrdlo člověka hrdinství hlásá v dál
a dary vládne nám tak jako pravý král.

Bůh, aby uspal zášť všech bídných mroucích v skrytu,
Bůh stvořil spánek kdys, jat výčitkami citu,
a Člověk doplnil jej Vínem, drahým všem,
a Víno po Slunci je Božím dítětem.

VÍNO VRAHOVO

Má žena leží mrtva, díky!
Jsem volný, mohu popíjet.
Když jsem se vracel bez sou zpět,
mučila mě vždy svými křiky.

Jsem znova šťasten jako král;
vzduch je dnes čistý, nebe jasné...
— To bylo také léto krásné,
když jsem k ní první láskou vzplál.

Té žízni, co mě mučí, zvíře,
by k míru bylo potřebí
víc vína, nežli které by
moh pojmut její hrob v té díře.

Já srazil jsem ji do studně
a celé její lemování
jsem pro jistotu shodil na ni.
— Čas zapomenout dá snad mně!

Ve jménu přísah plných vznětů,
kterých nás nemůže nic zbýt,
řka, že se chci s ní usmířit,
jak v dobách naší vášně v květu

vymámil jsem z ní schůzku zas.
Byl večer, cesta temná byla
a ona přišla, pobloudilá!
On je kus blouda v každém z nás!

Ač na ní bylo znát již léta,
byla dost hezká dosavad,
a já ji měl až příliš rád,
a tak jsem řek: „Jdi z toho světa!“

Kdo by mě mohl pochopit?
Z těch opileček tupohlavých,
kdo hodlal za svých nocí tmavých
kdy z vína rubáš urobiť?

Ta necitelná, tupá cháska,
tak jako stroje jdoucí jen,
nemohla poznat ani den,
co je to vskutku pravá láska

s průvodem kouzel tajemných,
pekelných stonů, hrůzných křiků,
lahviček jedu, slz a vzlyků
a hřmotu pout a kostí v nich!

— Jsem znova volný, sám tím rázem!
Dnes budu podle chuti pít;
pak, bez výčitky, na mol zpít,
si pohodlně lehnu na zem

a budu jako fena spát.
I když mi kára s obručemi,
nacpaná štěrkem nebo zemí,
či vyšínutý vagon snad,

rozdrtí mozek hříšné hlavy
či přetne v samé půli břich,
já vždy si budu tropit smích
jak z Dáblovy, tak z Boží slávy!

VÍNO SAMOTÁŘOVO

Nic, pohled svůdnice tak podivného jasu,
sklouzavající k nám jak bílý paprsek,
spouštěný lunou s hůr do třesoucích se řek,
když chce v nich vykoupat svou nonchalantní krásu,

poslední peníze, na které sahá hráč,
drtivý polibek vtiskáný Adelinou,
či tóny nápěvu, které se líně linou
tak jako vzdálený, tmou nesoucí se pláč,

nic, láhvi hluboká, nesnese přirovnání
k těm ostrým balzámům, co plodný břich tvůj schrání
pro srdce básníka, zlou žízni trpící.

Ty vléváš do něho zas mládí s nadějemi
— a hrdost, bohatství všech бедných na té zemi,
k vítězným Bohům nás připodobňující.

VÍNO MILENCŮ

Dnes prostor září, všade svěží.
Bez ostruh, bez uzd, bez otěží
pojd' odjet v sedle na víně
vstříc féerické krajině!

Jak andělové s žhavou skrání,
horečkou trópů sužování,
pojd' v modrém jitru bez mraků
vstříc vzdálenému přízraku!

Za letu měkce kolébání
na křídlech moudré vichřice,
v témž třeštění a horování

bok po boku si plujíce,
prchněme, sestro, bez prodlení
do libých rájů mého snění!

KVĚTY ZLA

EPIGRAF NA ODSOUZENOU KNIHU

Čtenáři, zvykli bukolice,
prostáčci vkusu střídmeho,
toť kniha ducha vilného,
nezabývejte se jí více.

Nevycvičení v rétorice
u Ďábla, kněze lstivého,
nepochopíte ničeho,
jen výstředníka ve mně zříce.

Kdo, aniž dáš se okouzlit,
však můžeš shlédnout do propastí,
čti, nechť si zvykneš rád mě mít;

zvídává duše, plná strastí,
ráj hledající, lituj mě!...
— Sic prokleji tě potupně!

Z Á H U B A

Jako vzduch, který je nemožno nahmatat,
se vlní kolem mne zlý Démon v zběsilosti,
a já, jak dýchám ho, jej cítím v plicích plát
a hříšný věčný chtíč v nich nítit bez milosti.

Protože dobře zná mou lásku k Umění,
tvar nejsvůdnějších žen si osvojuje zhusta
a pod sty záminek, pln svého šílení,
hanebným lektvarům navyká moje ústa.

A tak, když nade mnou již nebdí Boží zrak,
zbitého únavou mě doprovází pak
pláněmi Nudy v tmách, pustšími nad savany,

a v oči zděšené mi metá plameny,
zbrocené oděvy, zející živé rány
a nástroj Záhuby, vždy zakrvácený.

M U Č E D N I C E

Obraz neznámého mistra

Uprostřed flakonů, brokátů tkaných v zlatu
a různých svršků smyslných,
rozkošných obrazů, soch, navoněných šatů
bohatých, nařasených plíh,

ve vlahém pokoji, kde jako ve skleníku
fatální povětrí je mdlé,
kde kytka vydává ston posledního vzlyku,
mrouc ve své rakvi skleněné,

vylévá na polštář bezhlavé tělo ženy
jak řeka čerstvou rudou krev
a plátno pije ji jak palouk vysušený,
už čekající na zálev.

Podobna přízraku, tmou v noci plozenému,
který zrak upoutává nám,
s hromadou vrkočů a šperků diadému,
tvořících její pyšný rám,

spočívá na stolku jak blatouch žlutá hlava
a z očí v sloupu prchá mhou
jak soumrak mátožný, mdlý pohled do bělava,
nevzňatý žádnou myšlenkou.

Bělostný nahý trup, rozvalen bez ostychu,
vydává v lůžku na pospas
osudnou nádheru a ukrývanou pýchu
přírodou darovaných krás.

Na lýtku zůstala jak upomínka živá
růžová punčocha se skvít
a podvazek se s ní jak tajné oko dívá,
vrhaje démantový třpyt.

Podivný, zvláštní vzhled té samoty i ženy
s unylou lící dráždivou,
a jak jsou její trup a hlava rozloženy,
odkrývá lásku strašlivou,

zločinné radosti tajuplného ritu,
hry pekelného laskání,
z kterých se těšili zlí andělové v skrytu,
v záhybech záclon schování.

A přec, když vidíme to křehké rámě její,
pás útly jako vzpjatý had
a kyčle, které se jí trochu špičatějí,
přec zdá se mladou dosavad.

— Zda pootevřela svou duši jitřící se
a smysly nudou soužené
vstříč smečce žádosti, když hladem vztekaly se,
bloudíce ve tmách šílené?

Byl mstivec, kterého jsi živa přes laskání
nemohla stále ukojit,
na těle bezvládném a svolném k všemu přání
nakonec přece jenom syt?

Rci, bídná mrtvolo, a když tě zvedl trna
za tvrdou hřívu v závratí,
zda na ledový chrup, ty hlavo hrůzyplná,
poslední sbohem vtiskl ti?

— Bezpečno před smíchem posměvačného lidu,
před všetečnými úřady,
spi, divné stvoření, spi v pokoji a klidu
v svém hrobě plném záhady!

Tvůj choť je ve světě a tvar tvůj nesmrtelný
potichu nad ním, spí-li, bdí;
on, jako jemu ty, ti bude jistě věrný,
jedině tvůj až do smrti.

LESBOS

Kolébko římských her a řeckých rozkošností,
Lesbe, tak slavný sny svých nocí jako dnů,
zdobený polibky, plnými horoucnosti,
se žářem paprsků a s chladem melounů,
kolébko římských her a řeckých rozkošností,

Lesbe, kde polibky jsou jako vodopády,
jež vrhají se v hloub bez všeho zděšení
a pádí za nářku a klokotavé vády,
tajemné, bouřlivé a plné hemžení,
Lesbe, kde polibky jsou jako vodopády,

Lesbe, kde vzájemně se Fryné přitahují,
kde na nejtišší vzdech se echo ozývá,
věž, roje hvězd se ti jak Pafu obdivují,
má proč být Venuše na Sapfo žárliva,
Lesbe, kde vzájemně se Fryné přitahují,

Lesbe, ty ostrove horkostí nocí známý,
kde — planá rozkoši! — si ve svém zrcadle
zhlížejí těla žen zamilované panny,
mhouříce unyle své oči zapadlé,
Lesbe, ty ostrove horkostí nocí známý,

nech starce Platona, ať přísně hledí s výše,
dosáhneš milosti přemírou laskání,
rozkošný ostrove, ty králi sladké říše,
a stálým hledáním za miliskování.
Nech starce Platona, ať přísně hledí s výše!

Dosáhneš milosti mukami bez úlevy,
která jsou souzena všem srdcím dychtivým,
toužícím mimo svět, nám známý, za úsměvy,
kdes v jiných nebesích se mihnouvšími jim.
Dosáhneš milosti mukami bez úlevy!

Který bůh by tě jen chtěl soudit, Lesbe drahý,
a zavrhnout tvou skrář, tak zbledlou tíhou děl,
když neodvážily dřív jeho zlaté váhy
spoušt' slz, cos potoky do moře odváděl?
Který bůh by tě jen chtěl soudit, Lesbe drahý?

Co dí nám zákony, nechť bezpráví či práva?
Ó panny vznešené, vy archipelu cti,
váš kult je ctihodný jak jiný, buď' mu sláva,
a láska na peklo či nebe nemyslí,
— Co dí nám zákony, nechť bezpráví či práva?

Vždyť Lesbos vyvolil z všech pěvců jedině mne
k slavení tajemství svých panen kvetoucích,
a já již v mládí žil té mysterii temné,
ve které smutný pláč se mísí v divý smích.
Vždyť Lesbos vyvolil z všech pěvců jedině mne,

a já to od těch dob již hlídám na Leukatu
jak bystrooká stráž, jež ve dne v noci bdí
a číhá na brigu anebo na fregatu,
jež v dálkách na nebi se svými tvary chví,
a já to od těch dob již hlídám na Leukatu,

chtě zvědět, zdali je to moře přece milé
a jednou zvečera za temných vzlyků skal
vyplaví na Lesbos, jenž odpouští hřích chvíle,
mrtvolu Sapfo, té, jež vydala se v dál,
chtíc zvědět, zdali je to moře přece milé.

Sapfo, té básnířky, mužatky, milovnice,
sličnější Venuše bledými skráněmi.
Blankytné oči zmoh zrak černé zřítelnice,
vsazený v temný kruh vyrytý strážněmi
Sapfo, té básnířky, mužatky, milovnice!

— Sličnější Venuše, jež je tak zbožňována,
nad světem pnoucí se a vrhající třpyt
své plavé mladosti na starce Okeana,
jenž je svou vznešenou a krásnou dcerou zpit.
Sličnější Venuše, jež je tak zbožňována!

Sapfo, jež zemřela ten den, kdy rouhala se,
kdy dala, hanobíc kult nových obřadů,
své tělo panenské, žel, v celé jeho kráse
na pospas pyšnivci, jenž ztrestal proradu
Sapfo, jež zemřela ten den, kdy rouhala se.

A od té doby lká tak Lesbos plný hoře,
přes pocity, které svět mu vzdává zpěvem svým,
se denně opájí za noci rykem bouře,
vrhaným k nebesům skalnatým pobřežím,
A od té doby lká tak Lesbos plný hoře!

PROKLETÉ ŽENY

V pasvitu nyvých lamp dumala Hippolita,
sníc v měkkých polštářích o strašném laskání,
po kterém ležela na lůžku jako zbita,
když bylo strhalo plášť nevinnosti s ní.

Hledala pohledem, zkaleným po vichřici,
oblohu čistoty, jež prchala jí v dál,
podobna poutníku, stáčejícímu líci
k modrému obzoru, kterým se ráno bral.

Proud slz, jenž stékal jí z mdlých očí bílou skrání,
zdrčenost, ztrnulost a výraz chlípnosti,
pár paží, složených jak pár dvou marných zbraní,
vše bylo ozdobou té křehké sličnosti.

U nohou, pokojná a plna slasti snivé,
ji hřála Delfina svým žhavým pohledem
jak šelma, střežící svou kořist, kterou dříve
již poznamenala svým strašným silným klem.

Ta kráska svalnatá, před něžnou klečíc, skvělá,
srkala s rozkoší již víno triumfu
a chtivě, dychtivě se nad ní nakláněla,
chtíc milý tichý dík snad sklidit s jejích rtů.

Hledala ve zraku té oběti své touhy
bezhlesý, němý zpěv, zpívaný radostí,
a vděk, vděk vznešený a nekonečně dlouhý,
jejž víčko jako ston přes svoje brvy dětí.

— „Mluv, Hippolyto, mluv! Co tomu říkáš? Nuže?
Již chápeš, srdečko, že nemáš nabízet
k posvátné oběti své křehké první růže
prudkému vanutí, jež může zničit květ?

Mé něžné polibky, toť vážky bez vší tíhy,
průhledná jezera zvečera hladící,
polibky milenců však hloubí hrozné rýhy
jak káry těžkých kol či kola s radlicí.

Najedou na tebe jak hrubý potah v zvůli,
dobyťčí spřežení s kopyty bez citu...
Má sestro, srdečko, mé vše, ty moje půli,
rač zvednout ke mně tvář, své oči z blankytů!

Za jeden pohled tvůj, tišící všechny strasti,
ti, Hippolyto, hned, v té chvíli pozvednu
závoje s mocnějších, tajuplnějších slastí
a ukolébám tě do nekonečných snů!“

Tu Hippolyta k ní však zvedne mladé líce:
— Já nejsem nevděčna své drahé Delfině,
ničeho neželím, jen trpím strachujíc se
tak jako po noční hrůz plné hostině.

On na mne padá strach se strašlivými stíny,
s černými zástupy bloudících strašidel,
jež s cesty rády by mě svedly na písčiny,
rudými obzory kol obklíčené, žel!

Rci, dopouštíme se snad nepřístojných činů?
Vysvětli, můžeš-li, ten děs, co zakouším!
Když zveš mě andělem, já hrůzou vždycky hynu,
a přece cítím zas svá ústa tihnout k tvým!

Nepatři na mne tak, ty pouto všech mých citů,
ty, kterou miluji, má sestro zvolená,
byť jsi jen nástrahou, již peklo strojí mi tu,
začátkem prokletí, jež postihnout mě má!“

Delfina, hodivši svou hřívou s temným vlasem,
jakoby dupajíc po delfské trojnožce,
jí s okem fatálním však řekla pevným hlasem:
„Kdo jenom před láskou o pekle mluvit chce?

Bud' proklet na věky ten snílek pobloudilý,
jenž první na světě chtěl ve své tuposti,
jat marným problémem, jež nelze dovést k cíli,
milostné lichotky slučovat s cudností!

Kdo jest tak bláhový, že hodlá spojovati
v mystickém akordu stín se žářem, noc s dnem,
ten nikdy nebude si choré tělo hřátí
v tom slunci růžovém, jež láskou jmenujem!

Běž hledat ženicha a dej, když se ti líbí,
své srdce panenské v plen jeho laskání;
přineseš mi sem zpět, zděšena, želíc chyby,
svá ňadra plná ran po krutém sápání.

Jednomu pánu tu lze jenom sloužit cele!“
To dítě, roníc žal, však vzkřiklo zdrcené:
„Já cítím, jako by mi propast zela v těle,
a touto propastí je vlastní srdce mé!

Jak prázdno hluboké, jak sama sopka žhavé!
Nic, běda, neztiší tu stvůru kňučící,
nic neuhasí žár té Eumenidy dravé,
jež krutě do krve je pálí smolnicí.

Necht' naše záclony nás zavřou mimo žití
a sladká únava dá srdci v míru spát!
Já chci se, Delfino, v tvých ňadrech utopiti
a v klíně naléztí jak v hrobě svěží chlad!"

— Žalostné oběti s neúrodnými klíny,
kráčejte, kráčejte svou cestou do pekel!
A vnořte se v tu hloub, kde všechny lidské viny,
mrskány orkánem, jenž v nebi nevzešel,

vřou v zmatku, duníce jak bouře plná vády.
Ó, spějte, mátohy, za cíli žádostí;
vám nikdy nebude lze ukojiti hladu,
a váš trest zrodí se pak z vašich radostí.

Ve vašich jeskyních svit slunce nezasvítí.
Miasmy, proudící rozpukanými zdmi,
v nich svými pasvity tak jako lampy svítí,
pronikající vás hroznými parfumy.

Truchlivá neplodnost vašeho milkování
vám kůži napíná a žížeň nítí jen,
a víchr žádostí, jenž bouří bez ustání,
vám tělem lomcuje jak starým praporem.

Daleko od světa, bludné a zavržené,
kříž krážem pouštěmi jak vlci běhejte!
Svůj osud tvořte si, vy duše nezřízené,
a před nekonečnem svých niter prchejte!

PROKLETÉ ŽENY

Jak stádo ležíce na zlatožlutém písku,
k mořskému obzoru zrak točí v zasnění,
a nohy lnoucí blíž a ruce lnoucí v stisku
jsou plny sladkých mdlob a trpkých mrazení;

se srdcem vzníceným svou dlouhou důvěrností,
jdou jedny ke chlumkům, kde zurčí bystřiny,
a šeptajíce si jak děti o věrnosti,
vnikají do houštin a mizí pod stíny;

a druhé, sestersky, v snách sklánějíce hlavu,
kráčejí skalami plnými zjevení,
kde svatý Antonín zřel jako vřelou lávu
dva prsy nachové vřít za pokušení;

a jiné, které v tmách, kde louče poblikují,
tě za svých horeček zvou jako spasný lék
do starých pohanských, dnem opuštěných slují,
ó Bakchu, tišící žal dávných výčitek;

či které skrývají škapulíř na svém těle
a v dlouhých šatech bič, na konci samý suk,
a mísí v lese kdes za noci osamělé
pot božských rozkoší a slzy litých muk.

Panny a běsové, zrůdy a mučedníci,
velicí duchové, skutečnost tupící,
vy zbožné furie o nekonečnu snící,
hned s bujným veselím, hned s pláčem na líci,

má duše sestoupla do pekel vaší trýzně,
já, sestry, želim vás, tak jako rád vás mám,
pro vaše bolesti a nekončící žízně,
pro urny lásky vždy v tom srdci žhnoucí vám!

DVĚ HODNÉ SESTRÍČKY

Jsou Zhýralost a Smrt dvě milé krasavice,
jež hýří pocely a kypí plny sil
a jejichž čistý klín pod cáry trpí sice,
než přes vši námahu nic nikdy nezplodil.

Kletému básníku, jenž nedbá o dědice,
děblovu miláčku, jenž k stáru chud tu zbyl,
nejeví lupanar a hrob v svém loubí více
než kout, jenž výčitkou vždy opomíjen byl.

Rakev a alkovna, bohaté rouhavostí,
jak hodné sestřičky, jež něžně hýčkají,
nám strašné rozkoše a slasti skýtají.

Kdy mě již zahrabeš, zloruká Zhýralosti?
Kdy, Smrti, přijdeš ty, sokyně jejích vнад,
na ztuchlou myrtu jí svůj cypřiš vroubovat?

K R V A V É Z Ř Í D L O

Mně mnohdy připadá, že krev mi stříká zníc
jak zřídlo nějaké, jež tryská vzlykajíc.
Já dobře slyším ji, jak plna šumu pění
a marně hmatám si po ráně, které není.

Tak jako ohradou se městem žene čpíc,
z kamenů dláždění ostrovy dělajíc,
konejší vyprahlost všech tvorů po žíznění
a barví přírodu svým proudem do červení.

Já dovolával se vín obluzujících,
aby mi uspala na chvíli hrůzu v duši.
Žel, víno zbystřuje jak oči, tak i uši!

Já v lásce hledal sen, v němž zapomínal bych;
žel, mně je láskou již jen pelech hřeby stlaný,
který má napájet ty necitelné panny.

ALEGORIE

Je širokošjší ta žena s krásnou lící,
v svém víně nedbale si vlasy smáčející.
Milostné pařáty i špeluňkový jed
o žulu kůže se jí otupují hned,
Směje se Zhýralství a vysmívá se Smrti,
těm stvůráám, jejichž pěst — jež dopadajíc drtí —
vždy za svých zhoubných her přec šetří majestát,
kterým se vychloubá to tělo pevných vnad.
Jak bohyně, když jde, jak sultánka, když leží,
v slast věří se žárem mohamedánských kněží
a v náruč, v níž se jí dmou ňadra o překot,
zve svýma očima snad celý lidský rod.
Víš, panna neplodná, a nutná pro běh světa,
že krása, která je v tom jejím těle vkleta,
je přerozkošný dar, jenž po vši mrzkosti
nakonec dobude přec pro ni milosti,
Nic stejně o Pekle, jak o Očistci neví,
a tak, až přijde den, kdy Noc se před ní zjeví,
pohlédne Smrti v tvář jak novorozeně
— bez každé výčitky i záště jdouc vstříc tmě.

Uprostřed pustého, sežehnutého kraje
 já kdysi, přírodě si v slzách naříkaje
 a ze své myšlenky si dýku dělaje
 a v srdce zvolna si ji zabodávaje,
 já v pravé poledne jsem spatřil nad svou hlavou
 zlověstný černý mrak, věštící bouřku dravou,
 nesoucí na křídlech houf běsů neřestných,
 jak skřítci zvědavých a nestoudných a zlých.
 Začali si mě hned prohlížet s chladnou lící,
 a já jak zvlouny, na blázna zírající,
 je viděl znamení si dávat vzájemně
 a tiše šuškat si a krutě smát se mně:

— „Ach, podívejme se na karikaturu tu,
 Hamletův bědný stín, zjev plný jeho rmutu,
 a vlasy ve větru a nerozhodný zrak.
 Ach, zda ten vyžilec, ten nuzný ubožák,
 ten tragéd bez místa, ten hlupec není k pláči,
 když svoji úlohu hrát umělecky ráčí,
 chce zpěvem o žalech, kterými trpí, bloud,
 potoky, květiny, orly a cvrčky jmout,
 a dokonce i nám, nám, vinným jeho spády,
 vřeštivě přednášet ty svoje patirády?“

Má pýcha, vznešená tak jako poboří,
 ční nad křik démonů tak jako nad bouři.
 Já mohl odvrátit svou svrchovanou hlavu,
 jen kdybych nespatriil v tom jejich vlném davu
 — proč neustalo jen hned slunce ve svitu —
 svou kněžnu s pohledem, jakého není tu,
 jak mému soužení se krutě směje s nimi,
 častujíc je sem tam sprostými laskáními.

PROMĚNY UPÍROVY

Ta žena, jako had na roštu zmítajíc se
a ňadra v korsetu si dráždíc o kostice,
chrlila ze svých úst dvou jahodových rtů
proud těchto horkých slov se čpěním mošusu:
— „Ó, já mám vlhké rty a znám se v dovednosti,
jak všeho svědomí se člověk v lůžku sprostí,
Vysuším každý pláč na prsech vítězných
a starcům vyloudím na tváři dětský smích.
Ten, kdo v mé nahotě mě zhlédne bez závoje,
má ve mně nebesa, lunu a slunce svoje.
Já tolik z rozkoše, můj drahý znalče, znám,
když muže v náručí svých rukou drtívám,
či dávám zubům v plen svá ňadra v slastné chvíli,
cudná a nestoudná, slabá a plna síly,
že na té posteli, po vášni zemdlelé,
se pro mne zatratí i sami andělé!“

A když mi vyssála již morek ze všech kostí
a já se sklonil k ní, pln děsné ochablosti,
abych ji zulíbal po jejích něžnostech,
neviděl jsem tu nic než hnisem slizský měch.
Jat hrůzou, zavřel jsem hned oči v rozechvění,
a když jsem po chvíli je pootevřel zření,
ležely na místě té loutky, z níž šel strach,
jež měla na pohled spoušť krve v zásobách,
jen zbytky kostlivce, jež v zmatku kmitající
skřípaly jako štít či jako korouhvice,
houpané sem a tam zlým větrem na tyči,
když v zimě za noci v tmách náhle zafičí.

CESTA NA KYTHERU

Mé srdce, svobodně se těšíc z volných chvil,
kroužilo kolem lan, podobno štěstím ptáku.
A koráb kolísal pod nebem bez oblaků
jak anděl, kterého den sluncem opojil.

Co to, ten ostrov tam, co z moře trčí temně?
— Toť Kythera, di nám, ten z písní slavný kraj,
kde staří mládenci kdys mívali svůj Ráj.
A hled'te, dnes je to jen kousek bídné země.

— Tajemný ostrove milostných slavností!
Nad tvými vodami se spoustou hořkých tůní
stín staré Venuše se vznáší v těžké vůni
a duše napájí láskou a nyvostí.

Ostrove s myrtami a květy pučícími,
nadšeně vzývaný, slavený lidem vším,
kde vzdechy srdcí v mších nad sadem růžovým
se nesly pomalu jak kadidlové dýmy

anebo předlouhé hrdličí vrkání!
— Nyní je Kythera jen nejplanější plání,
pustinou plnou skal a plnou skřehotání.
Než jedna zvláštní věc do očí padla mi.

To nebyl starý chrám, ten stánek houštinatý,
kde kněžka mladistvá, pro kvítí nadšená,
šla, žárem tajemným v svém těle pálena,
vstříc vánkům vanoucím si rozhrnujíc šaty;

když chvilí vítr nás tak blízko břehů nes,
že vyrušovali jsme ptáky plachetníci,
poznal jsem ve věci trojhrannou šibenici,
odrážející se jak cypřiš od nebes.

A dravci, sedící tam na své hrozné píci,
plenili viselce, a jak byl zetlelý,
svůj zobák nečistý jak nástroj z oceli
hroužili do všech děr té jeho trosky tlící.

Na místě očí měl dvě díry, ubožák,
a z břicha padal mu proud střev až na kolena,
a cháska katanů, svým hodem rozlícena,
jej svými zobáky i miškovala pak.

Na zemi motal se a běhal, s mordou vzhůru,
houf chtivých čtvernožců, které též trápil hlad,
a prostřed největší se vztekal jako kat
ve středu pacholků, než začne svoji turu.

Tys, synu Kythery tak krásné oblohy,
tys tuto pohanu však snášel, stále tichý,
jako trest za svůj kult se všemi jeho hříchy,
které ti nedaly spát v hrobě, ubohý!

Ó směšný viselče, mne stejná hoře moří!
Vida tvé údy vlát, já cítil v závratí
tak jako zvracení k svým zubům stoupati
předlouhý hořký tok svých dávných starých hoří,

já cítil, chudáku s tak drahou vzpomínkou,
před tebou škubání všech zobáků a chrupů
divokých pantherů a krkavců a supů,
kdys s chutí plenících tu bídnu schránku mou!

— Obloha zářila a moře bylo stálé,
Mně všechno černalo a krvavělo, žel,
a tak jsem srdce pak již od té chvíle měl
v ten symbol vhaleno jak v rubáš neustále.

Já na tvém ostrově se shledal, Venuše,
jen se šibenicí s mým obrazem, žel bohu!
— Ach, dej mi, Pane, sil a odvahy, ať mohu
bez hnusu zpytovat srdce a tělo své!

AMOR A LEBKA

Stará růžice

Usedl Amor bez ostychu
Lidstvu na lebku
a hanobí ten trůn svůj v smíchu,
plném pošklebků.

Bubliny fouká rozpustile,
a ty počnou let,
jako by měly svoje cíle,
kde se končí svět.

Křehoučká koule v světlé kráse
stoupá do mračen
a pustí duši, rozplývá se
jako zlatý sen.

Po každé z bublin slyším v pláči
lebku tiše dít:
„Ach, kdy se ti již přece zráčí
tu hru ukončit?

Co rozptyluješ ústy v mžiku
na prach povětřím,
je mozek, stvůrný vražedníku,
má krev s masem mým!“

VZPOURA

ZAPŘENÍ SVATÉHO PETRA

Co řlíká asi Bůh těm kletbám svého lidu,
když k jeho Serafům se nesou den co den?
Jak tyran, který mas a vín je přesycen,
zpít naším rouháním, on usne vždycky v klidu.

Snad stony mučených a popravovaných
se spolu nakonec v opojnou píseň spojí;
vždyť nebe přes vši krev, co jeho rozkoš stojí,
je stále hladové, vždy znova lačno jich.

— Ó Kriste, vzpomeň si na Olivetskou horu!
Tys kleče v důvěře Jej prosil za vzlyků,
a On se v nebi smál za hřmotu hřebíků,
vbíjených katany v Tvé tělo tvora tvorů.

Když viděls žoldáky a děvky z kuchyně
na Tvoje božství plít za hulákání davu,
když cítils pronikat hrot trnů zvolna v hlavu,
kde záříc sídlila vždy Lidskost jediné,

když tíže strašlivá již zlomeného těla
natáhla najednou Tvé paže k prasknutí
a skrání zsinanou pot s krví kanul Ti,
když všem Tvá nahá hrud' se za terč nabízela,

vzpomínals na ty dny, tak krásné, zářící,
kdy přišels věčný slib na zemi vyplniti,
kdy vítán šlapal jsi po cestách plných květí,
klusaje vítězně na tiché oslici,

kdy v srdci statečném pln naděje a síly
jsi zmrskal kupčičky a učitelem byl?
Nevnikla, dřív než ji hrot kopí prorazil,
v Tvou hrud' snad výčitka za onu hořkou chvíli?

— Já jistě opustím rád tento svět, kde, žel,
sen svého bratra, čin, již dlouho nenachází,
Kdo mečem bojuje, od meče vždycky schází!
— Když zapřel Ježíše... to Petr pravdu měl!

ABEL A KAIN

I

Abelův rode, jez, pij, žij si,
Bůh k tobě vlídným zrakem zří,

ty, Kainův, který nehodný jsi,
se bahnem plaz a bídně mří!

Abelův rode, Serafinu
tvá oběť pod nos libě čpí!

Ty, Kainův, který smýváš vinu,
skončí se kdy tvé útrapy?

Abelův rode, hled' ty sady!
Tvůj skot a lány jsou sám vděk.

Ty, Kainův, tobě kňučí hlady
jak staré feně žaludek!

Abelův rode, tul se doma,
uprostřed svých si břicho hřej!

Ty, Kainův, mrzni, jektej rtoma,
v tmách, šakale, se zimou chvěj!

Abelův rode, množ se s chutí!
Tvé zlato též se množí dál.

Ty, Kainův, dej si zajít chuti,
I kdybys v srdci jak chtěl plál.

Abelův rode, rosteš, žravý,
tak jako lesní štěnice!

Ty, Kainův, vláčeš bez únavy
své děti prachem silnice.

II

Abelův rode, přijde chvíle,
že dodáš mrchou půdě hnůj!

Ty, Kainův, musíš dál v svém díle,
neskončil ještě úkol tvůj!

Abelův rode, vzore ctností,
meč zmožen kyjem, hanba ti!

Ty, Kainův, vystup na Výsosti
a svrhni Boha v závratí!

LITANIE K SATANOVÍ

Ty, který andělů jsi hezčí, všeho znalý,
ty bože zrazený, pro něhož není chvály,

měj soucit, Satane, s mou nekonečnou bídou!

Ó kníže vyhnanství, kterému křivdí svět
a který, přemožen, silnější vstaneš hned,

měj soucit, Satane, s mou nekonečnou bídou!

Ty, který všechno víš, podzemních temnot králi,
důvěrný lékaři, léčící lidské žaly,

měj soucit, Satane, s mou nekonečnou bídou!

Ty, který pariům, i leprou hlodaným,
Ráj dáváš okoušet ze samé lásky k nim,

měj soucit, Satane, s mou nekonečnou bídou!

Ty, který se Smrtí, svou starou silnou milou,
jsi zplodil Naději, tu vládu pobloudilou,

měj soucit, Satane, s mou nekonečnou bídou!

Ty, který pro psance máš hrdý klidný vzhled,
když zatracuje lid kol popraviště, bled,

měj soucit, Satane, s mou nekonečnou bídou!

Ty, kterému je znám ten kout jen tobě známý,
kde žárlivý Bůh skryl své pyšné drahokamy,

měj soucit, Satane, s mou nekonečnou bídou!

Ty, jehož jasný zrak zná tajné zbrojnice,
kde davy kovů spí, do tmy se hroužíce,

měj soucit, Satane, s mou nekonečnou bídou!

Ty, který zakrýváš svou širou dlaní strže,
když náměsíčník jde, na kraji střech se drže,

měj soucit, Satane, s mou nekonečnou bídou!

Ty, který opilci, když kůň mu zdeptá hřbet,
navracíš kouzelně hned jeho pružnost zpět,

měj soucit, Satane, s mou nekonečnou bídou!

Ty, který člověku, když trpěl, chtěls přát míru
a naučil jsi nás mšit ledek a síru,

měj soucit, Satane, s mou nekonečnou bídou!

Ty, který cejchuješ, od věků spolčen s ním,
krutému Kroisu skrání svým černým znamením,

měj soucit, Satane, s mou nekonečnou bídou!

Ty, který vkládáš v zrak a srdce mladé panně
jak lásku k hadříkům, tak zbožnou úctu k ráně,

měj soucit, Satane, s mou nekonečnou bídou!

Ty berlo vyhnanců, ty lampo učenců,
příteli viselců a druhu spiklenců,

měj soucit, Satane, s mou nekonečnou bídou!

Ó pěstoune všech těch, které Bůh Otec laje,
pln hněvu vypudil z niv pozemského ráje,

měj soucit, Satane, s mou nekonečnou bídou!

Modlitba

Ó, buď ti, Satane, na věky chvála chval
na hůrách nebeských, kdes jednou kraloval,
i v hloubkách pekelných, kde, zmožen, sníš v té době!
Dej, aby sedla si má duše po bok tobě,
až ti strom Moudrosti své větve zelené
tak jako nový chrám nad hlavou rozklene!

S M R T

SMRT MILENCŮ

Budeme mít lůžka vůní stlaná,
divany s hloubkou hrobů pro mír těl
a na policích kvítí nevidaná,
zpod nebes, hezčích, nežli člověk zřel.

Pár našich srdcí, zbytkem žárů plana,
se promění v pár širých hořadel
a odrazí svá světla spárovaná
v hladině duchů, dvojčet zrcadel.

V mystický večer s růžomodrou bání
si vyměníme jedno zablýskání
jak protáhlý vzlyk, znící loučením.

A pak se zjeví v dveřích Anděl jarý
a vzkřísí znova jemným prstem svým
zamžená zrcadla a mrtvé žáry.

S M R T C H U D Ý C H

Tot' konejšivá Smrt, pro kterou dá se žít,
cíl všeho života, jediná naděje,
která jak elixír v nás novou silu nití,
že jdeme do noci, byť srdce slabé je.

Tot' v bouři, vichřici, blescích a hromobití
jas, který bliká v tmách, co chvíli mizeje,
tot' krčma, věhlasná pro dobré živobyті,
kde lze jíst, pít a spát a kde se okřeje.

Tot' Anděl, který má v svých prstech magnetických
dar spánků hlubokých a snění extatických
a stele postele všem chudým po dnech zlých.

Tot' slavná boží čest, špíz plná tajemnosti,
tot' měsíc žebráků, vlast nuzných od věčnosti,
tot' brána dokořán do Nebes neznámých!

SMRT UMĚLCŮ

Kolikrát ještě mám mráz cítit na zádech
a líbat, obludo, to sprosté čelo tvoje?
Co, toulci, ztratím ran, než jedna střela moje
zasáhne přírodu v těch jejích tajích všech?

Budeme stravovat svou duši v úkladech
a rozbijeme v nich víc hodně těžké zbroje,
než v hrůze zvedneme dvě kalné oči svoje
k té Stvůře, jejíž chtíč nám vzlyky plní dech.

Jsouť, kteří nenašli svůj Idol tady dole.
Ti kletí sochaři, na kterých hanba lpí,
kteří jdou bušíce si do prsou a lbi,

jen v jedno doufají, ó temný Kapitulo!
Že Smrtí, plující jak nové slunce tmou,
jim květy mozku všem přec jednou rozkvetou.

KONEC DNE

V mdlém světle klenby zatažené,
bez smyslu, samý křik a spěch,
se nestydatý Život žene,
V té chvíli, kdy se v obzorech

však pozvedne noc milostivá,
jež tiší hlad a vůbec vše
a vše, i samu hanbu skrývá,
dí Básník sobě: „Konečně!

Můj duch a tělo v rozechvění
vzývají vroucně mír a klid.
Se srdcem plným smutných snění

se chci již naznak položit
a do tvých černých záclon skrýt,
ó Tmo, ty zdroji osvěžení!“

SEN ZVĚDAVCŮV

Věnováno F. N.

Míváš též bolesti, blažící nitro tvoje,
a vzbouzíš mínění: „Tvor citů obludných!“
— Já měl jsem před sebou den smrtelného boje.
V mé duši dychtivé se v nepořádku lín

strach, touha, naděje a pocit nepokoje.
Čím víc se tenčil proud mých sutek osudných,
tím byla trpčejší a sladší trýzeň moje;
mé srdce vymklo se ze světa zálib svých.

Já stál tu jako hoch, který, chtiv podívané,
zlořečí zácloně, když zraku v cestě stane...
Pak chladná pravda přec jen ukázala se.

Nic jat jsem vydechl a ráno zčervenálé
mě obklopovalo. — Ach, to je tedy vše?
Opona zvedla se a já jsem čekal dále.

C E S T A

Maximu du Camp

I

Hoch, který mapami rád večer probírá se,
má vesmír za rovný své touze dětských let.
Jak veliký ten svět ve světle lampy zdá se,
a v očích vzpomínky, jak malý je náš svět!

Tak, s hlavou v plamenech a srdcem plným hoře,
vyjdeme jeden den do dálky stíhat svod
a kolébáme pak po sladkém rytmu moře,
co v nás je bez konce, na konečnosti vod.

Ten šťasten utíká své vlasti s kletbou hany,
ten hrůze z kolébky, budící odpor v něm,
a jiný, astrolog, v zrak ženy zahloubaný,
své Kirké tyranské s omamným parfumem.

Nechtěje ve vepře být změněn nenadále,
objetí prostorů a světél vzdává se,
a chlad, v tvář mraze jej, a žár, v tvář zas jej pále,
mu stopy polibků s ní smažou po čase.

Jen kdo jde, aby šel, je však ten poutník pravý;
se srdcem lehounkým jak balon na pohled,
neprchá osudu, byť není vybíravý,
a aniž ví kdy proč, vždy jenom říká: „Vpřed!“

Ten, jehož touha má tvar oblak v plném letu,
kdo jako nováček o dělech v noci sní
o slastech měnivých, neznámých jménem světu,
o jakých nemáme, my lidé, tušení.

II

Ach, hrůza, skáčíme jak koule nebo káči!
Zvědavost nedává nám pokoj ani v snech,
iv noci, za spánku, nás sužuje a vláčí .
jak Anděl bez citu, mdlé slunce štvoucí v běh.

Té zvláštní náhody, kam stěhuje se meta,
a ježto není jí a může všude být,
kam člověk pospíchá jak blázen krajem světa
v nezdolné naději, že najde přece klid!

Náš duch je trojštěžník na cestě k Ikarii.
Na můstku bouří hlas a volá: „Napni zrak!“
A v koši, šílený, se jiný křiče zpíjí:
„Tot' láska... štěstí... čest!“ Je to jen skála však.

Každý z těch ostrovů, co strážník ohlašuje,
je jedno z Eldorad, Ráj sudbou slíbený,
a Obrazotvornost, která své hody snuje,
nalézá v záři dne jen výspu s kameny.

Ubožák, zhlédnuvší se v chimerickém kraji!
Má, zpítý námořník, nálezce Amerik,
po jejichž přízraku se vody hořčí zdají,
snad v poutech do moře být hozen za svůj křik?

Tak tulák, když se tmou a blátem cesty krade,
zvedaje vzhůru nos o skvělých rájích sní
a očarován zří svou Capuu pak všade,
kde, záříc v brlohu, mu svíčka zasvítí.

III

Podivní poutníci, co ušlechtilých bájí
vám čteme ve zracích jak moře hlubokých!
Otevřte paměti, ty schránky, kde se tají
zářivé klenoty z etherů, hvězd a tich.

Toužíme cestovat, a bez páry a plachty!
Ach, povyražte nás v těch našich čtyřech zdech
a v duše, napjaté tak jako plachta jachty,
nám vpustte vzpomínky v svých rámech obzorech.

Co vše jste viděli?

IV

„Viděli jsme v těch dálích
bezpočet hvězd a vln, i zrádných úskalí,
a přes spoušť krutých ran a pohrom nenadálých
nejednou jako zde jsme nudou zmírali.

Lesk slunce na moři fialového plání
a lesk měst v západu nám zažehaly všem
ve smutném srdci vždy jen nepokojné přání
se vhroutit do nebe se svůdným reflexem.

V nejhezčích krajinách a městech cizích světů
se nikdy netajil tajemný půvab těch,
co z oblak náhoda nám vykouzluje v letu,
a my jsme tonuli pro touhu v starostech.

Smyslný požitek dodává touze síly.
Ó touho, starý pni, rozkoší mrvený,
tvé větve, zatím co tvá kůra tvrdnouc sílí,
se blíže ke slunci pnou svými rameny.

Porosteš, strome, dál jak cypřiš, jenž vždy raší ?
— My nasbírali vám přec velmi pečlivě
pro lačný památník hrst kreseb, bratři naši,
mající za krásné všechno, co z dále je.

My pozdravovali jsme bůžky s noscem slona,
trůn, plný dýmů jak nebe s večerem,
a palác, jehož lesk a krása bezúhonná
pro vaše boháče by byly zhoubným snem.

Nádherné obleky, oslňující oči,
a ženy, na zubech a nehtech zbarvené,
kejklíře, kterým had se kolem těla točí.“

V

A dál? Co dál, co dál?

VI

„Ó hlavy zmatené!

Abychom hlavního tu neopomínali,
nám všude — ačkoli jsme nehledali jich —
na žebři osudném se stále naskytaly
odporné pohledy na nesmrtelný hřích.

Tak žena, nadutá a hloupá, sprostá služka,
která se bez smíchu a bez odporu ctí;
muž, tyran, chlípniík, žrout se směšnou tváří bůžka,
bloud, služčin služebník, proud v stoce neřesti;

kat, který baví se, mučedník, který vzlyká;
kvas, který nakonec je krví kořeněn;
jed moci, ničící despota ukrutníka,
lid, který vzývá bič, i když ho mrská jen;

rozličná vyznání, jak naše všechna pravá,
na nebe ženoucí svou víru jedinou,
a Svatost, která slast si v žíních vyhledává
jak starý rozkošník v svém lůžku s peřinou;

a Lidstvo tlachavé, svým směšným duchem zpité,
a stejně šilené, co stojí tento svět,
křičící na Boha v své agonii lité:
„Ó Ty, mně podobný, můj Pane, budiž klet!“

A menší hlupáci, šilenství milovníci,
prchnuvší Osudu odvážně ze stáda
a v mocném Opiu svou spásu hledající
— Hle, věčné hlášení, jak ten svět vypadá.“

VII

Jak trpké poznání se z cesty získá vždýcky!
Ten fádň malý svět nám zítra, včera, dnes,
vždy všude zjevuje náš obraz symbolický:
oasu budící v své poušti nudy děs.

Jít? Zůstat? Můžeš-li? Než máš-li, vyraž směle!
Ten prchá, druhý chce zas skrčen podvést Čas,
nadmíru bdělého, chytrého nepřítele!
Jsou běžci, které, žel — byt' letí jako ďas,

tak jako bludný Žid a jako věrozvěsti —
nic, vagon ani loď, nespasí před sítí,
co má ten síťovník, tak hbitý na neštěstí.
A jsou, kdo v kolébce jsou s to ho zabít.

Až nám pak na páteř svou hroznou tlapou skočí,
můžeme doufat i zavolati: „Vpřed!“
Jak druhdy do Číny, do dalek vpité oči
a vlasy ve větru, jak poutník v květu let

vesele vstoupíme na černou plachetnici
a mořem Temnoty se dáme kolébat.
Ó, slyš ty hlasy tam, tak sladce zpívající:
„Sem, kdo má Lotosy a jejich vůni rád!

To tady jedině se sklízí po libosti
to srdcem žádané zázračné ovoce.
Pojďte se omámit nezvyklou lahodností
tohoto odpůldne nekončícího se!"

Po známém přízvuku my poznáváme stíny;
sbor našich Pyladů k nám ruce vztahuje,
„Pluj srdce osvěžit k své Elektře!“ dí jiný,
ta, před níž klekávals, nohy jí celuje.

VIII

Vpřed, Smrti, je čas plout! Vpřed, starý kapitáne!
Svou kotvu zvedněme, ta země nudí nás!
Nechť z vln a nebes tma jak inkoust černě plane,
ze srdcí, které znáš, nám prýští čirý jas!

Ó, nalej nám svůj jed, ať dodává nám síly!
Chceme se pohroužit, jak okoušíme ho,
v hloub, Peklo nebo Ráj — co na tom v této chvíli? -
v hloub hloubek Neznáma — pro objev *nového*!

DOPLŇKY

1842

Chytil jste Bohyni za vlas tak pevnou paží,
že jistě z počátku vás mohl míti svět,
pro krásnou nedbalost a pánovitý vzhled,
za hrubce, který zpit svou milenku v prach sráží.

V upřených očích jas a plamen mladosti,
jal jste se rozvádět svou pýchu stavitele
ve stavbách, které jsou tak bezvadné a smělé,
že naznačují už um vaší zralosti.

Z všech pórů, básníku, ta naše krev nám mizí.
Což byl snad náhodou háv Kentaurovy řízy,
v truchlivý potůček měnící každou z žil,

po třikrát namořen ve slinách plných mrazu
těch mstivých, strašlivých a nebezpečných plazů,
které v své kolébce Herkules zaškrtil?

D Ý M K A M Í R U

Podle Longfellowa

I

Tu Giči Manitu, Pán Života a Vládce,
sestoupil v préri, jíž dával zelenat se,
v nesmírnou prérii s horskými stráněmi.
A dole, na skalách Rudého Lomu stoje,
pln záře veliké a šíře světlo svoje,
se tyčil, vznešený a širý, nad zemí.

I svolal národy, svůj veškerý lid zdejší,
nesčetné kmeny, trav a písků početnější.
Svou rukou strašlivou si uloup balvanu,
z kterého obratem udělal dýmku skvělou,
pak v břehu potoka se třtinou rozbujelou
si vybral rákosu, jenž troubel dodal mu.

Svůj tabák vzal si z vrb, jež se mu nahodily,
a zažhnuv, Všemocný, Pán, Stvořitel vší Síly,
jak Boží svítlnu svou Dýmku míru pak,
pomalu kouřil z ní, nad Rudým Lomem stoje
a šíře, vznešený a pyšný, světlo svoje.
To pro veškerý lid byl zvláštní signál však.

I stoupal Boží dým ve vlahém vzduchu rána,
ve vlnách táhna se a libou vůní vana.
A nejdřív byla to jen temná tenká nit.
Pak pára zmodrala a zhoustla nenadále,
pak celá zbělela, a vznášejíc se stále,
vtom roztříštila se pod klenbou o blankyt.

Až od Skalistých Hor, s nejzazších jejich strání,
od jezer severních, bouřících bez ustání,
až od Tavasanty, úvalu úvalů,
až po Tuskaluzu, ten prales libovonný,
lid spatřil znamení, kouř, který, bez úhony,
růžovým jitem plul a stoupal pomalu.

I řekli Věštci: „Hle, ten proužek páry siné,
jenž, ruce podoben, když rozkazujíc kyne,
se chví a odráží od slunných blankytů!
To Giči Manitu, Pán Života a Vládce,
do čtyř stran prémie s hůr ráčí ozývat se:
„Já, válečníci, vás na radu všechny zvu!“

Šli pěšinami vod a cestičkami plání,
s všech stran čtyř světových, s nichž duje větru vání,
veškeří mužové všech kmenů odevšad,
rozumějící již živému mráčku tomu,
poslušně za sebou až do Rudého Lomu,
kam Giči Manitu jim ráčil schůzku dát.

I stáli v prerii ti staří válečníci,
a v plné výzbroji a s bojovnickou lící,
hýřili barvami jak listí na podzim.
A zarputilá zášť v boj tvory svádějící,
zášť, jejich pradědům již oči vzněcující,
osudným plamenem dál v očích plála jim.

Zrak záštím dědičným jim dále hořel temně.
A Giči Manitu, On, Všemocný, Pán Země,
se na ně na všechny však díval se smutkem
jak otec, který vád a sporů nenávidí,
a drahé děti své se bít a svářit vidí.
Byl Giči Manitu tak laskavý k nim všem.

Chtěl zkrotit tupou zlost a ducha všech těch synů
a jejich horečku pak zchladit v jejím stínu
a vztáhl nad všechny svou mocnou pravici,
A když byl utišil ty jejich divé vzteky,
děl hlasem velebným, dunícím hlasem řeky,
se strašným lomozem se v propast řítící:

II

„Ó ty mé nešťastné a milované plémě!
Poslyšte Boží řeč, vy syni zpití Zlem!
Jsem Giči Manitu, Pán Života a Země,
jenž obdařil vás vším, co skýtá vaše země,
sobem a medvědem, bobrem a buvolem.

Ulehčil jsem vám lov, tak jako rybaření.
Proč z lovce prémie se tedy stává vrah?
Já břehy obdařil vším ptactvem pro lovení.
Proč, syni nehodní, proč nejste spokojeni?
Proč štve muž souseda v tak štědrých krajinách?

Mám vašich věčných vád a krutých válek dosti.
Myslíte na zločin, i modlíte-li se,
Je nebezpečenství ve vaší svárlivosti,
a vaše síla je vždy pouze ve svornosti.
Nuž, hleďte v míru žít, jak bratři žijíce.

Přijmete Proroka, který, pln jasnozření,
vás přijde učit i s vámi trpěti,
a jeho slovo vám všem život v slavnost změní.
Jestliže nenajde však u vás pochopení,
zmizíte se země, vy syni prokletí!

Své barvy válečné si smyjte s temných lící,
dostatek třtin a skal vám dodá kalumet.
Dost toho válčení a krve, válečníci!
Od dneška žijte již jak bratři milující
a všichni vykuřte svou Dýmku Míru hned!"

III

I odhazujete své blýskající zbroje,
smývali v potoce válečné barvy svoje,
které jim plály s čel, kruté a strašlivé.
A jeden po druhém si krásnou dýmku hloubil
a rákos trhal si a obratně jej zdobil.
A Duch se usmíval na bědné děti své.

A každý, v duši mír, se vrátil do své země,
a Giči Manitu, Pán Života a Země,
vystoupil branou zas na svoje Výsosti.
— I stoupal Všemocný, na skvělé páře trůně,
a velký, vznešený a plný libé vůně,
plul, dílem spokojen, pln milostivosti.

TŘÍŠŤ

ZÁPAD ROMANTICKÉHO SLUNCE

Je slunce překrásné, když, svěží, v chvíli dnění
jak výbuch metá nám své světlé Dobrý den.
— Blažený, kdo je s to, v svém srdci spokojen,
je zdravit v západu, slavnějším nežli snění!

Já viděl, vzpomínám, vše, pramen, květ i zem
mdlít v jeho pohledu jak srdce tepající...
— Poběžme k obzoru, musíme pospíšet si,
když šikmý paprsek alespoň stihnout chcem!

Jdu marně za Bohem, ustupujícím všady;
vše zmáhající Noc se ujímá své vlády,
zlá, vlhká, smuteční a plná přízraků;

temnotou těkají oblaka hrobních pachů,
a plachá noha má kol bařin šlapá v strachu
spoušť netušených žab a chladných slimáků.

GALANTERIE

VODOTRYSK

Vyhlížíš znaveně, má drahá!
Lež jenom dál tak nedbale,
jak zastihla tě chvilka blaha,
dál mhouříc oči ospalé!
Vodotrysk, který bez umdlení
na dvoře ve dne v noci říká,
mi v srdci živí vytržení,
v které mě láska uvedla.

Sloup plný barev léta
jak pestrý vích,
kam jará Foibé metá
změť světél svých,
jak prška pláče slétá
po krůpějích.

Tvá duše, kterou zažehává
blesk smyslnosti žářem svým,
ta také tak se vznáší, dravá,
vstříc nebi s věčným tajemstvím.
Pak rozlije mrouc svoji vláhu
v spoušť truchlivého zemdlení,
jež po neviditelném svahu
do hloubi srdce steče mi.

Sloup plný barev léta
jak pestrý vích,
kam jará Foibé metá
změť světél svých,
jak sprška pláče slétá
po krůpějích.

Ty, která nocí zkrásníš vždycky,
je sladko blízko řader tvých
poslouchat nářek melodický,
jenž věčně vzlyká v nádržích!
Ó luno, vodo, noci širá,
Ó stromy chladem soužené,
melancholie vaše čirá
je zrcadlem té lásky mé!

Sloup plný barev léta
jak pestrý vích,
kam jará Foibé metá
změť světél svých,
jak prška pláče slétá
po krůpějích.

BERTINY OČI

Můžete přezírat i nejslavnější oči,
ó oči dítěte, z nichž sálá zvláštní moc,
co nevím dobrého a sladkého jak Noc!
Ach, dštěte na mne proud svých temnot, krásné oči!

Ó oči dítěte, vy drahá arkana,
jste věru jako pár dvou čarodějných slují,
kde skryté poklady nejasně světélkují,
schovány za stíny, jež nakupila tma.

Mé dítě, Noci, má tvé oči temnojasé,
tajemné, hluboké, se září světél tvých!
Myšlenky na Lásku a Víru hoří v nich,
a jiskří, smyslné anebo cudné zase.

H Y M N A

Té velmi drahé, velmi krásné,
plnící srdce jasností,
andělu, modle stále jasné,
bud' pozdravení v stálosti!

Jak solí nasycené vání
se libě šíří mými dny,
do lačné duše bez ustání
chut' věčna štědře lijíc mi.

Ty váčku, vždycky svěží zcela,
navánějící ložnici,
kadidelnice opomnělá,
potají nocí vonící,

jak, pevná láska, nazvat tě tu,
jak vyjádřit tě s věrností?
Jsi zrnko pížíma, skryté světu,
na samém dně mé věčnosti.

Té velmi drahé, velmi krásné,
mému zdraví a radosti,
andělu, modle stále jasné,
bud' pozdravení v stálosti!

NÁPOVĚDI OBLIČEJE

Mám, bledá krásko, rád tvé brvy blyštící,
z nichž jako bych tmy viděl téci;
ač černé, nuti mě tvé oči myslit si
nikoliv na truchlivé věci.

Tvé oči v souladu s tvým vlasem černým též,
s tvou jako hříva pružnou kšticí,
tvé oči nyní dí: „Ach, jestli, prosím, chceš,
milence musy ztvárňující,

jít za nadějemi, co v tobě budíme,
a za choutkami svého zvyku,
tu zjistíš, potěšen, že pravdu mluvíme
jak o hýždích, tak o pupíku.

Dál najdeš na hrotech dvou ňader přetěžkých
dva velké medailony z bronzu
a v klíně hedvábném, kam svažuje se břich,
tak snědý jako kůže bonzů,

pak rouno bohaté, tu sestru půvabnou
mých kadeřavých bujných vlasů,
jež vyrovná se ti svou hustou temnou tmou,
ó Noci bez hvězdného jasu!“

Š E R E D A

čili

CHVALOŘEČ NA KOSTLIVOU VÍLU

I

Ty nejsi jistě tím, má drahá,
co Veuillot zove poupátkem.
Hra, láska, bujnost, jež tě zmáhá,
vřou, starý kotli, v těle tvém.
Ty nejsi svěží již, má drahá!

Křepelko stará, přese vše
ti dobrodružství neslýchaná
dodala lesku veteše,
která je opotřebována,
a stále svádí přese vše.

Já neshledávám monotonní
mízu tvých čtyřiceti let;
mně, Jeseni, tvé plody voní
nad obyčejný jarní květ!
Ne, nejsi nikdy monotonní!

Tvá kostra chová přes svůj prach
nejeden vděk a půvab nulý;
v tvých klíčních jamkách, kořenkách,
nacházím pepře zvláštní síly.
Má vděk tvá kostra přes svůj prach.

Posměchu směšných milovníčků,
do těžkých dýní celých pryč!
Já mám ten párek dvou tvých klíčků
radš nežli Šalamounův klíč,
lituje směšných milovníčků.

Tvé vlasy, modrá přilbice,
ti stíní čelo bojovnice,
jež nemyslí a nerdí se,
a pak zpět kloužou, padajíce
jak chochol modré přilbice.

Tvé oči, blátem černající,
v nichž září divné lucerny,
oživovány hnědí lící,
metají oheň pekelný.
Máš oči blátem černající.

Pln chlípnosti a hrdosti,
tvůj hořký ret nás popuzuje.
Ten ret, toť Ráj, jenž trpkostí
nás vábí jako odpuzuje.
Té chlípnosti a hrdosti!

Tvá suchá noha šlachovitá
dovede zlézat vulkány
a přes všechn sníl tančit, hbitá,
nejohnivější kankány.
Je tvoje noha šlachovitá.

Tvá rudá kůže bez kouzel,
jak četnická plet' nelíbezná,
již nezná potu plných těl,
tak jako slz tvé oko nezná.
(A přece není bez kouzel!)

II

Jdeš, zbrklá, rovnou k Satanáší!
Ach, já bych s tebou běžel hned,
jen kdyby ten spěch, jenž mě straší,
mi nepřinesl příliš běd,
Nuž, běž si sama k Satanáší!

Mé plíce, hřbet a kolena
mi nedovolí toho Pána
již uctívati, jak se má.
„Tot' škoda, škoda svrchovaná!“
tu dí můj hřbet a kolena.

Upřímně trpím, zkouším zmíry,
že na sabatech nezhlédnu,
až bude pouštět mračna síry,
jak zadek líbat budeš mul
Upřímně proto zkouším zmíry.

Mám v srdci strašný zármutek,
že nebudu tvým svícnem dále,
že, světlo pekel, jsem ti řek,
abys mi dala, drahá, vale.
Sud' sama ten můj zármutek,

vždyť chladně dlouho miluji tě!
Já výběr Zla chtěl shledávat
a chtěl mít v tobě nepokrytě
jen dokonalou stvůru rád,
a v skutku, stvůro, miluji tě!

FRANCISCAE MEAE LAUDES

Verše pro sčtlou devotní modistku

Novis te cantabo chordis,
O novelletum quod ludis
In solitudine cordis.

Ésto sertis implicata,
O femina delicata,
Per quam solvuntur peccata!

Sicut beneficum Lethe,
Hauriam oscula de te,
Quae imbuta es magnete.

Quum vitiorum tempestas
Turbabat omnes semitas,
Apparuisti, Deitas,

Velut stella salutaris
In naufragiis amaris...
— Suspendam cor tuis aris!

Piscina plena virtutis,
Fons aeternae juventutis,
Labris vocem redde mutis!

Quod erat spurcum, cremasti;
Quod rudius exaequasti;
Quod debile, confirmasti!

In fame mea taberna,
In nocte mea lucerna,
Recte me semper guberna.

Adde nunc vires viribus,
Dulce balneum suavibus
Unguentatum odoribus!

Meos circa lumbos mica,
O castitatis lorica,
Aqua tincta seraphica;

Patera gemmis corusca,
Panis salsus, mollis esca,
Divinum vinum, Francisca!

EPIGRAFY

VERŠE K PORTRÉTU HONORÉ DAUMIERA

Ten, jehož obraz vám tu kladu
a jehož Musa učí svět
se smíchem v tvář si pohledět,
je věru mudřec bez příkladu.

Ten satirik má bystrý zrak;
ta jeho síla vždycky svěží,
s níž maluje Zlo s jeho spřeží,
o kráse srdce svědčí však.

On nešklebí se nikdy, drazí,
jak Melmot nebo Mefisto
pod pochodněmi Alekto,
která je pálí, nás však mrazí.

Jejich smích, plný krutosti,
žel, jenom bolí jako rána;
ten jeho září, šťastně plana,
na důkaz shovívavosti.

LOLA DE VALENCE

Verše na obraz Édouarda Maneta

Před těmi krásami, co vidět možno tu,
já chápu, přátelé, že touha v zmatku stane.
Lola de Valence má kouzlo nevídané
červenočerného vzácného klenotu.

NA TASSA VE VĚZENÍ

Obraz Eugéna Delacroixe

Hle, básník v žaláři, sláb, takřka bez šatů,
váleje rukopis pod nohou v záchvatu,
tu měří pohledem, ježž temná hrůza nítí,
závratné schodiště, kam se mu duše řítí.

Mámivý strašný smích, plnicí vězení,
mu rozum zavádí a má jej k třeštění;
se všech stran svírá ho trýznivá Nejistota
a kolem směšný Strach se mnohotvárný motá.

Ten duch tu, zavřený ve vlhké temnici,
ty skřeky, grimasy a stíny běsnící,
jež v rojích za uchem mu víří, nakupeny,

ten snílek, hrůzami své kobky probouzený,
toť zajisté tvůj znak, Duše snů záhadných,
již rdousí skutečnost ve čtyřech stěnách svých.

ROZMANITÉ BÁSNĚ

Já měl svou kolébku kdes u bibliotéky,
 bábelu, kde se báj a věda se všech míst,
 vše, popel latinský, prach řecký, kladlo věky.
 Byl jsem tak veliký jak foliový list.
 A šeptaly mi tam dva různé svůdné hlasy.
 „Je sladký koláč Svět,“ pěl první jako zvon.
 „Jsem s to — a to tvá slast by přetrvala časy! —
 probouzet v tobě chuť, tak velikou jak on.“
 „Ach, pojd', pojd' bloudit sny,“ děl druhý, lichotě mi,
 „za kraje možnosti, kde končí známý svět!“
 A tento burácel jak vítr nad pouštěmi,
 sám fantom ječící, jenž kdovíkde se zved,
 a třeba děsí jej, zní sluchu libou hudbou.
 „Jdu, libý hlase, jdu!“ řek jsem ti v neklidu.
 A tu se začalo, co lze zvát mou zlou sudbou.
 Já za kulisami tohoto bytí tu,
 v nejtmaší propasti, které tu rovné není,
 teď vidím zřetelně svět světů podivných,
 a oběť vznícená svých krutých jasnozření,
 vždy s hady strašnými se vláčím v patách svých.
 A od té chvíle též, jak prorokové staří,
 tu poušť a moře mám tak nevýslovně rád,
 v zármutku mívám smích a v radosti pláč v tváři
 a v nejtrpčejším z vín jsem s to chuť nalézat,
 skutečnost pokládám přecasto za šálení,
 a k nebi vzhlížeje, slep padám do děr Istných.
 Hlas však mě těší řka: „Ó, chraň si svoje snění,
 sny bláznů hezčí jsou snů lidí rozumných!“

NETUŠENÉ

Harpagon, sedící nad otcem ve mdlobě,
si řekl, zře ty rty, již jaté zsinlostí:
„Na půdě budeme mít někde v zásobě,
já doufám, starých prken dosti!“

Sníc Celimena dí: „Jsem v srdci nevinná
a Bůh mě obdařil i velmi sličnou tváří“
Má srdce zatvrdlé, jak maso z komína,
v plamenech věčných, kde se škvaří.

Novinář, za maják se pyšně mající,
se táže chudáka, jež ponořil v tmy stínů:
„Kde vidíš, že tu je ten tvůrce Krásy, rci,
ten Mstitel křivd, jež slavíš, synu?“

Nejlépe ze všech znám jednoho chlípníka,
jenž ve dne v noci vždy jen zívá, lká a kvílí
a stále bezmocně se, hejsek, zaříká:
„Já chci žít ctnostně — v malé chvíli!“

„Je zralý, proklatec!“ di šeptem orloj teď.
„Já tělu mrzkému to darmo opakuji.
Člověk je slep a hluch a křehký jako zed'
hlodaná hmyzem, jenž v ní bují.“

A pak se zjeví Kdos, jež nikdo nechtěl znát,
a zvolá na všechny se zpupnou jizlivostí:
„Nepřijímali jste z kalichu mého snad
při bujně Černé mši již dosti?“

Mně každý ráčil chrám v svém srdci vystavět
a tajně celoval můj zadek bez ostychu!
Poznejte Satana, hnusného jako svět,
po jeho vítězném zlém smíchu!

Myslili byste si, žasnoucí pokrytci,
že lze se Mistru smát, že dá kdy šálit sebe?
Že obojího dá se prostě dosíci,
jak bohatství, tak také Nebe?

Vždyť lovci, číhá-li, pln trpělivosti,
se musí dostati přec zvěře za čekanou.
Chci vzít vás, druhové mé smutné radosti,
houštinou houští nevídanou,

nejhustší houštinou jak země, tak i skal,
horami popelu, co jste tu nastrádali,
v hrad velký jako já a pevný jako val,
jenž není jistě z křehké skály;

ze Hříchu lidského je přece zbudován
a sídlí v něm můj žal, má pýcha a má sláva!“
A zatím Anděl již na hůrách, kde má stan,
svou zlatou troubu rozehrává,

vítězství hláse těch, jejichžto srdce rce:
„Dík, Pane, za Tvůj bič, dík, Otče, za bolesti!
Má duše není tu jen hračkou v ruce Tvé,
bezmezná Tvoje moudrost jesti!“

V těch slavných večerech o vinobraní hůr
zní trouba vždycky tak, že její libé pění
se do těch, k jejichž cti a chvále zved ji Kůr,
vsakuje jako zanícení.

VÝKUPNÉ

Aby se mohl vykoupit,
má každý z nás dvě lada v plánu,
na kterých musí bez ustání
rozumem, tím svým rýčem, rýt.

Chtě sklidit růže, třeba malé,
či vytěžit pár klásků z nich,
on slaným pláčem šedin svých
je musí skrápět neustále.

Tot' Láska a tot' Umění.
— Abychom mohli dojmout soudce,
až nad obzorem bude pnout se
den strašlivého souzení,

jest ukázat mu, Pánu, zblízka
stodolu naplněnou žní
a květy, jejichž zbarvení
a tvar hlas Andělů nám získá.

JEDNÉ MALABARANCE

Tvá noha dítěte je jak tvá ruka malá
a šíř tvých hýždí by si bílá kráska přála;
umělec miluje tvé tělo na pohled;
tvé oči plyšové jsou tmavší než tvá pleť.
Na modrém ostrově, kdes byla světu dána,
máš za povinnost dbát o dýmku svého pána,
nalévat voňavkou a vodou lahvic,
zahánět moskyty, kol lůžka bloudící,
a když zní v platanech zpěv rána plný jasu,
jít pro koš banánů a pro koš ananasů.
Pak bosé nohy své již vodíš, kam jen chceš,
a staré popěvky si tiše trylkuješ.
Když přijde večer noc v svém šarlatovém hávu,
uléháš na rohož, na kterou skládáš hlavu
k snům, plným papoušků či kolibříků zas
a libým jako ty, vždy samý třpyt a jas.

Proč, šťastné stvoření, si myslíš na Francii,
ten přelidněný kraj, kde lidé v bídě žijí?
Proč chceš svůj život dát do rukou lodnických
a navždy odejít od tamaryšků svých?
Jen pod mušelínem, jenž sotva stačil by ti,
třesouc se ve sněhu a v ledu krupobití,
jak bys tam želela svých milých, volných chvil,
až, v krutém korsetu, jenž by tě uvěznil,
bys musila svůj chléb kláskovat v naší tůni
a smutně prodávat své vděky cizích vůní,
sledujíc zasněně na nebích zkalených
letící přízraky svých palem vzdálených.

BUFFONERIE

NA DEBUT AMINY BOSCHETTIOVÉ V DIVADLE DE LA MONNAIE V
BRUSELI

Amina vyskočí a záříc dá se v let.
„To je mi cizí vše,“ dí na to Velš však hned.
„Mně, co se týče víl, je známa, bohudíky,
jen víla kuchyňská, co skáče nad rendlíky.“

A s nohou zdviženou a s okem vpitým vpřed,
Amina s úsměvem dští ducha, žár a vznět.
„Pryč, klamně rozkoše!“ Velš zvedá svoje křiky.
„Má žena nemá ty tak málo slušné zvyky!“

Ty nevíš, sylfido tak štíhlých kotníků,
ty, která učit tu chceš slona valčíku
a čápa úsměvu a výra veselosti,

že na ohnivý vděk Velš říká: „Ale pfi!“
A když jej burgundským náš milý Bakchos hostí,
že, netvor, odmítá: „Já pivo raději!“

O JEDNOM DOTĚRAVCI,

jenž se prohlašoval za jeho přítele Eugènu Fromentinovi

Vyprávěl, že má velké jmění,
že však se bojí cholery.
— Že nedá peněz, za co není,
že však má rád moc opery.

— Že upřímně lne ku přírodě,
co Corota zná jaksi blíž.

— Že nemá kočár, jak je v módě,
že však to bude brzo již.

— Že se mu líbí mramor sice,
že však má dřevo rovněž rád.
— Že zaměstnává ve fabrice
tři mistry, které zdobí řád.

— Že vlastní, kromě jiných, skromně,
svých dvacet tisíc titrů Nord,
— Že jednou sehnal v jednom domě
za babku rámy Oppennord.

— Že za nábytek (na Luzarches!)
neváhá nikdy pustit chlup.
— Že na Marché des Patriarches
udělal často dobrý kup.

— Že nemá, má-li mluvit z duše,
svou ženu ani matku rád.
— Že věří v nesmrtelnost duše
a Niboyeta ráčí znát!

— Že žádá lásku s rozkošemi,
že v Římě, nudném městě to,
se jedna žena — s úbytěmi! —
prý utrápila pro něho.

A tak ten brepta, rodem z Tournai,
svůj celý život líče mi,
mě otravoval celé půldne.
Byl jsem již z toho pitomý.

Měl-li bych vypsát svoje hoře,
já sotva kdy bych skončil s tím.
Nařfkal jsem si, hněvem hoře:
„Ach, kdybych aspoň chvíli zdřím!“

Jak člověk, něčím zkoušející,
a nejsoucí s to přec se hnout,
já zadkem jezdil po stolicí,
chtě chlapa na kůl nabodnout.

Ten netvor zve se de Bastogne.
Prch před morem, jenž děsí svět.
Já sám však prchnu do Gascogne
a do moře se vrhnu hned,

když v Paříži, již obává se,
až zpět se vrátím právě s ním,
se na své cestě shledám zase
s tím morem, v Tournai zrozeným

Brusel 1865

LAŠKOVNÁ HOSPŮDKA

Na cestě z Bruselu do Uccle

Vy, o symbolech, hnusných světu,
o kostlivcích tak blouznící,
abyste slast moh pepřit si
(byť šlo jen o tu omeletu!),

ó faraone, Monselet,
řed tím štítem nade krovem,
ZÁJEZDNÍ KRČMA PŘED HŘBITOVEM,
jsem v duchu na vás myslil hned.

EPILOG

Náčrtek básně

Jak mudrc důstojný, tichý jak prokletec,
řekl jsem:

Ó ty má nejhezčí, já miluji tě..

Kolikrát..

tvé pitky bez zízňě, tvé lásky bez vší duše,
tvá touha po nekonečnu,
je ve všem, v samém zlu se jeví..

tvé pumy, dýky, vítězství a pikle,
melancholická předměstí,
hotely,
zahrady, plné úpění a pletich,
kostely, vrhnoucí modlitbu jako hudbu,
zoufalství dítěte, hry staré podivínky,
malomyslnění...

Tvé ohňostroje v tmách, výbuchy veselosti,
budící v pochmurném mlčícím nebi smích.
Tvá neřest ctihodná, v hedvábí vyložená,
a tvoje směšná ctnost s nešťastným pohledem,
rozněcující se v přepychu, v kterém žije.

Tvé řady haněné, zásady opouštěné,
tvé pyšné pomníky, na které mhy se věsí,
tvé dómy kovové, jež slunce vzněcuje,
tvé kněžky jeviště s čarodějnými hlasy,
tvé zvony, kanony, orchestr ohlušný,
tvé dlažby magické, čnějící jako tvrze,
a tvoji mluvkové s podivnou nadutostí, i
mluvící o lásce, a stoky krvavé,
do Pekla řítící se jako Orinoka,

a tvoji šaškové, ve starých hadrech noví,
andělé ve zlatě a v purpuru a v modři,
vydejte svědectví, že úkol proved jsem
jak alchymista sám a jako zbožná duše.

Vždyť já jsem čistou trest' přec dobyl z každé věci,
tys bláto dala mi, já v zlato změnil je.

Z francouzského originálu Les Fleurs du Mal, vydaného nakladatelstvím Louis Conard, Paris, přeložil Svatopluk Kadlec. Předmluvu napsal Otakar Novák. Graficky upravil František Muzika.

Vydalo Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, n. p., jako svou 719. publikaci v redakci krásné literatury. Praha 1957. Odpovědná redaktorka Tamara Sýkorová.

Z nové sazby písmem borgis Horley Old Style vytiskla Práce, n. p., Praha 3. — Formát papíru 70 × 92 cm. 8,28 autorských archů, 8,83 vydavatelských archů.
41821/56/SV 2 — D 571227.

Náklad 15000 výtisků. — Thematická skupina 13/4.

Vydání třetí, opravené, v SNKLHU první.

Cena kart. výtisku 10,70 Kčs.

56/VIII-17

Obsah

BAUDELAIRE A JEHO KVĚTY ZLA	2
KVĚTY ZLA	10
PŘEDMLUVA	11
SPLEEN A IDEÁL	13
ŽEHNÁNÍ	14
ALBATROS	16
VZLÉTÁNÍ	17
SPOJITOSTI	18
MILUJI VZPOMÍNKU	19
MAJÁKY	20
NEMOCNÁ MUSA	22
PRODEJNÁ MUSA	23
NEHODNÝ MNICH	24
NEPŘÍTEL	25
OSUD	26
MINULÝ ŽIVOT	27
CIKÁNI NA CESTÁCH	28
ČLOVĚK A MOŘE	29
DON JUAN V PODSVĚTÍ	30
ZTRESTÁNÍ PÝCHY	31
KRÁSA	32
IDEÁL	33
OBRYNĚ	34
KLENOTY	35
MASKA	36
HYMNA NA KRÁSU	38
EXOTICKÝ PARFUM	39
VLAS	40
Ó, JÁ TĚ ZBOŽŇUJI	41
TY, ŽENO NEČISTÁ	42
SED NON SATIATA	43
V TĚCH ŠATECH VLNIVÝCH	44
TANCUJÍCÍ HAD	45
MRŠINA	46
DE PROFUNDIS CLAMAVI	48
UPÍR	49
LETHE	50
KDYŽ S HROZNOU ŽIDOVKOU	51
POHROBNÍ VÝČITKA	52
KOČKA	53
DUELLUM	54
BALKON	55
POSEDLÝ	56

FANTOM	57
TY VERŠE DÁVÁM TI	59
SEMPER EADEM	60
ONA CELÁ	61
CO POVÍŠ VEČER DNES	62
ŽIVÁ POCHODEŇ	63
TÉ, KTERÁ JE PŘÍLIŠ VESELÁ	64
ZVRATNOST	65
ZPOVĚĎ	66
LAHVIČKA	70
KOČKA	73
KRÁSNÁ LOĎ	75
VYZVÁNÍ NA CESTU	77
NENAPRAVITELNÉ	79
ROZHOVOR	81
PODZIMNÍ ZPĚV	82
JEDNÉ MADONĚ	83
ODPOLEDNÍ PÍSEŇ	85
SISINA	87
JEDNÉ KREOLSKÉ DÁMĚ	88
MOESTA ET ERRABUNDA	89
STRAŠIDLO	90
PODZIMNÍ SONET	91
SMUTEK LUNY	92
KOČKY	93
SOVY	94
DÝMKA	95
HUDBA	96
POHŘBENÍ PROKLETÉHO BÁSNÍKA	97
FANTASTICKÁ RYTINA	98
VESELÝ MRTVÝ	99
SUD ZÁŠŤ	100
PUKLÝ ZVON	101
SPLEEN	102
SPLEEN	103
SPLEEN	104
SPLEEN	105
POSEDLOST	106
TOUHA PO NICOTĚ	107
ALCHYMIE BOLESTI	108
SYMPATICKÁ HRŮZA	109
MODLITBA POHANOVÁ	110
POKLOP	111
PŮLNOČNÍ ZPYTOVÁNÍ	112
SMUTNÝ MADRIGAL	113
VAROVATEL	115

VZPURNÍK	116
VELMI DALEKO	117
STRŽ	118
NÁŘEK IKARŮV	119
ROZJÍMÁNÍ	120
HEAUTONTIMORUMENOS	121
NEZMĚNITELNÉ	122
HODINY	124
PAŘÍŽSKÉ OBRAZY	125
KRAJINA	126
SLUNCE	127
URAŽENÁ LUNA	128
RUSOVLASÉ ŽEBRAČCE	129
LABUŤ	131
SEDM STARCŮ	133
STAŘENKY	135
SLEPCI	138
JEDNÉ KOLEMIJDOUCÍ	139
PRACUJÍCÍ KOSTLIVEC	140
SOUMRAK	141
HRA	142
TANEC KOSTLIVCŮ	143
LÁSKA KE LŽI	145
JÁ V DUCHU STÁLE ZŘÍM	146
TÉ CHŮVĚ	147
MLHY A DEŠTĚ	148
PAŘÍŽSKÝ SEN	149
SVÍTÁNÍ	151
VÍNO	152
DUŠE VÍNA	153
VÍNO HADRÁŘŮ	154
VÍNO VRAHOVO	155
VÍNO SAMOTÁŘOVO	157
VÍNO MILENCŮ	158
KVĚTY ZLA	159
EPIGRAF NA ODSOUZENOU KNIHU	160
ZÁHUBA	161
MUČEDNICE	162
LESBOS	164
PROKLETÉ ŽENY	166
PROKLETÉ ŽENY	169
DVĚ HODNÉ SESTRÍČKY	170
KRVAVÉ ZŘÍDLO	171
ALEGORIE	172
BEATRICE	173
PROMĚNY UPÍROVY	174

CESTA NA KYTHERU	175
AMOR A LEBKA	177
VZPOURA	178
ZAPŘENÍ SVATÉHO PETRA	179
ABEL A KAIN	180
LITANIE K SATANOVÍ	182
SMRT	184
SMRT MILENCŮ	185
SMRT CHUDÝCH	186
SMRT UMĚLCŮ	187
KONEC DNE	188
SEN ZVĚDAVČŮV	189
CESTA	190
DOPLŇKY	195
THÉODORU DE BANVILLE	196
DÝMKA MÍRU	197
TŘÍŠŤ	200
ZÁPAD ROMANTICKÉHO SLUNCE	201
GALANTERIE	202
VODOTRYSK	203
BERTINY OČI	205
HYMNA	206
NÁPOVĚDI OBLIČEJE	207
ŠEREDA	208
FRANCISCAE MEAE LAUDES	211
EPIGRAFY	213
VERŠE K PORTRÉTU HONORÉ DAUMIERA	214
LOLA DE VALENCE	215
NA TASSA VE VĚZENÍ	216
ROZMANITÉ BÁSNĚ	217
HLAS	218
NETUŠENÉ	219
VÝKUPNÉ	221
JEDNÉ MALABARANCE	222
BUFFONERIE	223
NA DEBUT AMINY BOSCHETTIOVÉ V DIVADLE DE LA MONNAIL V BRUSELU	224
O JEDNOM DOTĚRAVCI,	225
LAŠKOVNÁ HOSPŮDKA	227
EPILOG	228